

Na temelju članka 134. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), članka 5. Odluke o osnivanju Javne ustanove „Priroda“ („Službene novine“ broj 42/13), članka 9. Statuta Javne ustanove „Priroda“ (KLASA: 023-01/14-01/01; URBROJ: 2170-52-01/1-14-119 od 19. prosinca 2014.), članka 52. Statuta Primorsko-goranske županije ("Službene novine" broj 23/09, 9/13, 25/13- pročišćeni tekst, 5/18, 8/18 - pročišćen tekst) te članaka 6. i 25. Poslovnika o radu Župana Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/14, 16/15, 3/16 i 19/16 – pročišćeni tekst), Župan Primorsko-goranske županije, dana 20. siječnja 2020. godine, donio je

O D L U K U

o davanju suglasnosti Javnoj ustanovi „Priroda“ na utvrđeni Prijedlog godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini

I.

Daje se suglasnost Javnoj ustanovi „Priroda“ na utvrđeni Prijedlog godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini kojeg je utvrdilo Upravno vijeće Javne ustanove „Priroda“ na 42. sjednici održanoj dana 20. studenoga 2019. godine.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 022-04/20-01/2
URBROJ: 2170/1-01-01/6-20-11
Rijeka, 20. siječnja 2020.

GODIŠNJI PROGRAM ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA

Primorsko-goranska županija

KLASA: 612-07/19-03/8

UR.BROJ: 2170-52-01/1-19-1

Prijedlog Godišnjeg program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini

Ravnateljica

Irena Jurić

Rijeka, studeni 2019.

1. Izrada godišnjeg programa

Tablica 1.1. IZRAĐIVAČI GODIŠNJEG PROGRAMA

IME I PREZIME	FUNKCIJA	USTROJSTVENA JEDINICA
Petra Stijelja	Savjetnica za upravljanje projektima i održivu valorizaciju prirodne baštine	Ured ravnatelja
mr.sc. Marko Randić	Savjetnik - biolog	Stručna služba
Sunčica Strišković	Stručna suradnica	Stručna služba
Marko Modrić	Glavni čuvar prirode	Služba čuvara prirode

Tablica 1.2. ČLANOVI UPRAVNOG VIJEĆA

IME I PREZIME	FUNKCIJA	USTANOVA/ORGANIZACIJA
Danijel Celcner	predsjednik Upravnog vijeća	
Irena Ilić	članica Upravnog vijeća	
Dijana Perić Tatalović	članica Upravnog vijeća	

2. Podaci o javnoj ustanovi

Tablica 2.1. PLANSKI DOKUMENTI I OPĆI AKTI

NAZIV DOKUMENTA	GODINA USVAJANJA	GODINA PLANIRANE IZMJENE/REVIZIJE	USKLAĐENOST SA ZAKONOM O ZAŠTITI PRIRODE	USKLAĐENOST S PLANOM UPRAVLJANJA
Odluka o osnivanju Javne ustanove „Priroda“	2013.	ovisno o promjeni ZZP	da	
Statut Javne ustanove „Priroda“	2014.	ovisno o promjeni ZZP	da	
Odluka o odabiru oporavilišta za divlje životinje (ptice grabljivice - bjelogлавi supovi)	2017.	2022.	da	
Pravilnik o unutarnjem redu u posebnom rezervatu šumske vegetacije Košljun	2010.	po izradi i donošenju PU za Krk pripremit će se prijedlog novog Pravilnika o zaštiti i očuvanju	ne	
<Dodati redove po potrebi>				

Tablica 2.2. USTROJ JAVNE USTANOVE I DJELATNICI

POSTOJEĆI DJELATNICI				
RADNO MJESTO	USTROJSTVENA JEDINICA	ZVANJE	TIP UGOVORA	NAPOMENA
Ravnateljica	Ured ravnatelja	dipl. ing.pom.prom.	Na određeno	mandat od 4 godine (2019.-2023.)
Viši stručni referent za ekonomski poslovi	Ured ravnatelja	oec.	Na neodređeno	
Savjetnik za upravljanje projektima i održivu valorizaciju prirodne baštine	Ured ravnatelja	dipl. ing. biologije	Na neodređeno	
Stručni suradnik	Ured ravnatelja	mag. iur.	Na neodređeno	

Savjetnik - biolog	Stručna služba	dipl. ing. biologije, mr.sc.	Na neodređeno	
Stručni suradnik - biolog	Stručna služba	dipl. ing. biologije	Na neodređeno	
Stručni suradnik - biolog	Stručna služba	mag. oecol. et. prot. nat.	Na neodređeno	
Glavni čuvar prirode	Služba čuvara prirode	dipl. ing. šumarstva	Na neodređeno	
Čuvar prirode - stručni suradnik	Služba čuvara prirode	dipl. ing. šumarstva	Na neodređeno	

Tablica 2.3. MATERIJALNI RESURSI

NEKRETNINE				
NAZIV	POVRŠINA	SVRHA	VLASNIŠTVO	NAPOMENA
Uredske prostorije, Grivica 4, Rijeka	145 m ²	uredski rad	Unajmljena nekretnina	zgrada u vlasništvu Grada Rijeke, zakup
Područna osnovna škola u mjestu Beli na otoku Cresu - u zakupu za potrebe Centra za posjetitelje Beli	Zgrada površine cca 300 m ² i okućnica površine 1600 m ²	Centar za posjetitelje i oporavilište za bjeloglave supove Beli obuhvaća izložbeno-edukacijske prostore u prizemlju (supovi, etnografska baština), odnosno na katu multimedijalnu dvoranu za provođenje aktivnosti u okviru Centra (radionice, predavanja i sl.) te smještajni prostor za volontere, suradnike i sl. U sklopu Centra izgrađena je letnica za prihvat spašenih supova te su ishodovane sve potrebne dozvole i oporavilište je 2016. stavljen u funkciju. Na izdvojenoj lokaciji, na otoku Cresu, ograđeno je hranilište za bjeloglave supove.	Unajmljena nekretnina	zgrada i dvorište u vlasništvu Osnovne škole "Frane Petrića" iz Cresa, zakup JU "Priroda" na 15 godina
Nekretnina u Staroj Sušici - u zakupu za potrebe Centra za posjetitelje <i>Velike zvijeri</i>	Zgrada površine 171 m ² , i okućnica površine 200 m ²	Realizacija projekta Centra za posjetitelje o velikim zvijerima doprinjeti će edukaciji te širenju znanja široj javnosti (školska djeca, lokalno stanovništvo, turisti itd.) o važnosti tri velike zvijeri koje obitavaju na području Gorskog kotara (medvjed, vuk, ris) kao i na ukazivanju vrijednosti goranskog prostora i očuvanih staništa u kojima obitava populacija navedenih strogo zaštićenih vrsta.	Pravo korištenja na nekretnini	zgrada i dvorište u vlasništvu Primorsko-goranske županije, dobiveno pravo korištenja na nedoređeno vrijeme od Centra za poljoprivredu i ruralni razvoj Primorsko-goranske županije (Centru je također osnivač PGŽ)

NAZIV	BROJ	SVRHA	VLASNIŠTVO	NAPOMENA
POKRETNINE				
Automobil	3	obilazak terena i službena putovanja	Vlasništvo JU	
Brodica (gumenjak 5,90 metara s vanbrodskim motorim 150 KS)	1	nadzor i terenska istraživanja	Vlasništvo JU	
OPREMA				
NAZIV	BROJ	SVRHA	NAPOMENA	
Broj soba u potpunosti opremljenih za rad (uredska oprema)	6+2	oprema za rad		
Računala (stolna i prijenosna)	13+5	oprema za rad	u korištenju	
fotografski aparati / gopro / stativ	4/1/1	oprema za rad - fotografiranje i snimanje	u korištenju	
GPS	2	oprema za rad	u korištenju	
Dvogled	4	oprema za rad	u korištenju	
Durbin i stativ	1	oprema za rad	u korištenju	
Fotozamke	19	oprema za rad-praćenje pojavnosti velikih zvijeri	u korištenju	

3. Ocjena stanja područja

Tablica 3.1. ZAŠTIĆENA PODRUČJA I PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE KOJIMA UPRAVLJA JAVNA USTANOVА

KATEGORIJA ZAŠTIĆENOG	NAZIV ZAŠTIĆENOG PODRUČJA; NAZIV PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE	OCJENA STANJA	NAPOMENA
Posebni rezervat - ornitološki	Glavine - Mala luka	2	Posebnost ornitološkog rezervata Glavine - Mala luka jesu impresivne litice nadnesene neposredno nad morem. Na liticama, uz bjeloglavе supove, koji su ciljna vrsta zaštite i očuvanja, svoje stanište nalazi još vrijednih ptičjih vrsta poput sove ušare, morskih vranaca, sivog sokola, a u rezervatu ujedno i gnijezde jedan par surog orla. Ovo je prvo zaštićeno područje uspostavljeno radi zaštite bjeloglavih supova u svijetu. U rezervatu se provodi monitoring stanja populacije bjeloglavih supova praćenjem pojavnosti gnijezđenja. Tijekom ljetnih mjeseci, turističke aktivnosti potencijalno mogu ugroziti mlade supove u gnijezdima - uznemiravanje (sidrenje brodova pod stjenama zbog ronjenja). 2008./14./15. rezervat je označen poučnom pločom i obavijesnim pločama (pravila ponašanja). U 2016.g. temeljem zahtjeva JUP evidentiran je režim plovidbe uz poznata gnijezdilišta bjeloglavih supova u Glasilu hrvatskog hidrografskog instituta (Oglas za pomorce). U tijeku 2016. zabilježeno je trovanje dvaju bjeloglavih supova na području otoka Krka. Slučaj je proslijeden DORH-u, te su održani sastanci sa PU Kri i Inspekcijom zaštite prirode. JUP će u narednom razdoblju i godini pojačati aktivnosti obavješćivanja i upozorenja javnosti o štetnim posljedicama korištenja otrova i ostalih štetnih radnji (uznemiravanje i sl.) i zakonskoj odgovornosti pojedinca. Ustanova se u 2018. aktivno uključila u aktivnosti vezane za izradu Akcijskog plana za supa te aktivnosti na projektu BAPP (Balkan Anti-Poisoning Project). Redovito se provode monitorinzi gnijezđenja bjeloglavih supova.
Posebni rezervat - ornitološki	Otok Prvić	2	Otok Prvić s liticama otoka Golog i Sv. Grgura te okolni akvatorij vrijedno su prirodno područje kako za rijetke i ugrožene ptice (bjeloglavih supova, sova ušara, suri orao i dr.), tako i za niz endemičnih vrsta biljaka (endemične vrste kozlinaca, zečina i dr.). Stoga je ovo područje proglašeno ornitološko-botaničkim rezervatom a ujedno je i jedino zaštićeno morsko područje u Primorsko-goranskoj županiji. Biljni je svijet razmijerno dobro znanstveno istražen i obrađen u nizu objavljenih znanstvenih radova, a ornitofauna se također redovito istražuje. Provodi se monitoring brojnosti gnijezdećih parova bjeloglavih supova na liticama Prvića. Iako je zamijećena prisutnost invazivne vrste pajasena, stanje u rezervatu zasad nije alarmantno. Podmorski dio rezervata ugrožen je gospodarskim aktivnostima (ribolov). U 2014. uočen je problem ilegalnog sakupljanja smilja na otoku, što se kasnijih godina, nakon intervencije inspekcijske službe, samo sporadično i u manjoj mjeri ponavlja. 2009./14./15. rezervat je označen obavijesnim pločama (pravila ponašanja) te edukativnom tablom projekta MedMPAnet (podmorska staništa otoka). U 2016.g. temeljem zahtjeva JUP evidentiran je režim plovidbe uz poznata gnijezdilišta bjeloglavih supova u Glasilu hrvatskog hidrografskog instituta (Oglas za pomorce). Radi prevencije trovanja supova JUP će u narednom razdoblju pojačati aktivnosti obavješćivanja i upozorenja javnosti o štetnim posljedicama korištenja otrova i ostalih štetnih radnji (uznemiravanje i sl.) i zakonskoj odgovornosti pojedinca. Ustanova se u 2018. aktivno uključila u aktivnosti vezane za izradu Akcijskog plana za supa te aktivnosti na projektu BAPP (Balkan Anti-Poisoning Project). Redovito se provode monitorinzi gnijezđenja bjeloglavih supova.
Posebni rezervat - ornitološki	Foajiška - Pod Predošćica	2	Litice ornitoloških rezervata, prema navodima stručnjaka ornitologa, pripadaju u svjetski značajne fenomene zbog gnijezđenja bjeloglavih supova na liticama neposredno iznad mora. Područje litica, osim za rijetke i ugrožene vrste ptica važno je i zbog endemične i rijetke flore i vegetacije. Znanstveno su najpotpunije obrađeni segment prirode u rezervatu svakako ptice. Temeljem informacija HAOP-a, Izgledno je da višegodišnja inicijativa o spajanju dvaju cresačkih rezervata neće biti realizirana. Turističke aktivnosti potencijalno ugrožavaju mlade supove u gnijezdima (prolasci turističkih brodova i njihovo zadržavanje podno litica). Provodi se monitoring populacije bjeloglavih supova i broje se aktivna gnijezda. 2014./15. rezervat je označen obavijesnim pločama (pravila ponašanja). U 2016.g. temeljem zahtjeva JUP evidentiran je režim plovidbe uz poznata gnijezdilišta bjeloglavih supova u Glasilu hrvatskog hidrografskog instituta (Oglas za pomorce). Predviđeno je u narednom razdoblju pojačati aktivnosti obavješćivanja i upozorenja javnosti o štetnim posljedicama korištenja otrova i ostalih štetnih radnji (uznemiravanje i sl.) i zakonskoj odgovornosti pojedinca. Ustanova se u 2018. aktivno uključila u aktivnosti vezane za izradu Akcijskog plana za supa te aktivnosti na projektu BAPP (Balkan Anti-Poisoning Project). Redovito se provode monitorinzi gnijezđenja bjeloglavih supova. U 2019. u suradnji s vanjskim suradnicima provedeni su monitorinzi bjeloglavih supova koji su uključivali prstenovanje dijela izleglih ptica, a isto će se nastaviti i u 2020. godini.
Posebni rezervat - ornitološki	Mali bok - Koromačna	2	Litice otoka Cresa u području Mali bok - Koromačna ("južni rezervat") odlikuju se sličnim svojstvima prirode kao i u rezervatu Foajiška - Pod Predošćica ("sjeverni rezervat"). Izgledno je da višegodišnja inicijativa o spajanju dvaju cresačkih rezervata neće biti realizirana. I ovdje turističke aktivnosti potencijalno ugrožavaju mlade supove u gnijezdima. Redovito se obavlja prebrojavanje aktivnih gnijezda i monitoring gnijezdeće populacije. U 2016.g. temeljem zahtjeva JUP pokrenute su aktivnosti vezane uz režim plovidbe uz poznata gnijezdilišta bjeloglavih supova (naputci za nautičare objavljeni u Glasilu hrvatskog hidrografskog instituta - Oglas za pomorce). Ustanova se u 2018. aktivno uključila u aktivnosti vezane za izradu Akcijskog plana za supa te aktivnosti na projektu BAPP (Balkan Anti-Poisoning Project).
Posebni rezervat šumske vegetacije	Dundo	3	Temeljna vrijednost rezervata Dundo ili Dundovo (kako ga često nazivaju) je očuvana šuma hrasta crnike. Rezervat je jedan od najljepših i najočuvanijih primjera vazdazelenе šumske vegetacije na Sredozemlju. U 2008. postavljene su tri obavijesne i poučne ploče. Područje je primjereno botanički istraženo i do danas je objavljen niz radova u znanstvenim časopisima, prvenstveno o problematičnim povjesnima činjenicama zaštite prirode u samom rezervatu te o specifičnostima njegove vegetacije. Cijeli rezervat je u crkvenom vlasništvu kao privatna šuma, pa se, pogotovo u rubnim dijelovima, javljaju manji problemi zbog nedozvoljenog iskorišćavanja drvene mase.
Posebni rezervat šumske vegetacije	Debeli Lipa - Velika Rebar	3	Debeli Lipa - Velika Rebar je područje izrazitog krškog reljefa na kome su očuvani mikrolikaliteti s najznačajnijom šumom Dinarskih planina - mješovitom šumom bukve i jela (<i>Omphalodo-Fagetum</i>). Očuvanom divljom prirodom izdvajaju se pojedini mikrolikaliteti kao oni na stjenovitom grebenu i u pojedinim vrtaćama. Svijet gljiva je osobito dobro očuvan, pa su tijekom godina zabilježene nekolicine rijetkih i ugroženih vrsta gljiva, posebno onih vezanih u mrtvo drvo. Znanstvena istraživanja u rezervatu zasad su oskudna, pa se čak i u obrazloženju zaštite provlače neke pogreške u interpretaciji osnovnog fenomena - tj. tipa šumske zajednice (u obrazloženju je navedena zajednica jele i rebarače, koja prema našim saznanjima niti nije prisutna u području). Posebni rezervat nalazi se u šumsko-gospodarskoj osnovi kao šuma posebne namjene, ali su u delničkom dijelu vršeni radovi sjeće pa je 2006. godine predloženo nadležnim tijelima da se granica revidira. Posebni rezervat nalazi se u šumsko-gospodarskoj osnovi kao šuma posebne namjene, ali su u delničkom dijelu vršeni radovi sjeće pa je je taj dio izuzet iz granica rezervata.
Posebni rezervat šumske vegetacije	Glavotok	2	Šuma vazdazelenog hrasta crnike jedinstvena je u ovom, inače listopadnom dijelu otoka Krka, a nastala je sadnjom crnike pred oko 170 godina. Nalazi se u blizini samostana fratarice trećeredaca na Glavotoku, koji su šumu tijekom dugih desetljeća brinuči čvali. Poučna ploča postavljena je 2009. godine. Tijekom 2015. i 2016. godine provodila se se botanička istraživanja u rezervatu. Područje je u zadovoljavajućem stanju, a određeni pritisici zbog nedozvoljenog kampiranja mogu se dovesti u vezu s činjenicom da se rezervat nalazi u blizini autokampa Glavotok. S autokampom je uspostavljena dobra suradnja, poglavito oko očuvanja lokalnih prirodnih vrijednosti i edukacije javnosti. U 2019. izvršena je sanacija izvaljenih stabala te je obnovljena poučna tabela.

Posebni rezervat šumske vegetacije	Košljun	2	Posebni rezervat Košljun odlikuje se sličnim prirodnim osobitostima kao i rezervat na Glavotoku, ali je šuma crnike izrasla na otočiću okružena morem. O šumi su također tijekom dugih stoljeća brinuli i očuvali je od uništenja stanovnici otočića - redovnici. Flora i vegetacija kao i svijet glijiva detaljno je proučio i o tome objavio knjigu franjevac Berard Barčić. Utvrđena je velika bioraznolikost na otočiću. U novije je vrijeme, zbog utjecaja poslošice došlo do sušenja pojedinih stabala na sjevernoj strani otoka. Godine 2007. izrađena je analiza stanja sa smjernicama za budući razvoj. U razdoblju od 2009. do 2015. izrađene su tri poučne ploče. U 2015. i 2016. izrađen je prijedlog plana upravljanja na nije se krenulo u proceduru donošenja plana, već će materijal biti uvršten u objedinjeni plan upravljanja za područje otoka Krka, a što će biti dio projekta izrade planova upravljanja za područje ekološke mreže i zaštićenih područja u suradnji sa MZOE. Projekt je započeo sa provedbom u 2018. godini, a nastaviti će se i u 2020. godini.
Park - šuma	Japlenški vrh	2	Vrijednost park-šume Japlenški vrh je u činjenici da je to kutak prirode koji je preko parka grada Delnice direktno povezan s gradskim tkivom. Postavljeno je osam poučnih ploča 2007. godine. Zbog ledoloma je početkom 2014. došlo do velike devastacije krošanja, pa postoji mogućnost da se izmjeni i sastav flore. Također su zbog sanacije štete od ledoloma, djelomično devastirani šumski putovi, probijene su nove šumske vlake radi izvlačenja oštećenih i izvaljenih stabala. U 2015. godini su provodena botanička istraživanja kako bi se pokušale povezati činjenice o utjecaju ledoloma na biljni svijet. Tijekom narednih godina nastavljena su istraživanja florae na istom području. U sklopu park-šume nalazi se i građevinsko područje zbog čega je u tom dijelu zaštićeno područje izgubilo svoja obilježja. Potrebno je revidirati granice područja. Na inicijativu Grada Delnice i JUP, 2017. godine pokrenut je postupak korekcije granice park-šume Japlenški vrh. MZOE je zatražilo od HAOP-a izradu stručne podloge, dok su posebnu geodetsku podlogu financirale Hrvatske šume. U 2018. i 2019. provodile su se aktivnosti vezane uz postupak korekcije granice park-šume Japlenški vrh koje će se nastaviti i 2020. kad se planira donošenje akta. Grad Delnice, JU Priroda i HS aktivno sudjeluju u navedenom postupku. U 2019. izvršila se obnova svih tabela na šetnicu oko Japlenškog vrha.
Park - šuma	Golubinjak	2	Vrijednost područja je u slikovitosti izmjenjivanja šumskog svijeta i razgibanog krškog reljefa s mnogo neobično oblikovanih karbonatnih stijena, vrtića, špilja i prirodnih kamenih mostova. Područje je pogodeno ledolomom početkom 2014. godine. Srušena stabla su zbog konfiguracije terena i nepristupačnosti većim dijelom ostavljena u šumi. Navedena činjenica pozitivno utječe na bioraznolikost jer pomaže očuvanju ciljnih vrijednosti zaštite prirode područja, osobito zbog brojnih vrsta koje obitavaju ili su povezana sa sukcesijama živog svijeta na trulom odumrlom drvetu - sapskilm kucki, glijive i djetolvice. Nakon ledoloma utvrđeno je u park-šumi povećana prisutnost reliktne i rijetke vrste djetolovi - tropstrog djetličića. Tijekom 2012. postavljena je poučna ploča. U 2013. izdano je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja, koje je obnovljeno u 2019. Tijekom 2017./18. u Park Šumi evidentirano je masovno sušenje stabala smreke te je u cilju sanacije izvršena sanitarna sječa velikih razmjera. Za potrebe izvlačenja drvene mase probijene su vlake. Nakon olujnog juga u prosincu 2017., također je došlo izvale dijela stabala u Park Šumi. U 2019. su postavljeni svi elementi "Risje staze" koja će oplemeniti posjetiteljsku infrastrukturu područja. Tokom 2019. na istočnom dijelu šume uklonjen je veći broj stabala zbog zaraze potkornjacima.
Park - šuma	Komrčar	2	Park-šuma Komrčar potječe od njezinog začetnika Pravdoja Belije koji je zaslužan za sadnju alepskih borova i drugog raslinja, a nadovezuje se neposredno na staru gradsku jezgru u čemu su njezine posebne ambijentalne vrijednosti. Borovi zasadeni u vrijeme osnivanja park-šume dostigli su u današnjem vrijeme fiziološku zrelost pa svake godine poneka stabla odumru ili se izvale iz korijena. Tijekom provedenih istraživanja biljnog svijeta u park-šumi pronađena je najznačajnija endemična biljka kvarnerskih otoka - kvarnerski jelenjak (<i>Asplenium hybridum</i>). Potrebna je sanacija klizišta na jugozapadnim padinama o čemu su održani sastanci sa JLS vezano. Tijekom 2009. postavljena je poučna ploča. Tijekom 2013. i 2014. godine provedeno je unapređenje infrastrukture (popravak dijela šetnice). U suradnji s lokalnom zajednicom od 2013. do 2015. u suradnji je uklanjano rizičnih stabala sa zapadnih padina. U 2016. postavljene su sprave vježbaliste na otvorenom unutar park Šume kako bi se unaprijedile rekreativne aktivnosti unutar park Šume.
Park - šuma	Čikat	2	Povijest park-šume seže u 1886. godinu kada je lošinski prirodoslovac Ambroz Haračić započeo sadnju alepskih borova i drugog raslinja na slabo obrašlom terenu. Zbog sadašnje starosti pojedinih stabla i nedovoljnih aktivnosti krajobraznog održavanja u proteklim desetjecdima, u području treba izvršiti zahtvate obnove šume na manjim površinama. 50% područja nalazi se u šumsko-gospodarskoj osnovi, dok su ostalih 50% privatne čestice. U području se nalazi vrlo velik broj smještajnih jedinica (hoteli i kamp). Tijekom 2007./2008. postavljene su četiri poučne ploče. Godine 2010. izrađena je studija sa analizom stanja i smjernicama za budući razvoj područja. Poduzeće Jadranka d.d. će u 2018. osmislići te ukoliko bude u mogućnosti i privijati projekt uređenja rekreativnih sadržaja u park Šumi. Sa Hrvatskim šumama pokrenut je pilot projekt podmladivanja šume. U 2018. provela se uspostava poučne plohe te se projekt provodi kroz monitoringe i u 2019. godini. Monitoring poučne plohe, uz bilježenje pojavnosti invazivnih vrsta, provodit će se kontinuirano i u narednim godinama.
Park - šuma	Podjavori	2	Park-šuma utemeljena je krajem 19. stoljeća kao perivoj uz dvorac nadvojvode Karla Stjepana Habsburga i stoga bi cilj očuvanja zaštićenog područja trebao biti obnova i pomlađivanje park-šume. Zbog sadašnje starosti pojedinih stabla i nedovoljnih aktivnosti krajobraznog održavanja u proteklim desetjecdima, u području treba izvršiti zahtvate pomlađivanja vegetacije i krajobraznog uređenja. Godine 2007. postavljena je poučna ploča. Godine 2009. izrađena je studija s analizom stanja i smjernicama za budući razvoj područja. U park-šumi nalazi se Lječilište Veli Lošinj. Tijekom 2017. godine u suradnji sa Lječilištem Veli Lošinj, u cilju aktivnijeg korištenja područja u rekreacijske svrhe, izrađen je projekt Park vitalnosti. U 2018. godini nastavila se suradnja sa Lječilištem Veli Lošinj na realizaciji projekta Park vitalnosti te obnove zgrade medicinskog trakta.
Značajni krajobraz	Kamačnik	3	Značajni krajobraz Kamačnik izdvaja se od ostalih zaštićenih područja u Gorskom kotaru spojeni šumskog svijeta i očuvanog gorkog potoka koji se probija kroz kanjon. Najveću krajobraznu i prirodnu vrijednost predstavlja duboko krško vrela vokliškog tipa. U dva navrata obavljena su speleološka istraživanja izvora i ronjenjem se doprije do dubine 118 metara što nije i konačna dubina jer se podzemni kanal nastavlja dalje. Pronadena je zanimljiva fauna u izvoru i u potoku. Područje je početkom 2014. pogodeno ledolomom. Do početka ljeta izvršena je sanacija, pa su postojće staze u zadovoljavajućem stanju. U koritu potoka se još uvijek nalazi velik broj porušenih stabala. Godine 2013. izdano je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja koje je obnovljeno u 2019. godini. U proljeće 2016.g. djelomično je obnovljena staza za posjetitelje, a u 2017. je u cijelosti realiziran projekt "Panova staza". U 2009. i 2017. postavljene su dvije poučne ploče. U 2017. godini izrađena je studija "Struktura i stav posjetitelja u Vražjem prolazu-Zelenom viru i Kamačniku". U 2017. izdano je koncesijsko odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti. U 2018. započela je provedba odobrenog projekta Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I. faza). Provedba projekta nastavljena je i u 2019., kada je uređena pristupna cesta te su postavljeni svi elementi poučne staze. Završetak projekta planiran je za 2020. godinu kada će se provoditi izvještajne aktivnosti. U 2020. izvršiti će se obnova posjetiteljske infrastrukture.
Značajni krajobraz	Lopar	2	Temeljni fenomen značajnog krajobraza (pješčane piramide) djelomično je ugrožen utjecajem atmosferilija (erozije, kiša, vjetar i sl.) i zašumljavanjem, što je prirodnih procesa kojeg je gotovo nemoguće zaustaviti. Zanimljive i biološki su vrijedne pješčane morske plaže s "embrionskim" pješčanim dinama. Područje je uvršteno u geološke punktlove Geoparka otoka Rab. Tijekom 2008. postavljene su dvije poučne ploče.Godine 2011. izrađena studija sa analizom stanja i smjernicama za budući razvoj. U 2013. i 2014. godini obnavljana je infrastruktura u području. U 2016. godini izrađeno je Idejno rješenje za projekt "Bosa staza", a u 2018. izrađeno je izvedbeno rješenje. U 2018. i 2019. izvršena su geološka istraživanja erozijskih procesa na području značajnog krajobraza koja će nastaviti i u 2020. U okviru projekta "Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije" do 2022. izrađiti će se Akcijski plan upravljanja posjetiteljima za Lopar. Za provedbu ove aktivnosti zadužen je nositelj projekta Grad Rijeka, a JU Priroda je partner na projektu.

Značajni krajobraz	Lisina	3	Lisina je značajan krški krajobraz koji se naslanja na prostrano zaštićeno područje Parka prirode Učka. Pripada brdskim predjelima planinskog lanca Čićarije i gotovo je čitav dobro pošumljen lijeprim sastojinama primorske bukove šume. Tek je na malim površinama prošaran slikovitim livadama i travnatim šumskim čistinama. Ima dugu tradiciju posjećivanja izletnika, a šumska bogatstva odvijek su privlačila i domaće stanovništvo u planinu gdje su se tradicionalno bavili drvima, ugljenarstvom i posebno lovom na puhove. Tijekom 2016. godine Javna ustanova „Priroda“ preuzeala je upravljanje značajnim krajobrazom Lisinom od PP „Učka“. U 2017. godini vršio se obilazak terena radi utvrđivanja stanja zaštićenog područja. U 2018. godini vršen je obilazak područja te je dogovorena suradnja sa lokalnom udrugom i Općinom Matulji za provođenje aktivnosti u narednim godinama (akcije čišćenja i sl.). U 2019. postavljeno je 9 info tabele.
Značajni krajobraz	Vražji prolaz i Zeleni vir	2	Slično kao i Kamačnik, značajni krajobraz Vražji prolaz - Zeleni vir odlikuje se preplitanjem bujnog i raznolikog šumskog svijeta s očuvanim svijetom gorskih potoka, litica kanjona, slikovitih geoloških bora, slapova, brzaca, vrtložnih lonaca i krških fenomena. Osobitost su divokove koje se zadržavaju na liticama i strmim padinama kanjona. Područje je u zadovoljavajućem stanju, ali se zbog utjecaja vode i atmosferilija kontinuirano mora vršiti obnova infrastrukture. Izданo koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja. 2010. postavljena je poučna ploča. Godine 2012. dijelom obnovljena infrastruktura za prihvat posjetitelja. U 2013. izdano je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja, koje je obnovljeno u 2019. godine 2015. izradena je Studija analize stanja te budućeg razvoja i obnove zaštićenog područja. U proljeće 2016. godine sanirani su dijelovi odrona na stazi za posjetitelje. Također su sanirani dijelovi infrastrukture na šetnicama i prilaz Muževoj hižici. U 2017. izvršena je sanacija dijela dotrajale infrastrukture te je izradena studija "Struktura i stav posjetitelja u Vražjem prolazu-Zelenom viru i Kamačniku". U 2018. izvršena je sanacija izvala stabala u kanjonu i obnova oštećene infrastrukture zbog velikih izvala stabala u posjetiteljskoj zoni. U 2018. izrađeno je idejno rješenje za zaštitu od odrona. U 2019. obnovljeno je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja te je izrađen glavni projekt vezano za zaštitu od odrona. U 2020. izvršit će se obnova posjetiteljske infrastrukture.
Spomenik prirode	Špilja Lokvarka	3	Lokvarka je najdublja špilja uređena za posjećivanje u Hrvatskoj. Odlikuje se brojnim podzemnim krškim fenomenima, a za posjet je uređeno samo nekoliko etaža. Otkriven je bogat i raznolik dijelom endemični živi svijet. Područje je u zadovoljavajućem stanju. Obnova postojeće infrastrukture je u špilji vršena u nekoliko navrata. Tijekom 2007. postavljene su dvije poučne ploče. Gotovo potpuna obnova turističke infrastrukture i rasvjete završena je 2012. godine. Određen je prihvatni kapacitet i provedena su sveobuhvatna istraživanja o prirodoslovnim vrijednostima. Od 2010. godine se kontinuirano vrši monitoring kriptoklimatskih uvjeta. 2014. izdano je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja. U 2015. snimljen je edukativni film o etažama nedostupnim posjetiteljima. U 2017. obnovljena je rasvjeta u špilji. U 2019. godini vršena su istraživanja šišmiša, a u 2020. vršit će se monitoring utjecaja posjetitelja u špilji.
Spomenik prirode	Ponor Gotovž	2	Ponor je važan kao tipsko nalazište podzemnog kornjaša <i>Typhlotrechus bilimeki clanensis</i> . Podzemlje ponora je ugroženo izljevom kanalizacije u ponor pa u novije vrijeme nisu moguća speleološka istraživanja ovog objekta. Postoje planovi o mogućim radovima koji bi unaprijedili odvodni sustav Klane i poboljšali stanje u zaštićenom području, ali se, uz sva nastojanja JUP, prvenstveno zbog finansijskih razloga, ne očekuje nijihova skora provedba. 2018. izvršen je inspekcijski nadzor zaštite prirode i nadzor vodopravne inspekcije no utvrđeno je da postoje valjane dozvole za ispuštanje iz sustava za pročišćavanje oborinsko-kanalizacijskih voda u ponor koje je na snazi do 31.12.2023. Trenutna situacija nije zadovoljavajuća te posljedično nije moguće vršiti znanstvena i stručna istraživanja ili utvrditi stanje zbog nemogućnosti ulaska u ponor.
Spomenik prirode	Zametska pećina	2	Najveća vrijednost ovog područja je njegov smještaj na gradskom području Rijeke. Predstavlja potencijal poglavito u segmentu edukacije, a već je ranije bila u funkciji posjećivanja. Postojeća infrastruktura u pećini je danas derušta, a smeća ima u ulaznom dijelu. Pećina trenutno nije otvorena za posjetitelje. U 2015. godini izrađen je Ekočoli elaborat Zametske pećine te se provodi suradnja s Gradom Rijeka da se špilja turistički valorizira u будуćnosti za prihvat i edukaciju. U 2017. godine na Strukturne fondove prijavljen je projekt "Interpretacijski centar prirode baštine Primorsko-goranske županije", gdje je uz vodećeg partnera Grad Rijeku, Javna ustanova "Priroda" partner na projektu. U okviru projekta Ustanova ima obvezu sudjelovanja na provedbi većine aktivnosti kroz vlastiti rad, a posebice u okviru realizacije uređenja zaštićene Zametske pećine za prihvat posjetitelja te izradi Akcijskog plana upravljanja posjetiteljima. Sredstva za provođenje projekta dobivena su sredinom 2018. te se započelo s provođenjem aktivnosti, a planirani završetak projekta je 2022.
Spomenik prirode	Stara tisa u Međedima	2	Jedno je od impozantnijih primjeraka stabla tise na području PGŽ. Uočeno je gljivično oboljenje debla. Potrebno je kontinuirano pratiti stanje.
Spomenik prirode	Stari hrast u Svetom Petru	2	Stari hrast u Sv. Petru jedno je od najljepših primjeraka svoje vrste na otoku Cresu. Uz njega se vežu legende. Stablo je značajno stradalо tijekom grmljavinskog nevremena te je 2007. godine provedena sanacija stabla nakon koje je stablo spašeno, ali su ostala trajna i vidljiva velika oštećenja (ostala je vrlo mala krošnja, a deblo stabla je u potpunosti šuplje no stablo i nadalje svake godine lista). 2008. je od ostataka stabla izrađena je klupica za odmor te je postavljena edukativna tabela. Kontinuirano se pratiti stanje hrasta.
Spomenik prirode	Stari hrast u Guljanovom dolcu I	2	Stari hrastovi u Guljanovom dolcu kod Crikvenice ostaci su drevnih hrastovih šuma primorja. Kraj hrastova je 2012. postavljena poučna ploča. Uočeno sušenje zaštićenih hrastova. Potrebno je kontinuirano pratiti stanje. Veći od dva hrasta, nalazi se istočnije, u deblu ima veliku šupljinu i primjećeno je sušenje pojedinih grana.
Spomenik prirode	Stari hrast u Guljanovom dolcu II	2	Stari hrastovi u Guljanovom dolcu kod Crikvenice ostaci su drevnih hrastovih šuma primorja. Kraj hrastova je 2012. postavljena poučna ploča. Uočeno sušenje zaštićenih hrastova. Potrebno je kontinuirano pratiti stanje. Zapadniji od dva, u lošijem stanju, uočeno sušenje vršnih grana.
Spomenik parkovne arhitekture	Perivoj uz dvorac u Severinu na Kupi	2	Perivoj je u zapuštenom stanju zbog neriješenih vlasničkih odnosa. Potrebna je obnova biljnog fonda ili ukidanje zaštite. U 2015. godini lokalna zajednica vršila je uređenje perivoja. U 2016. izvršen obilazak perivoja i uočena je veća zapuštenost (sušenje pojedinih stabala, napad Šimširovog moljca i sl.). Potrebno je pratiti stanje.
Spomenik parkovne arhitekture	Park Angiolina	3	Park Angiolina jedan je od tri najljepša i najvrjednija perivoja liburnijske obale. I danas sadrži bogat biljni inventar, uz ostalo i nekoliko starih stabala koja vjerovatno potječe iz vremena osnivanja perivoja - 1845. godine, a vezuju se uz ime začetnika perivoja patricija Higinia Scarpe. 2010. postavljena je poučna ploča. Perivoj u vrlo dobrom stanju. Kontinuirano se održava od strane poduzeća Parkovi d.o.o.
Spomenik parkovne arhitekture	Park Margarita	3	Pripada "trolistu" znamenitih opatijskih perivoja. Perivoj je u zadovoljavajućem stanju. Kontinuirano se održava od strane poduzeća Parkovi d.o.o. Od 2012. godine se provodi projekt obogaćivanja parka endemičnom liburnijskom florom, po präčenjem je uočeno kontinuirano otidavanje sadnica.
Spomenik parkovne arhitekture	Perivoj sv. Jakova	3	Perivoj Sv. Jakova je najmlađe zaštićeno područje u PGŽ. Proglašenje zaštićene provedeno je 2010. godine te je postavljena obavijesna ploča. Perivoj je u vrlo dobrom stanju. Kontinuirano se provodi održavanje od strane poduzeća Parkovi d.o.o.
HR1000019	Gorski kotar i sjeverna Lika	3	Od 2009. do 2016. godine HAZU je provodio projekt "Istraživanje i zaštita jastrebače u Hrvatskoj". U 2014. godini izrađena je analiza i valorizacija staništa gnijezdenja kosca (Crex crex) na području HR2001042 Lič polje.

HR1000033	Kvarnerski otoci	3	Preklapa se sa gotovo svim otočnim zaštićenim područjima. Do sada je na navedenom području redovito na godišnjim razinama provođeno praćenje broja izvaljenih ptica populacije bjeloglavog supa, zatim je vršeno prstenovanje ptica na jezeru Jezero (otok Krk) od 2009. do 2016. te prstenovanje vranaca na nenaštenjenim kvarnerskim otocima. Tijekom 2015. godine je vršeno istraživanje dijela lokava na otoku Krku u sklopu EU projekta Lokna. Inventariziran je veliki broj lokvi, a za svaku lokvu popisani su predstavnici živog svijeta (flora i fauna) kao i izmjereni i zabilježeni važniji fizički i kemijski parametri. U 2015. izvršeno je prvo botaničko i herpetološko istraživanje nenaštenjenih otočića. Obradeni su otočići Oruda, Velik Laganj, Trstenik i Čutin. U 2014. i 2015. uočen je problem ilegalnog sakupljanja smilja poglavita na Krku i Cresu. Tijekom 2016. postavljeno je šest poučnih ploča na tematskoj stazi o lokvama. 2016. izvršena su botanička istraživanja malih nenaštenjenih otočića. 2017. godine obavljen je monitoring kozonoške na lokalitetima na Cresu, a monitoring će se obavljati u narednim godinama skladno nacionalnom monitoring programu. U 2018. vršena su aktivnosti vezane uz zaštitu od unzemiravanja sa morske strane bjeloglavih supova koji gnijezde na Plavniku te je s nadležnim Ministarstvom pomorstva, prometa i infrastrukture pokrenut postupak cilju rješavanja navedene problematike. U 2020. nastaviti će se aktivnosti vezane uz zaštitu bjeloglavih supova s nadležnim Ministarstvom zaštite okoliša i prirode za proglašenje litorala otoka Plavnika zaštićenim područjem, budući na njima gnijezdi 10% gnijezdeće populacije supova u RH. Također s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture nastaviti će se aktivnosti vezane uz reguliranje pristupa plavničkim litoricama s morske strane, i to dopuštenjem za postavljanje plutajuće granice, bova, natpisa i slično.
HR2000034	Gotovž	2	Ponor je važan kao tipsko nalazište podzemnog kornjaša <i>Typhlotrechus bilimeki clanensis</i> . Podzemlje ponora je ugroženo izljevom kanalizacije u ponor pa u novije vrijeme nisu moguća speleološka istraživanja ovog objekta. Postoje planovi o mogućim radovima koji bi unaprijedili odvodni sustav Klane i poboljšali stanje u zaštićenom području, ali se, uza sva nastojanja JUP, prvenstveno zbog finansijskih razloga, ne očekuje nijehova skora provedba. 2018. izvršen je inspekcijski nadzor zaštite prirode i nadzor vodopravne inspekcije no utvrđeno je da postoje valjane dozvole za ispuštanje iz sustava za pročišćavanje oborinsko-kanalizacijskih voda u ponor koje je na snazi do 31.12.2023. Trenutna situacija nije zadovoljavajuća te posljedично nije moguće vršiti znanstvena i stručna istraživanja ili utvrditi stanje zbog nemogućnosti ulaska u ponor.
HR2000051	Jama nad Zasten	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000106	Ponor Ponikve II	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000110	Pustinja Špilja	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000131	Škabac Špilja	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000146	Velika Špilja u Permanima	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000149	Špilja kod Stare Sušice	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000190	Vlaška peć	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000200	Zagorska peć kod Novog Vinodola	2	Unatoč provedenoj akciji čišćenja, zbog blizine prometnice, u jami se nalazi veća količina smeća. U 2018. izvršeno je istraživanje odnosno prebrojavanje populacije šišimiša u okviru projekta: Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu za planirani zahvat „Autocesta A7 dionica Čvorova između Selce i Novi Vinodolski“. Prema preliminarnoj informaciji u Špilji se nalazi velika kolonija šišimiša Myotis sp. Procijenjena brojnost je 600-800 jedinika. U 2020. planirano je istraživanje populacije šišimiša te provedba mjera zaštite populacija šišimiša u Špilji "Peć u Zagori kod Novog Vinodolskog".
HR2000642	Kupa	3	Godine 2010. entomologzi sa PMF istraživali faunu tulara (Trichoptera) rijeke Kupe i Čabarne. Fitocenolozi sa Šumarskog fakulteta istraživali galerijske šume crne i sive johe uz rijeku Kupu. Sve veći pritisak turizma. U okviru projekta "Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije" do kraja 2022. izraditi će se Akcijski plan upravljanja posjetiteljima za Kupu. Za provedbu ove aktivnosti zadužen je nositelj projekta Grad Rijeka, a JU Priroda je partner na projektu.
HR2000643	Obruč	3	Uočena ugroza travnjaka zbog off road vožnje i posljedične povećane erozije. Vršena su speleološka istraživanja (2010./11.), izvršeno je istraživanje herpetofaune i faune leptira (2010.), kontinuirano istraživanje putem foto-zamki pojavnosti risa i ostalih velikih zvijeri (od 2009. na dalje), izrađen elaborat za potrebe proglašenja regionalnog parka Obruč (2012.), pokrenuta su glaciološka istraživanja šireg područja (2014.). U 2016. pokrenuta su istraživanja roda Satureja (za šire područje). U 2017. i 2018. pokrenuto je istraživanje travnjaka (na mikrolokalitetu Mali Platak) koji će se nastaviti u 2019. U okviru projekta "Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije" do kraja 2022. izraditi će se Akcijski plan upravljanja posjetiteljima za područje Obruča. Za provedbu ove aktivnosti zadužen je nositelj projekta Grad Rijeka, a JU Priroda je partner na projektu.
HR2000645	Bjelolasica	3	Dobro očuvana staništa bez značajnijih antropogenih pritisaka.
HR2000658	Rječina	2	U području se od 2014. provode radovi na uređenju korita, slatkvodna staništa i galerijska vegetacija jako su ugroženi. Problem u donjem dijelu toka su prijeteca klizišta. Izvršeni su zajednički obilazasci Rječine i sliva sa Hrvatskim vodama. Od 2015. provode se istraživanja geoloških glacijalnih ostataka. U 2019. nastaviti će se suradnja na provedbi redovnih aktivnosti sa Hrvatskim vodama.
HR2000659	Trstenik	2	Počevši od 2008. godine redovito se provodi godišnji monitoring creta. Tijekom 2009. postavljena je poučna ploča. Godine 2010./11. izvršena su herpetološka istraživanja, 2011. izvršeno je istraživanje danjih leptira, a 2014. su započeta glaciološka istraživanja šireg područja. U 2017. provedeno je rekognosciranje creta radi uspostave monitoringa maha tresetara, a u 2020. nastavljaju se aktivnosti monitoringa maha tresetara. Ugroza su prirodi procesi sukcesije i zarastanja (trava beskoljena, smrka) i povremeno zalaženje off road vozaca unutar creta. Postoji mogućnost da dolazi do kemijske promjene sastava tresetišta zbog karbonatne prašine koja se uzdiže pri vožnji velikih teretnih šumskih vozila na obližnjoj cesti.
HR2000667	Medvjeda Špilja	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000707	Gornje Jelenje prema Platku	2	Godine 2014. započeta su glaciološka istraživanja šireg područja te istraživanja travnjaka. U 2017. i 2018. praćeno je stanje invazivnih vrsta na požaruštu Jazvincu te će se nastaviti s praćenjem stanja. Godine 2017. na Platku i Jazvincu zabilježeno širenje invazivne vrste Cirsius candelabrum. Kroz monitoring u narednim godinama utvrđeno je i daljnja prisutnost ove invazivne vrste. Stanje ugroženo zbog procesa zarastanja, požara i radova na uređenju prometnice. U okviru projekta "Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije" do kraja 2022. izraditi će se Akcijski plan upravljanja posjetiteljima za Platku. Za provedbu ove aktivnosti zadužen je nositelj projekta Grad Rijeka, a JU Priroda je partner na projektu.
HR2000755	Hajdova hiža	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000759	Vela Špilja u Krugu	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2000782	Rečice	2	Floristički i vegetacijski podaci postoje, nalaze se u sklopu doktorskog rada dr. Ž. Modrić. Djelomično je ugroženo cretno stanište zbog pojačane erozije tla koja je nastala izvlačenjem trupaca i formiranjem pomoćnog stovarišta.
HR2000854	Pleteno iznad N. Vinodolskog	2	Prisutni konji u velikom broju, mogući je preveliki intenzitet ispaša na travnjacima.
HR2000856	Padine Velog vrha iznad Tomišine drage	3	Turistička staza trasirana je kroz stanište velebitske degenije što predstavlja potencijalnu ugrozu.
HR2000888	Otok Susak	2	Tijekom ranijih godina provedena su opsežna botanička istraživanja koja je proveo Prirodoslovni muzej u Rijeci. Stanište ugroženo zbog prisutne erozije.
HR2000891	Jezero Njivice na Krku	2	Od 2009. do 2016. svake se godine provodilo prstenovanje ptica. U razdoblju od 2011. do 2012. godine izvršeno je istraživanje i vrednovanje flore i vegetacije, preliminarna analiza istraživanja šišimiša, istraživanje i vrednovanje ugroženih vrsta vodozemaca i gmazova, istraživanje ihtiološke raznolikosti i ocjene stanja zajednice riba, a provedeno je istraživanje i vrednovanje ugroženih vrsta vretenaca (Donata). Tijekom 2013. postavljena je poučna ploča. Stanište ugroženo hidrotehničkim zahvatima (ustupovanjem i održavanjem sustava odvodnje).
HR2000893	Jezero Ponikve na Krku	2	2014. godine započet je monitoring jezerskog regoča prema monitoring protokolu te se nastavlja i u 2020. Stanište ugroženo hidrotehničkim zahvatima.
HR2000898	Šuma crnike na Grguru	2	Šuma je u degradiranom stanju zbog alohtone divljачi (jelena lopataru).

HR2001025	Matić poljana	2	Područje je dijelom ugroženo sukcesijom.
HR2001035	Otočić Zabodarski	3	Na otočiću zabilježena rijetka flora (obalni halofiti).
HR2001036	Otočić V. Osir	3	Na otočiću zabilježena rijetka flora (vegetacija stijena sa endemom kvarnerski jelenak).
HR2001041	Gumance	3	Godine 2011. vršeno istraživanje faune danjih leptira, a 2012. izvršeno je sveobuhvatno florističko istraživanje. Redovito se obavlja košnja.
HR2001042	Lič polje	2	U 2014. godine izrađena je analiza i valorizacija staništa gniađenja kosca (Crex crex). Javlja se porast intenziviranja poljoprivrednih djelatnosti uz krčenje vegetacije Juniperus communis. U okviru projekta "Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije" do kraja 2022. izradit će se Akcijski plan upravljanja posjetiteljima za Lič polje. Za provedbu ove aktivnosti zadužen je nositelj projekta Grad Rijeka, a JU Priroda je partner na projektu.
HR2001148	Dazdaland jama	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2001149	Velika jama	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2001153	Stupina jama	2	2014. godine članovi SO Velebit su dojavili da su u sklopu svojih istraživanja u jami pronašli veliku količinu smeća, sмеće je u prethodnim godinama već u nekoliko navrata izvlačeno iz jame. U suradnji s Upravom za inspekcijske poslove pokrenut je postupak za sanaciju i u 2015. godini napravljen je plan sanacije.
HR2001158	Izvor Kamačnik	3	Područje se nalazi unutar značajnog krajobrazia Kamačnik. 2016.g probijena je nova staza za posjetitelje od doma do kanjona. U 2016. i 2017. HYLA je obavila speleoronilačka istraživanja izvora u okviru projekta KARST. U 2017. prijavljen je projekt "Veze prirode" u okviru prekogranične suradnje, a u 2018. je projekt odobren te će trajati 30 mjeseci. JU Priroda je pridruženi partner na projektu, bez finansijskog učešća, uz praćenje provedenih aktivnosti. Cilj projekta je osigurati održivost očuvanja i obnove cijlinjih vrsta na zaštićenim područjima Natura 2000 (Sutla, Kupa, NP Risnjak, Radensko polje, kanjon Kamačnik), a u okviru projekta izvući će se iščeznje izvora od otpadnog dvećeta te obnova staništa. U 2018. i 2019. godini provodio se odobreni EU projekt "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području ZK Kamačnik", a s aktivnostima izvještavanja će se nastaviti i u 2020.
HR2001257	Potok Mala Belica	3	Izvrsno očuvana staništa gorskog potoka.
HR2001275	Vrbnik	0	O području nemamo recentnijih podataka, kod pokušaja obilaska, zbog protoka vode nije bilo moguće istražiti tunel.
HR2001300	Zebar	3	Dobro očuvano stanište uz populaciju sase u zadovoljavajućem stanju. U okviru projekta "Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije" do kraja 2022. izradit će se Akcijski plan upravljanja posjetiteljima za Zebar. Za provedbu ove aktivnosti zadužen je nositelj projekta Grad Rijeka, a JU Priroda je partner na projektu.
HR2001302	Krmpotsko	3	Dobro očuvano stanište uz populaciju sase u zadovoljavajućem stanju.
HR2001333	Kupa kod Severina	3	Dobro očuvano stanište te se pretpostavlja da se populacije leptira <i>Leptidea morsei</i> nisu bitno promjenile.
HR2001340	Područje oko Kuštrovke	0	O području nema dostupnih podataka.
HR2001345	Vražji prolaz i Zeleni vir	3	Područje se preklapa sa značajnim krajobrazom Vražji prolaz i Zeleni vir. Slično kao i Kamačnik, značajni krajobraz Vražji prolaz - Zeleni vir odlikuje se preplitanjem bujnog i raznolikog šumskog svijeta s očuvanim svjetom gorskih potoka, litica kanjona, slikovitim geološkim bora, slapova, brzaca, vrtložnih lonaca i krških fenomena. Osobitost su divokoze koje se zadržavaju na liticama i strimim padinama kanjona. Područje je u zadovoljavajućem stanju, ali se zbog utjecaja vode i atmosferilija kontinuirano mora vršiti obnova infrastrukture. Godine 2012. dijelom obnovljena infrastruktura za prihvat posjetitelja. U 2013. izdano je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja. Godine 2015. izrađena je Studija analize stanja te budućeg razvoja i obnove zaštićenog područja. U proljeće 2016. godine sanirani su dijelovi odrona na stazi za posjetitelje. Također su sanirani dijelovi infrastrukture na Šetnicama i prilaz Muževoj hižici. U 2017. izvršena je sanacija dijela dotrajale infrastrukture te je izrađena studija "Struktura i stav posjetitelja u Vražjem prolazu-Zelenom viru i Kamačniku". U 2018. izvršena je sanacija izvala stabala u kanjonu i obnova oštećene infrastrukture zbog velikih izvala stabala u posjetiteljskoj zoni. U 2018. izrađeno je idejno rješenje za zaštitu od odrona. U 2019. obnovljeno je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja te je izrađen projekt vezano za zaštitu od odrona. U 2020. planirana je obnova posjetiteljske infrastrukture.
HR2001351	Područje oko Kupice	2	U sklopu projekta Sožitje, obavljeni rekognosciranje flore. Prisutni radovi na vodotoku te je izgrađena mini hidro-elektrana.
HR2001353	Lokve-Sunger-Fužine	2	2008. istraživano područje creta u Sungerskom lugu. Iste godine provedena je revitalizacija područja. 2009. postavljena je poučna ploča. Velika najezda potkornjaka, ali i različiti šumski radovi najveća su prijetnja šumskom staništu.
HR2001357	Otok Krk	3	Godine 2013. provedeno je istraživanje lokava Krka kroz istraživanje faune vretenaca (Odonata). Tijekom 2014. postavljen je 11 poučnih ploča na Šetnici Batomalj-Baška. 2015. i 2016. kroz projekt LOKNA vršena su prirodoslovna istraživanja krških lokvi na području Grada Krka (vretenaca, šišmiši, herpetofauna, ptice i flora). Izvršeno je popisivanje lokvi na čitavom otoku i uspostavljena on-line baza podataka te je postavljeno šest poučnih ploča i uređena tematska šetnica o lokvama. U 2016. vršena su istraživanja staništa, svojta i prirodnih vrijednosti za područje Čavlenu vezano uz mogućnost lociranja područja za kamp. Prisutno rastanjanje travnjaka. U okviru projekta "Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije" do kraja 2022. izradit će se Akcijski plan upravljanja posjetiteljima za Krk (Baška, Punat). Za provedbu ove aktivnosti zadužen je nositelj projekta Grad Rijeka, a JU Priroda je partner na projektu. U 2019. od strane MZOE organizirana je akcija uklanjanja invazivne vrste Kudzu kojoj su se pridružili djelatnici JU Priroda. U dogovoru s MZOE u 2020. provoditi će se monitoring invazivne vrste penjačice kudzu na području turističkog naselja Haludovo (ako se područje nalazi u građevinskom dijelu te nije obuhvaćeno mrežom Natura 2000, zbog potencijalne ugroze na ovo područje uvrštava se u program za 2020. godinu).
HR2001358	Otok Cres	3	Godine 2010. provedena je inventarizacija krajobraza i staništa na području Punta križa. 2015. provedena su istraživanja mogućnosti lociranja golf igrališta "Matalda" na području poluotoka Punta Križa. Izrađena su dva separata, "Staništa i vegetacija" i "Flora". U 2017. izvršena su istraživanja speleoloških objekata na područje Tramuntana te je pružena podrška HYLA-i vezano za istraživanje sapskolskih kornjaša. Na ovom području vrši se i monitoring orhideje kozonoške prema monitoring protokolu.
HR2001359	Otok Rab	2	U sklopu projekta Geopark Rab provode se geološka istraživanja. Prisutan je jak antropogeni utjecaj u turističkoj sezoni zbog velikog broja posjetitelja (potencijalna ugroza laminiranih struktura sa cijanobakterijama, erozija i sl.). U 2018. i 2019 izvršena su geološka istraživanja na Loparu, koja će se nastaviti i u 2020.
HR2001380	Vele i Male Srakane - Kopno	3	U 2016. i 2017. uduga "BIOM" izvršila je botanička istraživanja otoka.
HR2001413	Šume kod Skrade	3	Stanište je očuvano i pogodno za cijline vrste.
HR2001417	Velika Belica	3	Očuvana staništa gorskog potoka i okolnih šuma, stijena i sipara.
HR2001419	Otok Dolin - J	3	Zabilježeno širenje borove šume sa sjevernog dijela prema južnom dijelu otoka. Udruga BIOM je u 2010. godini otkrila populaciju bjelonokte vjetruše od 20tak gnjezdæih parova. BIOM i dalje provodi monitoring bjelonogke vjetruše u RH.
HR2001430	Golubinjak	2	Područje se preklapa sa zaštićenom park-šumom. Zbog velike najezde potkornjaka dolazi do sušenja smreka.
HR2001433	Bjeljevinja	3	Stanište je očuvano i pogodno za cijline vrste.
HR2001435	Snježnica pod Lisirom	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2001436	Sojkina jama	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2001437	Špilja 2 kraj potoka Zala	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2001438	Jama kod šumarske kuće	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2001439	Jama kod lugarnice	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR2001441	Bezdan pod Vučjakom	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.

HR2001487	Bakar - Meja	2	Stanište je ugroženo suksesijom. Od 2015. godine provodi se monitoring kozonoške prema monitoring protokolu, a monitoring će se obavljati u narednim godinama s ukladno nacionalnom monitoring programu. Primjećeno zarastanje travnjaka na kojem se nalazi orhideja. Trenutni stupanj suksesije ne ometa razvitak jedinki, no stanje treba pratiti.
HR2001508	Prva Brizićeva jama	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR3000002	Plomin - Moščenica draga	3	U razdoblju 2013/14. provedena su istraživanja koraligena (MedMPAnet projekt).
HR3000004	Cres - rt Grota - Merag	3	U razdoblju 2013/14. provedena su istraživanja koraligena (MedMPAnet projekt).
HR3000005	Cres - rt Pernat - uvala Tiha	3	Do 2016. godine pratilo se stanje populacije sredozemne medvjedice.
HR3000007	Cres - rt Suha - rt Meli	3	U razdoblju 2013/14. provedena su istraživanja koraligena (MedMPAnet projekt).
HR3000008	Lošinj - Vela i Malo draga	2	Staništa ugrožena zbog velikog pritiska nautičkog turizma.
HR3000009	Lošinj - uvala Sunfarni	2	Staništa ugrožena zbog velikog pritiska nautičkog turizma.
HR3000010	Lošinj - uvala Krivica	2	Staništa ugrožena zbog velikog pritiska nautičkog turizma.
HR3000011	Lošinj - uvala Balvanida	2	Staništa ugrožena zbog velikog pritiska nautičkog turizma.
HR3000012	Lošinj - uvala Pijeska	2	U razdoblju 2013/14. provedena su istraživanja posidonije (MedMPAnet projekt). Staništa ugrožena zbog velikog pritiska nautičkog turizma.
HR3000014	Ilovik i sv. Petar	2	Staništa ugrožena zbog velikog pritiska nautičkog turizma.
HR3000015	V. i M. Srakane	3	2013./14. izvršena su istraživanja - kartiranje morskih staništa za posidoniju i druga vrijedna podmorska staništa. Stanište je očuvano i pogodno za ciljne vrste.
HR3000016	Podmorje Plavnika i Kormata	3	Godine 2007/08. provedeno je prikupljanje, analiza i vrednovanje podataka o krškim pojavama u podmorju. U razdoblju 2013/14. provedeno je testiranje monitoring protokola za praćenje koraligena (MedMPAnet projekt).
HR3000017	Podmorje otoka Suska	3	U razdoblju 2013/14. provedena je u sklopu projekta MedMPAnet kartiranje morskih vrsta i staništa posidonije i koraligena.
HR3000018	Podmorje otoka Unije	3	U razdoblju 2013/14. provedena su istraživanja: kartiranje morskih vrsta i staništa posidonije, koraligena i drugih zajednica i testiranje monitoring protokola za posidoniju (MedMPAnet projekt).
HR3000020	Mala i Vela luka na poluotoku Sokol, Krk	3	U razdoblju 2013/14. provedeno je testiranje monitoring protokola za praćenje koraligena (MedMPAnet projekt).
HR3000021	Podmorje otoka Prvić	3	Godine 2007/08. provedeno je prikupljanje, analiza i vrednovanje podataka o krškim pojavama u podmorju. 2013.g. izvršena istraživanja pojava u moru na području rta Njivice. U razdoblju 2013/14. provedena su u sklopu projekta MedMPAnet sljedeća istraživanja: kartiranje morskih vrsta i staništa posidonije, koraligena i drugih zajednica, testiranje monitoring protokola za praćenje koraligena i livada posidonije, socio-ekonomska studija lokalnog ribarstva, istraživanje, procjene i praćenja stanja priobalnih ribolovnih resursa te izrada studije ribolovnih resursa.
HR3000022	Podmorje otoka Grgur i Goli	3	Godine 2007/08. provedeno je prikupljanje, analiza i vrednovanje podataka o krškim pojavama u podmorju. Godine 2014. provedena su istraživanja u sklopu projekta MedMPAnet: kartiranje morskih vrsta i staništa posidonije, koraligena i drugih zajednica, socio-ekonomska studija lokalnog ribarstva, istraživanje, procjene i praćenje stanja priobalnih ribolovnih resursa te izrada studije ribolovnih resursa.
HR3000024	Supetarska draga na Rabu	2	Ugroženo staništa zaslanjenih močvara zbog velikog pritiska nautičara i utjecaja marine te antropogenih promjena na kopnenom dijelu močvare (nasipavanja, onečišćenja i sl.).
HR3000025	Zaljev Kampor na Rabu	2	Području vrlo ugroženo zbog antropogenih utjecaja.
HR3000026	Dolfin i otoci	0	O području nema dostupnih podataka.
HR3000027	Podmorje Trstenika	3	Stanište je očuvano.
HR3000028	I. strana V. i M. Orjula	3	Stanište je očuvano.
HR3000029	Obala između rta Šilo i Vodotoč	3	Stanište je očuvano.
HR3000030	M.Draga - Žrnovnica	3	Stanište je očuvano.
HR3000161	Cres - Lošinj	2	Od 2010. do 2016. se u suradnji s Plavim svjetom kontinuirano provodio monitoring dobrih dupina. U razdoblju 2013/14. provedena u sklopu projekta MedMPAnet testiranje monitoring protokola za praćenje koraligena i livada posidonije. U 2015. godini provodila su se dva projekata s Institutom Plavi svijet: Monitoring dobrih dupina u Natura 2000 područjima u Primorsko-goranskoj županiji i Partnerstvo za održivo korištenje morskih resursa. U suradnji sa PMF-om od 2012. se provodi projekt praćenja temperature mora u podmorju otoka Čutina. Projekt je dio šireg programa TMEDNet. Ciljna vrsta ugrožena zbog znatnog pritiska nautičkog turizma. U suradnji s Plavim svjetom, pripremljen je i na LIFE program prijavljen projekt "CroCobol" usmjeren na poboljšanje statusa očuvanosti populacije dobrog dupina (<i>Tursiops truncatus</i>) unutar područja ekološke mreže Natura 2000 Cres-Lošinj no nije prošao.
HR3000198	Medvjeda pećina kod uvale Lučica (Lošinj)	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR3000247	Špilja podno Kostrija (Vrbnička špilja)	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR3000257	Jama Vrtare male	3	Jama Vrtare male je jedno od najznačajnijih lokaliteta staništa anhijalih špilja s bogatom, dijelom endemičnom faunom, a također je najznačajniji paleontološki lokalitet pleistocenske (ledenodobne) faune u PGZ. Tijekom nekliko godina provodena su paleontološka istraživanja jame (sudjelovali su paleontolozi PMZ-a i HAZU) što je rezultiralo predstavljanjem rezultata i nalaza istraživanja (najznačajniji paleontološki nalazi su lubanja i kosti Špiljskog lava, ledenodobnih slonova i drugi rijetki nalazi). Napravljena su i detaljna geološka istraživanja okoline jame. Hrvatsko biospeleološko društvo također je istraživalo recentnu speleofaunu jame. O svim istraživanjima JUP je redovito izvješćivanja i dobivala je izvješća o provedenim istraživanjima i rezultatima nalaza.
HR3000415	Uvale Jaz; Soline i Sulinj na Krku	2	2014. godine izrađena je studija o prirodoslovnim vrijednostima uvale Soline. Prisutno širenje turističkih sadržaja.
HR3000417	Zaljev Sv. Eufemije na Rabu	2	Prisutan jak antropogeni utjecaj zbog zasipavanja materijalom te morskih onečišćenja.
HR3000446	Medvjeda špilja (morska)	0	O speleološkom objektu nemamo dostupnih podataka.
HR3000452	Krk - od rta Negrit do uvale Zaglav	2	Prisutan velik utjecaj turizma u ovom području.
HR3000453	Krk - od uvale Zaglav do Crikvenog rta	2	U razdoblju 2013/14. provedena su u sklopu projekta MedMPAnet sljedeća istraživanja: testiranje monitoring protokola za livade posidonije. Prisutan veliki utjecaj turizma u ovom području.
HR3000454	Krk - od Crikvenog rta do rta Sv. Nikole	0	Nemamo dostupnih podataka.
HR3000465	Podmorjeistočne obale otoka Krka	3	Provredena su istraživanja staništa posidonije 2010/11.
HR3000467	Podmorje Kostrene	3	2007. godine izrađena je studija o prirodoslovnim vrijednostima podmorja Kostrena (kao podloga za proglašenje zaštite). Tijekom obilaska uočena pojava antropizacije kod morskih ptica.
HR3000468	Podmorje poluotoka Lopar - Rab	3	Stanište je očuvano.
HR3000472	Podmorje oko rta Ćuf na Krku	3	Godine 2014. izrađena Studija o prirodnim vrijednostima obalnog pojasa poluotok Ćuf - Njivice, otok Krk.
HR4000029	Zaljev Soline - otok Krk	2	Godine 2014. izrađena je Studija "Lječilište Meline" u zaljevu Soline, otok Krk: prirodne vrijednosti Solina i mogućnosti realizacije lječilišta na način da se ne ugrozi temeljni fenomen. Glavna ugroza je utjecaj turizma i širenje turističkih sadržaja.
HR4000031	Otok Zeča	3	Godine 2012. izvršeno prstenovanje galebova (na otočiću Pregaznik).

HR5000019	Gorski kotar i sjeverna Lika	2	<p>Preklapa se sa većinom zaštićenih područja u Gorskem kotaru. Istraživanja koja su provedena na navedenom području su sljedeća: godine 2012. provedeno je istraživanje dijela lokvi na području Gorskog kotara kroz istraživanje faune vretenaca (Odonata). Monitoring velikih zvijeri (praćenje pojavnosti risa putem foto-zamki) provodi se kontinuirano od 2012. Godine 2014. kupljena je jedna, a 2015. druga ogrlica za risa. U 2015. je jedan ris (Goran ZIP) obilježen telemetrijskom ogrlicom i kontinuirano se pratilo njegovo kretanje. U 2016. prestalo je praćenje iste jedinke te je obilježena druga jedinka (Burni ZIP). U 2017. zamijenjena je jedna neispravna ogrlica u reklamacijском roku. U 2018. obilježeni su GPS ogrlicom ris Marko ZIP te ris Martin. Dugogodišnji suradnik na aktivnostima monitoringa risa Veterinarski fakultet iz Zagreba u 2018. započeo je s provođenjem LIFE projekta u okviru kojega će se postaviti oko 100 foto zamki na području obitavališta risa u RH. Iako nije partner na projektu, Ustanova će se uključiti u projekt kroz aktivnosti praćenja risa. Godine 2012. istražena je flora doline Kupe, vegetacijski profil u dolini Kupe i važne, endemične i rijetke biljke u gornjem dijelu doline Kupe. Izrađena je studija o staništima medvjeda. U tijeku vršenja monitoringa Natura 2000 vrste 2016. leptira apolona, na području Drivenika uočeno je par jedinki vrste. 2016.g. u okviru projekta inventarizacije vidikovaca, prikupljeni su podaci o flori i fauni staništa. U 2018. tijekom monitoringa nije sa sigurnošću mogla biti utvrđena prisutnost leptira apolona te se može pretpostaviti smanjenje brojnosti populacije. Javlja se narušavanje tradicijske poljoprivrede što dovodi do gubitka ciljnih staništa. Posljedično se javlja zarastanje travnjaka. Pojedina ciljna staništa izložena su i požarima (veliki dio autohtone šume s crnim borom izgorio je u požarima proteklih godina). Javlja se i onečišćenje vodotoka i fragmentacija staništa.</p>
Nadopuna: Područje čitave Primorsko-goranske županije			<p>Godine 2011. provedena je determinacija svih speleoloških objekata u NEM u PGŽ. Iste godine, za potrebe izrade novog Prostornog plana PGŽ JU Priroda je izradila studiju o prirodnim osobitostima flore, faune i vegetacije PGŽ. Godine 2012./13. provedena su na području Vinodolskih strmaca istraživanja ornitofaune i vegetacije. Od 2012. do 2013. provedeno je mjerjenje radioaktivnog plina radonu u Špiljama Vrelo i Biserujka. U 2013/14. izrađena je detaljna krajobrazna studija za područje PGŽ. U 2015. i 2016. je na području cijele Županije vršen monitoring kornjaša (slučajna opažanja). Od 2015. vrše se i usputna opažanja geoloških tragova ledenjaka. U 2018. provedeno je istraživanje populacije surog orla na području Primorsko-goranske županije.</p>

*OCJENA STANJA PODRUČJA:

	B	C	D
1			
2	4. Ocjena provedbe plana upravljanja		
3	Tablica 4.1. OCJENA I GODINA PROVEDBE PLANA UPRAVLJANJA		
4			
5	GODINA PROVEDBE:		
6		OCJENA PROVEDBE PLANA UPRAVLJANJA	
7	Za područja kojima upravlja Javna ustanova "Priroda" nisu izrađeni planovi upravljanja.		
8			
9	Tablica 4.2. PLANIRANE AKTIVNOSTI KOJE SE NEĆE PROVODITI U PLANSKOJ GODINI		
10	KOD	AKTIVNOST	OBRAZLOŽENJE
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			

5. Aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja i područja ekološke mreže

Tablica 5. AKTIVNOSTI ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA

13. Spomenik prirode – stari hrast u Sv. Petru na otoku Cresu											
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	13.1	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A		
								0,00			
14. i 15. Spomenici prirode – dva stara hrasta u Guljanovom dolcu iznad Crikvenice											
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	14.1/15.1	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A		
								0,00			
16. Značajni krajobraz Vražji prolaz-Zeleni vir kod Skrade											
Nadzor nad obavljanjem gospodarskih djelatnosti u zaštićenim područjima	16.1	Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja na zaštićenom području.	Broj izvršenih obilazaka	1	2013.	Služba čuvara prirode		0,00	D		
Ulaganja u infrastrukturu s ciljem turističke valorizacije zaštićenih područja i dijela ekološke mreže Natura 2000	16.2	Održavanje i obnova posjetiteljske infrastrukture	Obnovljena infrastruktura	1	2013.	Služba čuvara prirode		15.000,00	D		
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	16.3	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A		
								15.000,00			
17. Značajni krajobraz Kamačnik kod Vrbovskog											
Nadzor nad obavljanjem gospodarskih djelatnosti u zaštićenim područjima	17.1	Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja na zaštićenom području.	Broj izvršenih obilazaka	1	2013.	Služba čuvara prirode		0,00	D		
Ulaganja u infrastrukturu s ciljem turističke valorizacije zaštićenih područja i dijela ekološke mreže Natura 2000	17.2	Projekt "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I.faza)" završen je u 2019. godini, a u 2020. provodit će se aktivnosti izvještavanja te je planiran završetak projekta.	Broj izrađenih izvješća	1	2017.	Stručna služba, služba ravnatelja		0,00	D		
	17.3	Održavanje i obnova posjetiteljske infrastrukture (popravak dotrajalih mostića) te postavljanje montažne kućice za naplatu ulaza.	Obnovljena infrastruktura	1	2016.	Služba čuvara prirode		60.000,00	D		
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	17.4	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A		
								60.000,00			
18. Značajni krajobraz Lopar na otoku Rabu											
Promicanje zaštite prirode	18.1	Poticati promociju i unaprjeđenje geološke poučne staze i sudjelovati u radu radne skupine „Povjerenstvo Geoparka Otok Rab“.	Broj održanih sastanaka radne skupine na kojima su sudjelovali predstavnici Javne ustanove "Priroda"	3	2012.	Stručna služba		0,00	D		
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	18.2	Provesti geološka istraživanja erozijskih procesa.	Broj izrađenih izvješća	1	2018.	Stručna služba	Vanjski suradnici	5.000,00	A		
	18.2	Provesti geološka istraživanja erozijskih procesa.	Broj izrađenih izvješća	1	2018.	Stručna služba	Vanjski suradnici	5.000,00	A		
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	18.3	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A		
								10.000,00			
19. Značajni krajobraz Lisina kod Matulja											
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	19.1	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2018.	Služba čuvara prirode		0,00	A		
Promicanje zaštite prirode	19.2	Uključivanje zainteresiranih subjekata u aktivnosti zaštite prirode (provedba akcija čišćenja okoliša i sl.).	Broj izvršenih zajedničkih aktivnosti	1	2018.	Služba čuvara prirode		6.000,00	E		
Promicanje zaštite prirode	19.2	Uključivanje zainteresiranih subjekata u aktivnosti zaštite prirode (provedba akcija čišćenja okoliša i sl.).	Broj izvršenih zajedničkih aktivnosti	1	2018.	Služba čuvara prirode		6.000,00	E		
								12.000,00			
20. Park-šuma Japlenški vrh iznad Delnice											
Priprema stručnih obrazloženja za pokretanje novih postupaka proglašenja zaštićenih područja	20.1	Sudjelovati u postupku korekcije granice park šume.	Donesen akt o proglašenju	2	2006.	Služba čuvara prirode		0,00	A		
Ulaganja u infrastrukturu s ciljem turističke valorizacije zaštićenih područja i dijela ekološke mreže Natura 2000	20.2	Dati podršku Gradu Delnice i Hrvatskim šumama u pripremi i definiranju aktivnosti kojim bi se stvorili preduvjeti za daljnji razvoj rekreativskih sadržaja u zaštićenom području.	Broj sastanaka i/ili dopisa prema potrebi	2	2017.	Stručna služba, služba ravnatelja		0,00	D		

Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	20.3	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
21. Park-šuma Golubinjak kod Lokava										
Nadzor nad obavljanjem gospodarskih djelatnosti u zaštićenim područjima	21.1	Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja na zaštićenom području.	Broj izvršenih obilazaka	1	2013.	Služba čuvara prirode		0,00	D	
	21.2	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
22. Park-šuma Komrčar u Rabu										
Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000	22.1	Pružati potporu lokalnoj zajednici u realizaciji aktivnosti i prijavi projekata za unaprjeđenje infrastrukture za sufinanciranje iz nacionalnih ili međunarodnih izvora.	Broj sastanaka i/ili dopisa prema potrebi	3	2012.	Služba ravnatelja		0,00	E	
	22.2	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
23. Park-šuma Čikat na otoku Lošinju										
Istraživanja, inventarizacija i monitoring Natura 2000 vrsta u zaštićenim područjima i dijelu ekološke mreže	23.1	Nastaviti provedbu pilot projekta obnove park-sume kroz redovite monitoringe te bilježenje pojavnosti invazivnih vrsta (eksperimentalna ploha).	Broj izvršenih monitoringa	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
	23.2	Pružiti potporu poduzeću Jadranka d.d. u osmišljavanju, prijavi ili realizaciji projekta uređenja rekreativnih sadržaja u park šumi.	Broj sastanaka i/ili dopisa prema potrebi	1	2017.	Stručna služba		0,00	E	
	23.3	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	1	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
24. Park-šuma Pod Javori u Velenom Lošinju										
Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000 uključivanjem u međunarodne i nacionalne projekte	24.1	Suradivati s Lječilištem Veli Lošinj na realizaciji projekta Park vitalnosti unutar park šume.	Broj sastanaka i/ili dopisa	2	2016.	Stručna služba		0,00	E	
	24.2	Dati stručnu podršku Lječilištu Veli Lošinj u realizaciji projekta rekonstrukcije i obnove zgrade medicinskog trakta.	Broj sastanaka i/ili dopisa prema potrebi	2	2017.	Stručna služba		0,00	E	
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	24.3	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
25. Park kod dvorca u Severinu na Kupi										
Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000 uključivanjem u međunarodne i nacionalne projekte	25.1	Poticati i dati stručnu podršku Gradu Vrbovsko kako bi se pokrenule aktivnosti vezane uz pripremu dokumentacije za obnovu perivoja.	Broj sastanaka i/ili dopisa prema potrebi	2	2015.	Stručna služba, služba čuvara prirode		0,00	E	
	25.2	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
26. Park Angiolina u Opatiji										
Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000	26.1	Pružati stručnu podršku i nastaviti suradnju s gradskim poduzećem Parkovi d.o.o. na uređenju i održavanju parka.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Stručna služba		0,00	E	
	26.2	Pružati stručnu podršku Gradu na realizaciji projekta obnove rasvjete, izgradnje posjetiteljskog centra i turističke valorizacije svih perivoja u Opatiji.	Broj sastanaka i/ili dopisa prema potrebi	2	2018.	Stručna služba		0,00	D	
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	26.3	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
27. Park Margarita u Opatiji										
Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000	27.1	Pružati stručnu podršku i nastaviti suradnju s gradskim poduzećem Parkovi d.o.o. na uređenju i održavanju parka.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Stručna služba		0,00	E	
	27.2	Pružati stručnu podršku u aktivnostima provedbe projekta "Endemična liburnijska flora" u parku.	Broj izvršenih obilazaka	2	2015.	Stručna služba		0,00	E	

Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	27.3	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	2	2007.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
28. Perivoj sv. Jakova u Opatiji										
Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000	28.1	Pružati stručnu podršku i nastaviti suradnju s gradskim poduzećem Parkovi d.o.o. na uređenju i održavanju parka.	Broj izvršenih obilazaka	2	2010.	Stručna služba		0,00	E	
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	28.2	Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.	Broj izvršenih obilazaka	2	2010.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
								0,00		
29. Ekološka mreža Natura 2000 u Primorsko-goranskoj županiji										
Istraživanja, inventarizacija i monitoring Natura 2000 vrsta u zaštićenim područjima i dijelu ekološke mreže	29.1	Monitoring/prstenovanje bjeloglavih supova (HR1000033).	Broj izrađenih izvješća	1	2010.	Služba čuvara prirode	Vanjski suradnici	15.000,00	A	
	29.2	Monitoring risa (HR5000019).	Broj izrađenih izvješća	1	2011.	Služba čuvara prirode	Vanjski suradnici	0,00	A	*U suradnji s vanjskim istraživačima koji sredstva za provedbu osiguravaju u okviru svojih planova
	29.3	Monitoring vretenca jezerskog regoča (HR2000893, HR2001358).	Broj izrađenih izvješća	2	2014.	Stručna služba		0,00	A	
	29.4	Monitoring leptira apolona (HR5000019).	Broj izrađenih izvješća	3	2011.	Stručna služba		0,00	A	
	29.5	Monitoring cretne vegetacije (HR2000659).	Broj izrađenih izvješća	2	2008.	Stručna služba		0,00	A	
	29.6	Monitoring travnjaka na širem području Obruča (HR2000643, HR2000707).	Broj izrađenih izvješća	1	2014.	Stručna služba		0,00	A	
	29.7	Monitoring kornjaša (sva kopnena područja u PGŽ, uključujući područja ekološke mreže).	Broj izrađenih izvješća	3	2015.	Stručna služba		0,00	A	
	29.8	Monitoring orhideje jadranske kozonoške (HR2001358).	Broj izrađenih izvješća	2	2015.	Stručna služba		0,00	A	
	29.9	Praćenje tragova ledenjaka u priobalju i Gorskom kotaru (HR5000018, HR2000658).	Broj izrađenih izvješća	1	2015.	Stručna služba		0,00	A	
	29.10	Monitoring lokvi na otoku Krku (HR2001357).	Broj izrađenih izvješća	1	2015.	Stručna služba		0,00	A	
	29.11	Provjera mjera zaštite populacija šišmiša u špilji Peć va Zagori kod Novog Vinodolskog (HR2000200).	Broj izrađenih izvješća/Provjene mjere zaštite	1	2020.	Stručna služba	Vanjski suradnici	12.500,00	A	
	29.11	Provjera mjera zaštite populacija šišmiša u špilji Peć va Zagori kod Novog Vinodolskog (HR2000200).	Broj izrađenih izvješća/Provjene mjere zaštite	1	2020.	Stručna služba	Vanjski suradnici	12.000,00	A	
	29.12	Monitoring invazivne vrste penjačice kudzu (HR2001357).	Broj izrađenih izvješća	1	2020.	Stručna služba		0,00	A	
	29.13	Ostala istraživanja ovisno o ugrozama i zatećenim stanjima na terenu.	Broj izrađenih izvješća	3	2007.	Stručna služba		0,00	A	
Izrada planova upravljanja za zaštićena područja i ekološku mrežu	29.14	Sudjelovanje u projektu izrade planova upravljanja za područje ekološke mreže i zaštićenih područja u suradnji sa MZOE. Početak izrade planova upravljanja za Krk i Rab predviđen je u 2019. godini.	Broj izrađenih planova upravljanja	1	2017.	Stručna služba		0,00	A	
								39.500,00		
30. Špilje otvorene za javnost - Vrelo i Biserujka										
Nadzor nad obavljanjem gospodarskih djelatnosti u zaštićenim područjima	30.1	Nadzor nad izdanim koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja u špiljama Vrelo i Biserujka. U suradnji s ovlaštenikom za špilju Biserujka, suradnja vezana uz unaprijeđenje rasvjete u špilji.	Izrađena nova turistička infrastruktura / Broj izvršenih obilazaka	1	2009.	Služba čuvara prirode		0,00	D	
Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	30.2	Monitoring utjecaja posjetitelja (mikroklimatski uvjeti) u špiljama Vrelo i Biserujka	Broj izrađenih izvješća	1	2009.	Služba čuvara prirode		10.000,00	D	
								10.000,00		

31. Cijelo područje Primorsko-goranske županije											
	Promicanje zaštite prirode	31.1	Priprema stručnih i znanstvenih članaka, sudjelovanje na konferencijama i suradnja s međunarodnim ustanovama koje se bave problematikom zaštite prirode.	Broj sudjelovanja i aktivnosti	2	2007.	Stručna služba		0,00	F	
	Smanjenje direktnih pritisaka na prirodne vrijednosti	31.2	Radovi krajobraznog uređenja prema potrebi ovisno o ugrozama i zatečenom stanju na terenu.	Broj obavljenih radova krajobraznog uređenja (prema potrebi)	3	2007.	Služba čuvara prirode		124.094,30	A	
	Upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000 uključivanjem u međunarodne i nacionalne projekte	31.3	Priprema projekata i prijava projekata za financiranje iz nacionalnih i međunarodnih izvora.	Broj prijavljenih projekata	2	2008.	Stručna služba, služba ravnatelja		0,00	F	
	Sudjelovanje u postupcima utvrđivanja i provođenja mjera zaštite prirode i zaštićenim područjima i ekološkoj mreži Natura 2000	31.4	Sudjelovanje u postupcima davanja mišljenja na prostorno-plansku dokumentaciju.	Broj izdanih mišljenja	2	2014.	Stručna služba		0,00	A	
		31.5	Sudjelovanje u postupcima ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, izdavanja lokacijskih dozvola i dopuštenja za zahvate te ugrađivanja mjera očuvanja ekološke mreže u sektorske upravljačke dokumente.	Broj izdanih dokumenata	2	2014.	Stručna služba		0,00	A	
	Promicanje zaštite prirode	31.6	Promicanje zaštite prirode i obilježavanje prigodnih datuma u javnosti.	Broj održanih edukativnih aktivnosti	2	2006.	Stručna služba		16.250,00	D	
		31.6	Promicanje zaštite prirode i obilježavanje prigodnih datuma u javnosti.	Broj održanih edukativnih aktivnosti	2	2006.	Stručna služba		6.250,00	D	
		31.7	Oobjavljivanje članaka u sredstvima javnog priopćavanja.	Broj objavljenih članaka	1	2006.	Stručna služba		55.000,00	D	
		31.7	Oobjavljivanje članaka u sredstvima javnog priopćavanja.	Broj objavljenih članaka	2	2007.	Stručna služba		15.000,00	D	
		31.8	Uključivanje zainteresiranih subjekata u aktivnosti zaštite prirode.	Broj uključenih zainteresiranih subjekata	1	2018.	Stručna služba		3.000,00	E	
		31.8	Uključivanje zainteresiranih subjekata u aktivnosti zaštite prirode.	Broj uključenih zainteresiranih subjekata	2	2019.	Stručna služba		2.000,00	E	
	Priprema publikacija o prirodnim vrijednostima	31.9	Retisak brošura i priprema i izrada letka upozorenja o ugroženosti, zaštićenosti i nedozvoljenom izlovu periski	Tiskana brošura	1	2007.	Stručna služba		6.000,00	D	
		31.9	Retisak brošura i priprema i izrada letka upozorenja o ugroženosti, zaštićenosti i nedozvoljenom izlovu periski	Tiskana brošura	1	2007.	Stručna služba		26.000,00	D	
	Informiranje javnosti o aktivnostima Ustanove	31.10	Održavanje web stranica te ostali oblici informiranja javnosti.	Broj objava u digitalnim medijima	1	2007.	Stručna služba		15.250,00	D	
		31.10	Održavanje web stranica te ostali oblici informiranja javnosti.	Broj objava u digitalnim medijima	1	2007.	Stručna služba		31.750,00	D	
	Geografsko-informacijski sustav o prirodnim vrijednostima Županije	31.11	Nastavak aktivnosti kontinuiranog prikupljanja podataka i nadopuna informacijskog sustava kroz aktivnosti nadzora, monitoringa te projekata i prirodoslovnih istraživanja koji će se provoditi u navedenom razdoblju.	Broj unosa u bazu podataka	3	2008.	Služba čuvara prirode		0,00	A	
	Praćenje stanja na terenu radi očuvanja povoljnog stanja	31.12	Provodenje nadzora radi utvrđivanja aktivnosti koje imaju utjecaja na temeljne fenomene zaštićenih područja i dijela ekološke mreže, ugrožene vrste i staništa s posebnim naglaskom na nadzor nad obavljanjem gospodarskih djelatnosti u zaštićenim područjima.	Broj izvršenih obilazaka prema potrebi	1	2007.	Služba čuvara prirode		85.000,00	A	
	Priprema stručnih obrazloženja za pokretanje novih postupaka proglašenja zaštićenih područja	31.13	Nastaviti sa sustavnim prikupljanjem podataka o lokalitetima predloženim za zaštitu te sukladno prioritetima i mogućnostima pristupiti provođenju zakonskog postupka zaštite.	Broj provedenih postupaka	3	2007.	Stručna služba		0,00	A	
		31.14	Suradnja s nadležnim institucijama oko proglašenja novih zaštićenih područja.	Broj provedenih postupaka	3	2007.	Stručna služba		0,00	A	
	Ulaganja u infrastrukturu s ciljem turističke valorizacije zaštićenih područja i dijela ekološke mreže Natura 2000	31.15	Redovno održavanje (obnova) edukativno-turističkih tabela u zaštićenim područjima i dijelu ekološke mreže Natura 2000.	Obnovljena infrastruktura	1	2007.	Stručna služba		30.000,00	D	
								415.594,30			

32. Centar za posjetitelje s oporavilištem za bjeloglave supove Beli										
	Upravljanje Centrom za posjetitelje	32.1	Provodenje redovnih aktivnosti prihvata posjetitelja u Centru za posjetitelje.	Broj posjetitelja	1	2014.	Stručna služba. služba čuvara prirode, služba ravnatelja	Projektni partneri	217.728,00	D
			Provodenje edukativnih aktivnosti (radionice za djecu osnovnoškolskog uzrasta, obilježavanje Međunarodnog dana strvinara/održavanje manifestacije "Dani otvorenih vrata", postavljene izložbe i sl.).	Broj održanih edukativnih aktivnosti	1	2014.	Stručna služba. služba čuvara prirode, služba ravnatelja	Projektni partneri		
	Upravljanje oporavilištem za bjeloglave supove	32.2	Razvoj volonterskih programa.	Broj volontera	1	2014.	Stručna služba. služba čuvara prirode, služba ravnatelja	Projektni partneri	217.728,00	D
			Prijava projekta "Unaprjeđenje i povećanje kapaciteta oporavilišta za bjeloglave supove" za sufinanciranje EU sredstvima.	Broj prijavljenih projekata	1	2018	Služba ravnatelja	Projektni partneri		
		32.3	Provodenje aktivnosti vezanih uz spašavanje, prihvat i oporavak bjeloglavih supova te njihovo praćenje po povratku u prirodu uz osiguravanje veterinarskih i medicinskih usluga.	Broj prihvaćenih jedinki u oporavilište	1	2014.	Služba čuvara prirode	Projektni partneri	263.600,00	A
			Nastavak aktivnosti utvrđivanja uzroka smrtnosti bjeloglavih supova.	Broj provedenih razudbi	1	2014.	Služba čuvara prirode	Projektni partneri		
			Nastaviti, u suradnji s Udrugom BIOM, nabavku GPS odašiljača s kojim će se opremati bar dio ptica koje se puštaju natrag u prirodu te pratiti njihovo kretanje.	Broj obilježenih supova GPS odašiljačima	1	2014.	Služba čuvara prirode	Projektni partneri		
			Sudjelovati u obilasku trasa „opasnih dalekovoda“ i cilju evidentiranja elektrokućije i surađivati s operaterom distribucijskog sustava u cilju brzeg rješavanja problema.	Broj evidentiranih elektrokućija	1	2014.	Služba čuvara prirode	Projektni partneri		
			Uspostava rada hraništa na izdvojenoj lokaciji.	Količina odložene hrane	1	2014.	Služba čuvara prirode	Projektni partneri		
									481.328,00	

33. Centar za posjetitelje o velikim zvijerima - Stara Sušica												
	Uspostava Centra za posjetitelje <i>Velike zvijeri</i>	33.1	Provjeda i završetak aktivnosti rekonstrukcije i prenamjene derutne stambene zgrade u Centar za posjetitelje <i>Velike zvijeri</i> .	Uspostavljen Centar	1	2015.	Služba čuvara prirode, ured ravnatelja	Projektni partneri	1.869.700,00	D		
		32.2	Provjeda i završetak aktivnosti rekonstrukcije i prenamjene derutne stambene zgrade u Centar za posjetitelje <i>Velike zvijeri</i> .	Uspostavljen Centar	1	2015.	Služba čuvara prirode, ured ravnatelja	Projektni partneri	2.991.477,70			
34. Projekt uspostave nove turističke staze u Kamačniku												
	Uspostava nove turističke staze u Kamačniku	34.1	Projekt "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I.faza)" završen je u 2019. godini, a u 2020. provodit će se aktivnosti izvještavanja te je planiran završetak projekta.	Broj izrađenih izvješća	1	2017.	Stručna služba, ured ravnatelja	Projektni partneri	0,00	D		
									0,00			
35. Projekt Interpretacijski centar prirodne baštine PGŽ												
	Provjeda projekta	35.1	Izrada Akcijskih planova upravljanja za područja Obruč, Kupa, Platak, Zebar, Ličko polje, Lopar na otoku Rabu, Baška i Punat na otoku Krku te Zametsku pećinu.	Broj izrađenih akcijskih planova	1	2017.	Ured ravnatelja	Projektni partneri	0,00*	D		*Finansijsko učešće Ustanove u ukupnom iznosu od 212.787,31 kuna osigurano je kroz rad djelatnika.
		35.2	Izrada idejnog/izvedbenog rješenja elektroinstalacijskog stupa u Zametskoj pećini.	Izrađeno idejno/izvedbeno rješenje			Stručna služba	Projektni partneri				
									0,00			
									Ukupno proračunska sredstva	2.472.300,00		
									Ukupno vlastiti prihodi	3.437.300,00		
									UKUPNO OSIGURANA SREDSTVA U FINANCIJSKOM PLANU JAVNE USTANOVE "PRIRODA"	5.909.600,00		

Legenda:

Aktivnosti koje se financiraju sredstvima iz Proračuna Primorsko-goranske županije
Aktivnosti koje se financiraju iz vlastitih prihoda Javne ustanove "Priroda"

Prioriteti su određeni s obzirom na utjecaj određene aktivnosti na zacrtani opći cilj rada jer je Ustanove jer su u Programu navedene samo aktivnosti koje se tijekom planske godine namjeravaju provesti.

6. Istraživanja i praćenje stanja

Tablica 6. PLANIRANA ISTRAŽIVANJA I PRAĆENJE STANJA (MONITORING) VRSTA I STANIŠNIH TIPOVA U PLANSKOJ GODINI

KOD	VRSTA/STANIŠNI TIP	PRVA GODINA PROVEDBE	INTERVAL PROVEDBE	PROVODITELJ AKTIVNOSTI	METODOLOGIJA	PODRUČJE ISTRAŽIVANJA /PRAĆENJA STANJA
28.1	bjeloglavci supovi	2010.	svake godine	JU Priroda u suradnji s vanjskim suradnicima	utvrđivanje broja gniazdečih parova, telemetrija, prstenovanje	Ornitološki rezervati na otocima Cres, Krk i Prvić te otok Plavnik
28.2	velike zvijeri (ris)	2011.	svake godine	JU Priroda	foto-zamke, Obrazac za unos podataka o opažanju znakova prisutnosti vuka i risa, HAOP, podaci se dostavljaju na email velikezvijeri@haop.hr	Gorski kotar
28.3	jezerski regoč	2014.	svake godine	JU Priroda	Španić, R.; Vilenica, M. i Šegota, V. (2013): Program za praćenje stanja jezerskog regoča (<i>Lindenia tetraphylla</i>) u Hrvatskoj, IRES - Institut za istraživanje i razvoj održivih eko sustava, Velika Gorica.	Jezero Ponikve na Krku i Vransko jezero na Cresu
28.4	apolon	2011.	svake godine	JU Priroda	brojanje jedinki i biljaka hraniteljica	Područje oko željezničke postaje na Driveniku
28.5	cretna vegetacija	2008.	svake godine	JU Priroda	Alegro, A. (2014): Monitoring program za mahove tresetare (<i>Sphagnum spp.</i>). Hrvatsko botaničko društvo, Zagreb.	Cret Trstenik
28.6	travnjaci	2014.	svake godine	JU Priroda	botanička istraživanja	Obruč, Platak
28.7	kornjaši	2015.	svake godine	JU Priroda	brojanje jedinki bilježenjem slučajnih opažanja	Cijela PGŽ
28.8	jadranska kozonoška	2015.	svake godine	JU Priroda	Čičmir, R., Borovečki-Voska, Lj., Šinček, D. (2014): Program monitoringa za jadransku kozonošku (<i>Himantoglossum adriaticum</i> Baumann). Technical report, ADIPA – društvo za istraživanje i očuvanje prirodoslovne raznolikosti Hrvatske.	Bakar-Meja i Cres
28.9	geološki tragovi ledenjaka	2015.	svake godine	JU Priroda	terenska opažanja, fotografiranje i evidentiranje	Cijela PGŽ
28.10	lokve	2015.	odrediti će se temeljem rezultata prvog istraživanja	JU Priroda	Praćenje stanja staništa te po potrebi preuzimanje mjera restauracije i zaštite	Otok Krk
28.11	šišmiši	2018./2020.	odrediti će se temeljem rezultata prvog istraživanja	JU Priroda u suradnji s vanjskim suradnicima	Holcer, D.; Pavlinić, I. (2008.): Priručnik za inventarizaciju i praćenje stanja; terenski obrazac za monitoring šišmiša u podzemnim objektima, HAOP (2015.)	Peć va Zagori kod Novog Vinodolskog
17.2	geološka istraživanja erozijskih procesa	2018.	odrediti će se temeljem rezultata prvog istraživanja	JU Priroda u suradnji s vanjskim suradnicima	plohe za praćenje erozije	Rab - Lopar
10.2/29.2	špilje	2009.	periodično, prema potrebi	JU Priroda u suradnji s vanjskim suradnicima	monitoring kriptoklimatskih uvjeta i utjecaja posjetitelja na špiljski ekosustav	Špilje Vrelo, Biserujka i Lokvarka
28.12.	invazivna strana vrsta penjačice kudzu	2020.	svake godine	JU Priroda	monitoring površine u turističkom naselju Haludovo	Malinska, otok Krk
28.13	ostala istraživanja ovisno o ugrozama i zatećenim stanjima na terenu	2007.	prema potrebi	JU Priroda	prema potrebi	Cijela PGŽ

7. Projekti

Tablica 7.1. PROJEKTI KOJI SE TRENUOTNO PROVODE

Naziv projekta: Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000"
Cilj projekta: Izrada planova upravljanja na razini RH – za područje PGŽ: otoci Krk i Rab te područje Gorskog kotara
Opis projekta: Zadatak je Ustanove da sukladno smjernicama nositelja projekta, aktivno i uz podršku konzultanata za čitavo vrijeme trajanja projekta izradi prijedlog planova upravljanja za čitavo područje otoka Krka i Raba u prvoj fazi te Gorskoga kotara u drugoj fazi provedbe projekta.
Nositelj projekta: MZOE
Partner na projektu: JU Priroda i druge JU
Vremensko trajanje projekta: 2017. - 2022.
Financijska vrijednost projekta: 186.497,15 kn za čitavo područje RH
Naziv projekta: Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I. faza)
Cilj projekta: Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik
Opis projekta: Projekt je realiziran u 2019. godini te je uspostavljena tematska staza. U 2020. vršiti će se izvještajne aktivnosti.
Nositelj projekta: JU Priroda
Partner na projektu: Grad Vrbovsko
Vremensko trajanje projekta: 2017-2019.
Financijska vrijednost projekta: 423.750 kn
Naziv projekta: „Centar za posjetitelje o velikim zvijerima“ u Staroj Sušici
Cilj projekta: Uređenje posjetiteljskog centra u cilju promocije, edukacije i turističke valorizacije Gorskog kotara kao staništa velikih zvijeri
Opis projekta: Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u finansijskom razdoblju 2014. – 2020. potpisana je 30. srpnja 2018. godine te je započela provedba projekta. U okviru projekta u 2020. godini planiran je završetak rekonstrukcije i prenamjene postojeće trenutno zaušteno zgrade u Staroj Sušici u Centar za posjetitelje o velikim zvijerima te opremanje Centra. U Centru će se urediti multimedijalni stalni izložbeni postav te pokrenuti brojne popratne edukativne i promotivne aktivnosti. Planirani završetak projekta je u rujnu 2020. godine.
Nositelj projekta: JU Priroda
Partneri na projektu: Općina Ravna Gora i Turistička zajednica općine Ravna Gora
Vremensko trajanje projekta: 2018. - 2020.
Financijska vrijednost projekta: 8.180.006,45 kn

Naziv projekta: „Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije“
Cilj projekta: Održivo turističko korištenje 11 odredišta prirodne baštine u PGŽ uz kvalitetnu promociju i interpretaciju
Opis projekta: Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u finansijskom razdoblju 2014. – 2020. potpisani je 30. srpnja 2018. godine te je započela provedba projekta. U okviru projekta Ustanova će sudjelovati na provedbi većine aktivnosti kroz vlastiti rad, a posebice u okviru realizacije uređenja zaštićene Zametske pećine za prihvat posjetitelja, izradi APUP-a te osmišljavanju edukativnih programa.
Nositelj projekta: Grad Rijeka
Partneri na projektu: Primorsko-goranska županija, Turistička zajednica grada Rijeke, JU Priroda
Vremensko trajanje projekta: 2017.-2021.
Financijska vrijednost projekta: 212.787,31 kn za Ustanovu
Naziv projekta: „Prekogranična suradnja i usluge eko sustava u dugoročnom očuvanju populacija velikih zvijeri u sjevernim Dinaridima - Carnivora Dinarica“
Cilj projekta: Poboljšanje stanja očuvanosti velikih zvijeri na područjima Hrvatske i Slovenije
Opis projekta: Poboljšanje prekograničnog upravljanja zvijerima, smanjenje rizika koji ugrožavaju velike zvijeri i jačanje sposobnosti, edukacija i svijesti o važnosti i načinima suživota čovjeka i velikih zvijeri.
Nositelj projekta: Univerza v Ljubljani
Partner na projektu: Zavod za gozdove Slovenije, Občina Pivka, JU NP Risnjak, Veterinarski fakultet u Zagrebu, WWF Adria, Grad Vrbovsko. JU "Priroda" pridruženi je partner na projektu bez finansijskog učešća.
Vremensko trajanje projekta: 2018.-2020.
Financijska vrijednost projekta: 2.347.340,64 eura
Naziv projekta: Veze prirode
Cilj projekta: Osigurati održivost očuvanja i obnove ciljnih vrsta na zaštićenim područjima Natura 2000 (Sutla, Kupa, NP Risnjak, Radensko polje, kanjon Kamačnik).
Opis projekta: Projekt VEZE PRIRODE predstavlja izazov očuvanja i obnove biološke raznolikosti za buduće generacije i podiže svijest o ulozi koju ima priroda za dobrobit ljudi. Za postizanje tog cilja, projekt će provesti aktivnosti koje će odgovoriti na: nedostatak zajedničkih, prekogranično uskladenih mjera za poboljšanje ciljnih vrsta koje su u lošem stanju, nedostatak međusektorske suradnje za uvođenje suvremenih, održivih metoda upravljanja prirodnim resursima i niska osviještenost o važnosti očuvanja prirode i koristi koje ima očuvana priroda na dugoročnu kvalitetu života i sprječavanje prirodnih rizika na području.
Nositelj projekta: Občina Grosuplje
Partner na projektu: Občina Rogaška Slatina, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, JU NP Risnjak, Grad Vrbovsko, Udruga Hyla, JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije. JU "Priroda" pridruženi je partner na projektu bez finansijskog učešća.
Vremensko trajanje projekta: 2018.-2020.
Financijska vrijednost projekta: 2.553.908,00 eura

Tablica 7.2. PLANIRANI PROJEKTI

Naziv projekta (radni): „Unapređenje i povećanje kapaciteta oporavilišta za bjeloglave supove u Centru za posjetitelje Beli“
Cilj projekta: Unaprijediti infrastrukturu, uvjete i rad Oporavilišta za bjeloglave supove u Belom
Opis projekta: Javni poziv ograničenog je karaktera odnosno samo za potrebe 11 registriranih oporavilišta za divlje životinje u Republici Hrvatskoj. Jedno od registriranih oporavilišta je i Oporavilište za bjeloglave supove koje djeluje u sklopu Centra za posjetitelje u Belom, stoga Ustanova priprema i planira prijavu projekta kojim će se podići postojeća razina opremljenosti Oporavilišta što uključuje izgradnju dodatne letnice (volijere) za oporavak supova, nabavu dodatne opreme za skrb o supovima, uređenje ambulante i nabavka opreme za rad i sl.
Nositelj projekta: JU Priroda
Partner na projektu: -
Vremensko trajanje projekta: planirano 2 godine
Finansijska vrijednost projekta: nije još definirana, projekt je u zadnjoj fazi razrade

8. Cjenik i koncesijska odobrenja

Tablica 8.1. CJENIK JAVNE USTANOVE

VRSTA PROGRAMA/ DJELATNOSTI/ USLUGA	JEDINICA MJERE	IZNOS (kn)
Dolazak djelatnika Javne ustanove "Priroda" službenim vozilom sa ciljem stručnog vođenja posjetitelja uz uvjet poštivanja napomena 1, 2 i 3	paušalno po grupi i po jednom području	500,00
Naknada za održavanje sportskih utrka i natjecanja (biciklizam, orijentacijsko trčanje, penjanje i sl.) uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4	paušalno po događaju	500,00
Naknada za održavanje pustolovnih utrka kroz zaštićena područja uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4	paušalno po događaju	500,00
Naknada za održavanje ostalih natjecanja (npr kuharski kotlići, gljivarijade, bundevijade i sl.) uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4	paušalno po događaju	500,00
Naknada za održavanje ostalih manifestacija (npr prezentacije, koncerti i sl.) uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4	paušalno po događaju	1.000,00
Naknada za fotografiranje u komercijalne svrhe uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4	paušalno po danu	500,00
Naknada za snimanje u komercijane svrhe uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4	paušalno po danu	1.000,00
Napomene:		
1. Grupa može imati najviše do 50 posjetitelja.		
2. Cijene se ne odnose na vođenje posjetitelja u zaštićenim područjima kojima upravlja Javna ustanova "Priroda", ako vođenje obavlja ovlaštenik koncesijskog odobrenja.		
3. O pravovremenom pribavljanju dozvola za provođenje navedenih aktivnosti skrbi organizator. Organizator skrbi i o provođenju propisanih uvjeta i mjera zaštite prirode te o osiguravanju potrebne infrastrukture za realizaciju aktivnosti.		
4. Organizator na sebe preuzima i obavezu ishođenja svih potrebnih dozvola i plaćanja ostalih naknada koje sukladno važećoj zakonskoj regulativi proizlaze iz organizacije navedenog natjecanja, utrke, manifestacije, fotografiranja i snimanja.		
5. Ukoliko određena jednokratna aktivnosti (događanje) ima humanitarni karakter ili je provode novinari u cilju promidžbe zaštićenog područja ili edukacije šire javnosti (snimanje, fotografiranje ili priprema tekstova o zaštićenom području), u takvim slučajevima, sli isključivo na pisani zahtjev, ravnatelj Javne ustanove "Priroda" može korisnika zaštićenog područja oslobođiti plaćanja naknade utvrđene ovim cjenikom.		
6. Javna ustanova "Priroda" nije u sustavu poreza na dodanu vrijednost.		
7. Ovlaštenik koncesijskog odobrenja može biti oslobođen plaćanja naknade, ukoliko se radi o humanitarnoj ili nekomercijalnoj djelatnosti i sl., a odluku o tome donosi ravnateljica Javne ustanove "Priroda".		
8. Cjenik važi od 6.2.2014.		

Tablica 8.2. CJENIK CENTAR ZA POSJETITELJE BELI

VRSTA USLUGE	Razdoblje naplate I (1.4.-31.10.)		Razdoblje naplate II (1.11.-31.3.)	
	REDOVNA CIJENA	ZA POSJETITELJE ATRAKCIJA S KOJIMA CENTAR IMA SKLOPLJEN UGOVOR O SURDNJI (UZ PREDOČENJE ULAZNICE)*	REDOVNA CIJENA	ZA POSJETITELJE ATRAKCIJA S KOJIMA CENTAR IMA SKLOPLJEN UGOVOR O SURDNJI (UZ PREDOČENJE ULAZNICE)*
<i>Ulažnica individualna</i>				
Odrasli (po osobi)	40,00 kn	30,00 kn	25,00 kn	20,00 kn
Djeca od 7 do 14 godina (po osobi)	20,00 kn	10,00 kn	10,00 kn	5,00 kn
Djeca do 7 godina (po osobi)	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
<i>Ulažnica grupna</i>				
Grupa minimalno 20 osoba (po osobi)	20,00 kn	15,00 kn	10,00 kn	5,00 kn
<i>Redovna tematska radionica o bjeloglavim supovima (uz prethodnu najavu i rezervaciju termina)</i>				
Za minimalno 10 osoba (po osobi)	50,00 kn	50,00 kn	40,00 kn	40,00 kn
<i>Specijalistička radionica (posebno se osmišljavaju u dogovoru s naručiteljem, uz prethodnu najavu i rezervaciju termina)</i>				
Naknada za stručno vođenje (po danu)	600,00 kn tijekom cijele godine			
Grupa minimalno 10 osoba (po osobi/danu)	50,00 kn	50,00 kn	40,00 kn	40,00 kn
* Cijene se odnose na posjetitelje Centra koji predoče ulaznicu iz sljedećih atrakcija kulturno-povijesne i prirodne baštine, kartu brodara iz Griffon friendly programa ili Centar posjećuju temeljen potpisnog sporazuma o suradnji s partnerima:				
<ul style="list-style-type: none"> • INSTITUT PLAVI SVIJET - Plavi svijet Institut za istraživanje i zaštitu mora (VELI LOŠINJ) • MUZEJ APOKSIOMENA (MALI LOŠINJ) • LOŠINJSKI MUZEJ (MALI LOŠINJ) • ŠPILJA BISERUJKA • ADRIATIC AQUARIUM BAŠKA • AQUARIUM – TERRARIUM KRK • TROPICAL AQUARIUM KRK 				

Tablica 8.3. PLANIRANA I UGOVORENA KONCESIJSKA ODOBRENJA

DJELATNOST	TRAJANJE UGOVORA	UGOVORENI IZNOS	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OVLAŠTENIK
Prihvati i vođenje posjetitelja u špilji Lokvarci (ugovoren iznos uključuje fiksni i varijabilni dio)	5 god.	Fiksno 2.500,00 kuna + 7,5% od ostvarenog prihoda dopuštene djelatnosti (cca između 15.000,00-20.000,00 kuna godišnje (ovisno o varijabilnom dijelu))	20.11.2014.	Lokvarka d.o.o.
Vođenje posjetitelja u Kamačniku (ugovoren fiksni iznos)	5 god.	102.100,00 kn za 5 god.	26.07.2019.	Lokvarka d.o.o.
Vođenje posjetitelja u Vražjem prolazu i Zelenom viru (ugovoren fiksni iznos)	5 god.	175.010,00 kn za 5 god.	26.04.2019.	Pins d.o.o
Vođenje posjetitelja u Golubinjaku (ugovoren fiksni iznos)	5 god.	51.000,00 kn za 5 god.	26.04.2019.	Lokvarka d.o.o
Ugostiteljska djelatnost u Kamačniku (ugovoren fiksni iznos)	5 god.	5.000,00 kn za 5 god.	12.12.2017.	Komunalac d.o.o.

Vođenje posjetitelja u špilji Vrelo (ugovoren fiksni iznos)	5 god.	105.100,00 kn za 5 god.	26.04.2019.	TZO Fužine
--	--------	-------------------------	-------------	------------

Primorsko-goranska županija

KLASA: 612-07/19-03/8
URBROJ: 2170-52-01/1-19-1

Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini

Rijeka, studeni 2019.

Sadržaj

1.	Pravna osnova za donošenje Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji za 2020. godinu	3
2.	Vrijedna prirodna baština na području Primorsko-goranske županije.....	4
2.1.	Zaštićena područja	4
2.2.	Ekološka mreža Natura 2000	5
2.3.	Područja predložena za zaštitu	6
3.	Upravljanje prirodnim vrijednostima u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini	7
3.1.	Upravljanje zaštićenim područjima.....	8
3.1.1.	Posebni ornitološki rezervat Kuntrep (Glavine-Mala luka), otok Krk.....	8
3.1.2.	Posebni botaničko-zoološki rezervat otok Prvić.....	9
3.1.3.	Posebni ornitološki rezervat na otoku Cresu: sjeverni Fojiška-Podpredošćica ...	10
3.1.4.	Posebni ornitološki rezervat na otoku Cresu: južni Mali bok-Koromačna.....	10
3.1.5.	Posebni rezervat šumske vegetacije Dundo na otoku Rabu	11
3.1.6.	Posebni rezervat šumske vegetacije Debela Lipa-Velika Rebar iznad Lokava...	12
3.1.7.	Posebni rezervat šumske vegetacije Glavotok na otoku Krku	12
3.1.8.	Posebni rezervat šumske vegetacije na otočiću Košljunu	13
3.1.9.	Geomorfološki spomenik prirode ponor Gotovž kod Klane	14
3.1.10.	Geomorfološki spomenik prirode špilja Lokvarka kod Lokava.....	14
3.1.11.	Geomorfološki spomenik prirode Zametska pećina u Rijeci	15
3.1.12.	Spomenik prirode – stara tisa u Međedima	16
3.1.13.	Spomenik prirode – stari hrast u Sv. Petru na otoku Cresu.....	16
3.1.14.	Spomenik prirode – stari hrast u Guljanovom dolcu iznad Crikvenice I	16
3.1.15.	Spomenik prirode – stari hrast u Guljanovom dolcu iznad Crikvenice II	16
3.1.16.	Značajni krajobraz Vražji prolaz-Zeleni vir kod Skrada.....	17
3.1.17.	Značajni krajobraz Kamačnik kod Vrbovskog	17
3.1.18.	Značajni krajobraz Lopar na otoku Rabu	18
3.1.19.	Značajni krajobraz Lisina kod Matulja	19
3.1.20.	Park-šuma Japlenški vrh iznad Delnica	20
3.1.21.	Park-šuma Golubinjak kod Lokava	21
3.1.22.	Park-šuma Komrčar u Rabu.....	21
3.1.23.	Park-šuma Čikat na otoku Lošinju	22
3.1.24.	Park-šuma Pod Javori u Velom Lošinju	22
3.1.25.	Park kod dvorca u Severinu na Kupi.....	23
3.1.26.	Park Angiolina u Opatiji.....	24
3.1.27.	Park Margarita u Opatiji	24
3.1.28.	Perivoj sv. Jakova u Opatiji.....	25
3.2.	Aktivnosti na proglašenju novih zaštićenih područja u 2020. godini	25

3.3.	Upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000	26
3.3.1.	Prirodoslovna istraživanja, inventarizacija i monitoring Natura 2000 vrsta i staništa u dijelu ekološke mreže Natura 2000	26
3.4.	Projekt izrade planova upravljanja za zaštićena područja i ekološku mrežu	27
3.5.	Izrada akcijskih planova upravljanja posjetiteljima kroz projekte EU	29
3.6.	Koncesijska odobrenja za prihvat posjetitelja u speleološkim objektima otvorenima za javnost (koji nisu proglašeni zaštićenim spomenicima prirode sukladno Zakonu o zaštiti prirode)	29
3.6.1.	Špilja Bisericu.....	30
3.6.2.	Špilja Vrelo	30
3.7.	Nadogradnja sustava upravljanja zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000 uključivanjem u nacionalne i međunarodne projekte	30
3.7.1.	Naziv projekta: „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“	30
3.7.2.	Naziv projekta: „Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I. faza)“.....	31
3.7.3.	Naziv projekta: „Centar za posjetitelje o velikim zvijerima“ u Staroj Sušici.....	31
3.7.4.	Naziv projekta: „Interpretacijski centar prirodne baštine PGŽ“	31
3.7.5.	Naziv projekta: „Prekogranična suradnja i usluge eko sustava u dugoročnom očuvanju populacija velikih zvijeri u sjevernim Dinaridima - Carnivora Dinarica“.....	32
3.7.6.	Naziv projekta: „Veze prirode“ - održivo očuvanje i obnova ciljnih vrsta na zaštićenim područjima Natura 2000.....	32
3.7.7.	Radni naziv projekta: „Unapređenje i povećanje kapaciteta Oporavilišta za bjeloglave supove Beli“	32
3.8.	Centri za posjetitelje i Oporavilište za bjeloglave supove	32
3.8.1.	Centar za posjetitelje Beli.....	32
3.8.2.	Oporavilište za bjeloglave supove Beli	34
3.8.3.	Centar za posjetitelje Velike zvijeri u Staroj Sušici	35
3.9.	Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode	35
3.9.1.	Priprema publikacija o prirodnim vrijednostima	36
3.9.2.	Promicanje zaštite prirode.....	36
3.9.3.	Suradnja s nevladinim organizacijama i obrazovnim institucijama	36
3.9.4.	Informiranje javnosti o aktivnostima Ustanove (održavanje web stranica)	36
3.10.	Sudjelovanje u postupcima utvrđivanja i provođenja mjera zaštite prirode	36
3.11.	Nadzor i obilasci zaštićenih područja i dijela ekološke mreže	36
4.	Cjenici	37
4.1.	Cjenik usluga Javne ustanove „Priroda“	37
4.2.	Cjenik Centra za posjetitelje u Belom	38
5.	Izvori financiranja i planirana sredstva za realizaciju Godišnjeg programa.....	40
6.	Tabelarni prikaz Godišnjeg programa (Prilog 1).....	40

1. Pravna osnova za donošenje Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji za 2020. godinu

Temeljem Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine broj 80/13, 15/18 i 14/19 u dalnjem tekstu: Zakon), **Javna ustanova „Priroda“ (u dalnjem tekstu: Ustanova) upravlja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000 u Primorsko-goranskoj županiji**, koja je proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (Narodne novine broj 80/19).

Sukladno članku 134. Zakona i Odluke o osnivanju Javne ustanove „Priroda“ (Službene novine Primorsko-goranske županije broj 42/13), Upravno vijeće Ustanove ima obavezu svake godine donijeti Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja (u dalnjem tekstu: Godišnji program). Godišnji program donosi se uz prethodnu suglasnost Župana i po prethodno pribavljenom mišljenju Zavoda za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva zaštite okoliša i energetike (u dalnjem tekstu: MZOE). **Sastavni dio Godišnjeg programa čine aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja koje se odnose i na zaštićena područja i na dijelove ekološke mreže Natura 2000 kojima Ustanova upravlja.** Zbog vrlo velikog obuhvata ekološke mreže u Županiji, Ustanova nije u mogućnosti sustavno, na godišnjoj razini provoditi aktivnosti u svim područjima ekološke mreže, pa se za razliku od svakog zaštićenog područja kojim Ustanova upravlja, u Godišnjem programu navode samo ona područja ekološke mreže u kojima se tijekom godine planiraju provesti određene aktivnosti.

Ustanova upravlja i Centrom za posjetitelje, na izdvojenoj lokaciji, u mjestu Beli na otoku Cresu u sklopu kojeg vodi i jedino registrirano Oporavilište za bjeloglave supove u Hrvatskoj te upravlja hranilištem za bjeloglave supove na izdvojenoj lokaciji. U 2018. godini Ustanovi je odobren EU projekt kroz koji će se do kraja rujna 2020. godine u funkciju staviti još jedan centar za posjetitelje, i to centar o velikim zvijerima, koji će biti smješten u Staroj Sušici u Općini Ravna Gora. **Stoga, planirane aktivnosti na izgradnji i opremanju, pripremama i/ili djelovanju dvaju centara te jednog oporavilišta i hranilišta tijekom 2020. također čine sastavni dio ovog Godišnjeg programa.**

Raspoloživi kadrovski i finansijski kapaciteti Ustanove kojima se planiraju izvršiti sve aktivnosti navedene u Godišnjem programu za 2020. godinu, prikazani su u tablici 1.

Tablica 1: Osobna iskaznica Javne ustanove „Priroda“ (studenzi, 2019.)

Sjedište Ustanove	Grivica 4, Rijeka
Centar za posjetitelje Beli na izdvojenoj lokaciji (u potpunoj funkciji)	Beli 4, otok Cres
Oporavilište za bjeloglave supove na izdvojenoj lokaciji (u potpunoj funkciji)	Beli 4, otok Cres
Hranilište za bjeloglave supove na izdvojenoj lokaciji	Strganac, otok Cres
Centar za posjetitelje <i>Velike zvijeri</i> na izdvojenoj lokaciji (u izgradnji)	Karolinska cesta 87, Stara Sušica (Općina Ravna Gora)
Unutarnje ustrojstvo Ustanove	Ured ravnatelja Stručna služba Služba čuvara prirode
Broj i raspored djelatnika (na neodređeno vrijeme)	Ukupno: 9 djelatnika 3 u Uredu ravnatelja 3 u Stručnoj službi 2 u Službi čuvara prirode
Broj i raspored djelatnika (na određeno vrijeme, uključujući ravnateljicu)	Ukupno: 1 djelatnik 1 u Uredu ravnatelja
Ukupno raspoloživa sredstva za obavljanje djelatnosti u 2020. (uključujući projekte)	8.468.300,00 kuna
Raspoloživa sredstva u 2020. za provođenje programa (uključujući projekte)	5.909.600,00 kuna

2. Vrijedna prirodna baština na području Primorsko-goranske županije

2.1. Zaštićena područja

Ukupna površina zaštićenih dijelova prirode u Primorsko-goranskoj županiji iznosi oko 265 km², što čini oko 3,35% ukupne površine Županije. Ukupna površina kopnenog dijela zaštićenih područja je oko 220 km², odnosno oko 6 % ukupne površine kopna u Županiji. Jedino morsko područje pod zaštitom je akvatorij otoka Prvića s Grgurovim kanalom čija površina iznosi oko 45 km², odnosno oko 1 % ukupne površine mora u Županiji.

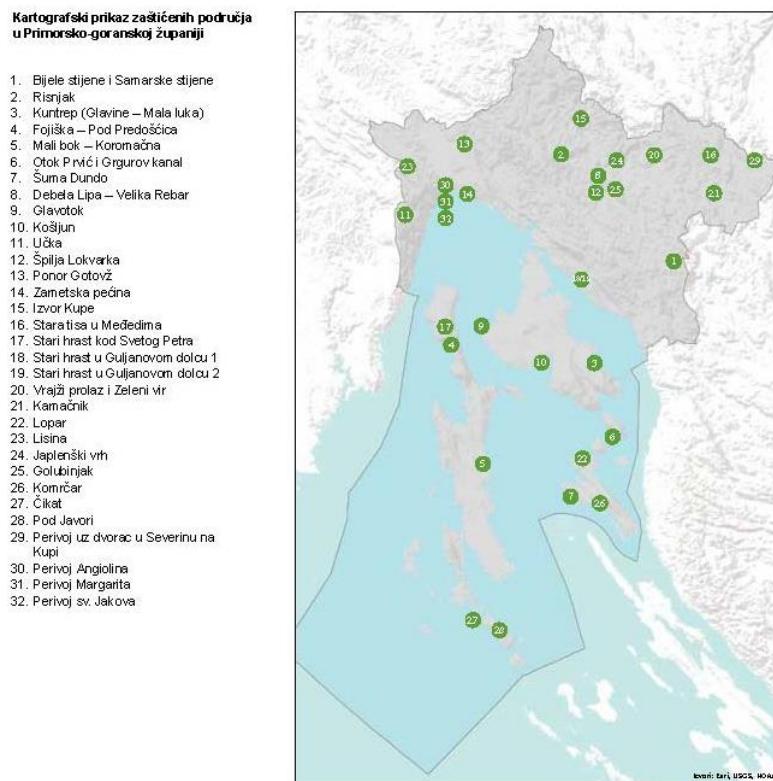
Primorsko-goranska županija ukupno broji 32 zaštićena područja, uključujući i pojedinačne primjerke zaštićenih stabala. Prema kategorijama zaštite to su:

- 1 strogi rezervat
- 8 posebnih rezervata
- 1 nacionalni park
- 1 park prirode
- 8 spomenika prirode
- 4 značajna krajobrazu
- 5 park-šuma
- 4 spomenika parkovne arhitekture.

Sva zaštićena područja i pojedinačne prirodne vrijednosti (spomenici prirode) s područja Primorsko-goranske županije upisana su u Upisnik zaštićenih područja, koji se prema članku 129. Zakona vodi pri Ministarstvu zaštite okoliša i energetike.

Geografska rasprostranjenost zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji prikazana je na Slici 1.

Slika1: Kartografski prikaz zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji

Izvor: Arhiva JU Priroda

Od ukupno 32 zaštićena područja u Županiji, **Ustanova danas upravlja sa 27 zaštićenih područja** nad kojima je zaštita proglašena u različitim kategorijama, od posebnog rezervata do spomenika parkovne arhitekture.

S preostala četiri zaštićena područja u Županiji upravljaju ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode kojima je osnivač Republika Hrvatska, a to su:

- Javna ustanova „*Nacionalni park Risnjak*“ koja upravlja područjem Nacionalnog parka Risnjak i geomorfološkim spomenikom prirode Izvor Kupe, te s strogim rezervatom Bijele i Samarske stijene
- Javna ustanova „*Park prirode Učka*“ koja upravlja područjem Parka prirode Učka.

2.2. Ekološka mreža Natura 2000

Ekološka mreža Natura 2000 obuhvaća područja važna za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova u Europskoj uniji. Utemeljena je na zakonodavstvu Europske unije, a odabir područja temelji se isključivo na znanstvenim kriterijima odnosno na Europskoj direktivi o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (*Council Directive 92/43/EEC*) te Direktivi o zaštiti ptica (*Council Directive 79/409/EEC*). Cilj ekološke mreže je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje za više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. U ekološku mrežu Natura 2000 uključeno više od 30.000 područja na približno 20% teritorija svih zemalja članica Europske unije što je čini najvećom mrežom očuvanih područja u svijetu.

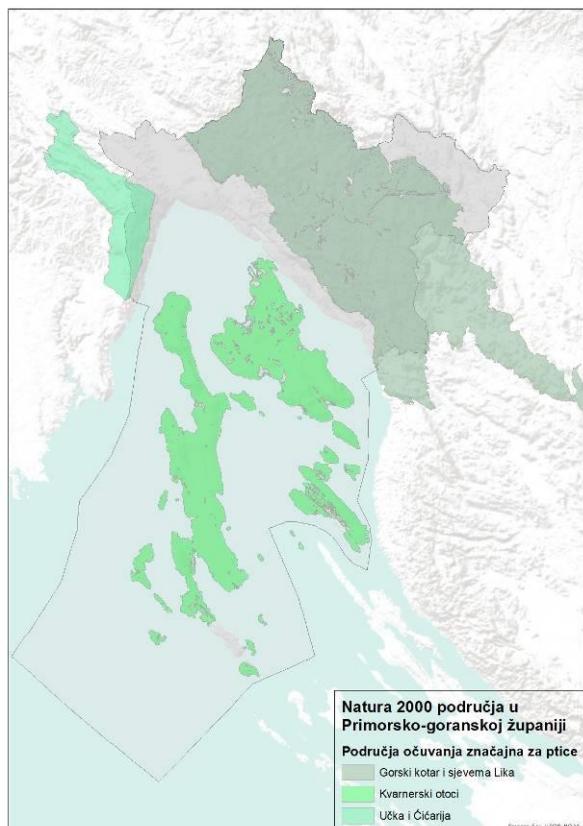
Ekološka mreža Natura 2000 u Republici Hrvatskoj obuhvaća 36,73% kopnenog teritorija i 15,42% obalnog mora. Sastoјi se od 781 područja, od čega 743 Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) i 38 Područja očuvanja značajnih za ptice (POP).

U Primorsko-goranskoj županiji ekološka mreža Natura 2000 sastavljena je od 111 područja ili lokaliteta, od kojih su 3 Područja očuvanja značajnih za ptice (POP) te 108 Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS). Obuhvat svakog pojedinog područja koji čini sastavni dio ekološke mreže je različit, a ukupna površina ekološke mreže Natura 2000 u Primorsko-goranskoj županiji iznosi oko 3.400 km², odnosno oko 43% ukupne površine Županije. Ukupna površina kopnenog dijela ekološke mreže pokriva oko 2.700 km² (oko 75 % kopnene površine Županije), a ukupna površina morskog dijela ekološke mreže iznosi oko 700 km² (oko 16 % ukupne površine mora u Županiji). Značajno je napomenuti da su iz obuhvata ekološke mreže Natura 2000 isključena sva izgrađena građevinska područja i neizgrađeni dijelovi građevinskih područja unutar naselja u Županiji.

Od ukupno 111 područja ili lokaliteta koji čine sastavni dio ekološke mreže Primorsko-goranske županije, Ustanova upravlja sa 103 područja ili lokaliteta. S 8 područja upravlja Javna ustanova „Nacionalni park Risnjak“, a sa dva Javna ustanova „Park prirode Učka“. Na nekim područjima nadležnosti upravljanja su dvojne.

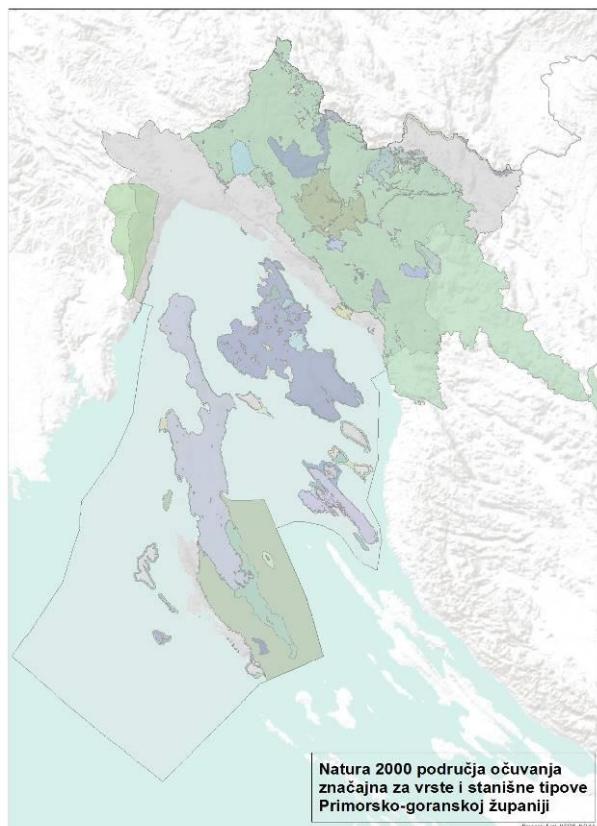
Na slikama 2. i 3. prikazan je obuhvat ekološke mreže Natura 2000 za područje Primorsko-goranske županije.

Slika 2: Kartografski prikaz obuhvata ekološke mreže Natura 2000 u Primorsko-goranskoj županiji – područja očuvanja značajna za ptice (3 područja)

Izvor podataka: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, www.bioportal.hr

Slika 3: Kartografski prikaz obuhvata ekološke mreže Natura 2000 u Primorsko-goranskoj županiji – područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (107 područja)

Izvor podataka: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, www.bioportal.hr

2.3. Područja predložena za zaštitu

Prostornim planom Županije (Službene novine Primorsko-goranske županije broj 32/13) za zaštitu je u Primorsko-goranskoj županiji u različitim kategorijama predloženo još 190 vrijednih dijelova prirode u različitim kategorijama. Radi se o područjima ili pojedinačnim objektima. Kategoriziranih i vrijednih dijelova prirodne baštine koji su predloženi za zaštitu, sukladno važećem Prostornom planu Primorsko-goranske županije, na kopnu ima ukupno 97, a na moru 93. Ukupno prema kategorijama zaštite to su:

- 2 parka prirode
- 8 regionalnih parkova
- 54 posebnih rezervata
- 89 spomenika prirode
- 35 značajnih krajobraza
- 3 park-šume.

Ovako velik broj pojedinačnih vrijednih prirodnih predjela te veliko bogatstvo i raznolikost prirodne baštine zahtijeva stalnu brigu i skrb i primjerno upravljanje, a za što su djelomično stvoreni preduvjeti jer su navedena područja u Prostornom planu Primorsko-goranske županije prvenstveno namijenjena zaštiti.

Na budućnost upravljanja područjima predloženim za zaštitu i provedbu zakonskog postupka proglašenja njihove zaštite neosporno utječu odredbe Zakona o zaštiti prirode i Uredbe o ekološkoj mreži.

No, valja naglasiti da dinamiku provedbe postupka proglašavanja zaštite nad područjima koja su u Prostornom planu Primorsko-goranske županije predložena za zaštitu uvjetuje i angažman državnih ili drugih institucija, sukladno postupku propisanim Zakonom.

3. Upravljanje prirodnim vrijednostima u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini

Prioriteti u provođenju Godišnjeg programa za 2020. godinu usklađeni su s Financijskim planom Ustanove za 2020. godinu s projekcijama za 2021. i 2022. godinu, a utvrđeni su na temelju:

- Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (Narodne novine broj 72/17)
- Razvojne strategije Primorsko-goranske županije 2016.-2020.
- kriterija za utvrđivanje prioriteta u provođenju mjera zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenim područja u Primorsko-goranskoj županiji
- prikupljenih i obrađenih podataka djelatnika Stručne službe i Službe čuvara prirode Ustanove
- prijedloga nadležnog MZOE
- analize prikupljenih prijedloga ostalih institucija koje se bave prirodoslovnim istraživanjima, nevladinih udruga i pojedinaca prirodoslovaca koji su aktivni na području Primorsko-goranske županije.

Prioritetni zadaci i aktivnosti definirani Godišnjim programom usmjereni su ka očuvanju biološke, geološke i krajobrazne raznolikosti odnosno zaštiti vrijednih dijelova prirode te održivom korištenju i valorizaciji prirodne baštine, a mogu se grupirati u šest posebnih ciljeva:

- Utvrđivanje i praćenje stanja u prirodi – kroz aktivnosti koje doprinose ostvarenju ovog cilja osigurava se provedba prirodoslovnih istraživanja i prikupljanje recentnih podataka o određenim prirodnim vrijednostima, kao i praćenje stanja Natura 2000 vrsta i staništa. Recentni podaci prikupljeni prirodoslovnim istraživanjima i monitorinzima osnova su za izradu temeljnih dokumenata, propisivanje uvjeta zaštite prirode, održivo korištenje prirodne baštine i turističku valorizaciju, promociju prirodnih vrijednosti i informiranje javnosti.
- Priprema dokumenata za upravljanje prirodnim vrijednostima – provedbom planiranih aktivnosti u sklopu ovog cilja namjera je povećati broj područja u Županiji za koja su izrađeni planovi upravljanja. Izradom dokumenata upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže stvaraju se preduvjeti za učinkovitije upravljanje i očuvanje prirodnih vrijednosti.
- Poticanje održivog korištenja prirodnih dobara – utvrđivanjem uvjeta zaštite prirode i nadzorom nad obavljanjem dopuštenih djelatnosti u zaštićenim područjima stvaraju se preduvjeti za održivo korištenje prirodnih resursa što u konačnici doprinosi očuvanju prirodnih vrijednosti i biološke raznolikosti područja.
- Stvaranje preduvjeta za održivu turističku valorizaciju vrijedne prirodne baštine – na temeljima raznolike i bogate prirodne baštine Ustanova niz aktivnosti usmjerava ka stvaranju preduvjeta za razvoj i nadogradnju specifičnih edukativnih, turističkih i sportsko-rekreativnih sadržaja u zaštićenim područjima i dijelovima ekološke mreže. Na godišnjoj razini Ustanova velik dio svojih aktivnosti usmjerava na uspostavu i vođenje centara za posjetitelje. Kroz navedenu se aktivnost također stvaraju preduvjeti za održivu turističku valorizaciju prirodnih vrijednosti, ali i aktivnu zaštitu

ugroženih Natura 2000 vrsta, stavljanje prirodne baštine u funkciju razvoja ruralnog i/ili otočnog prostora, izobrazbu posjetitelja, brendiranje područja i istaknutih (*flagship*) vrsta, promociju i valorizaciju autohtonih proizvoda, produljenje turističke sezone, razvoj volonterskih programa te aktivnu suradnju sa lokalnim stanovništvom, znanstvenim i stručnim institucijama te nevladinim organizacijama.

- Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode – organizacijom i pripremom različitih manifestacija i radionica te pripremom tiskanih brošura i promotivnih materijala, tijekom cijele se godine promiče prirodna baština, a javnosti se na raspolažanje stavlju informacije o vrijednostima i značaju prirodne baštine Županije i potrebi njezine zaštite.
- Jačanje kapaciteta zaštite prirode uključivanjem u nacionalne i međunarodne projekte – aktivnost se provodi kako bi se, bez dodatnog osiguravanja sredstava u proračunu Županije, a poglavito iz nacionalnih i međunarodnih izvora, povećala raspoloživa finansijska sredstva za provedbu programa zaštite prirode.
- Smanjenje direktnih pritisaka na prirodne vrijednosti – tijekom cijele godine, a u skladu s raspoloživim kapacitetima, provode se obilasci vrijedne prirodne baštine sa ciljem smanjivanja štetnih zahvata i radnji te ublažavanja mogućih negativnih posljedica i direktnih pritisaka na prirodne vrijednosti.

U Financijskom su planu Ustanove sve aktivnosti i zadaci opisani i razrađeni prema posebnim ciljevima, a u nastavku se, sukladno smjernicama za izradu godišnjih programa, njihovo ostvarenje razrađuje prema zaštićenim područjima i dijelovima ekološke mreže kojima Ustanova upravlja.

3.1. Upravljanje zaštićenim područjima

Godišnji program usmjeren ka zaštiti, održavanju, očuvanju, promicanju i korištenju zaštićenih područja kojima Ustanova upravlja, za svako zaštićeno područje sadrži:

- **podatke o godini proglašenja zaštite**
- **podatke o površini i položaju područja**
- **podatke o ovlašteniku koncesijskog odobrenja (ukoliko postoji)**
- **podatke o razlozima proglašenja zaštite**
- **kratki opis aktivnosti provedenih u posljednjim godinama te**
- **kratki opis aktivnosti koje se tijekom 2020. godine planiraju provesti.**

3.1.1. Posebni ornitološki rezervat Kuntrep (Glavine-Mala luka), otok Krk

Godina proglašenja: 1969.

Površina: 1000 ha

Položaj: jugoistočna obala otoka Krka, na području Općine Baška

Krajobraz rezervata je impresivan, niz slikovitih litica i kamenitih kanjona pruža se na sjeverozapadnoj strani otoka Krka od rta Glavina do uvale Mala luka u dužini od desetak kilometara. Veliku ulogu u očuvanju života i bioraznolikosti u ovom bezvodnom krškom području ima lokva Diviška. Uz bjeloglave supove (*Gyps fulvus*) u rezervatu gnijezdi čitav niz rijetkih vrsta ptica. Na liticama i točilima staništa su endemičnih biljnih zajednica.

Tijekom 2009. godine započela je realizacija programa redovitih obilazaka i monitoringa zaštićenog područja koja osim redovitih obilazaka s kopnene strane, uključuje i redovite obilaske rezervata s morske strane. Zbog nepristupačnosti samog područja, s kopnene strane se na području rezervata nisu obavljale značajnije radnje ili zahvati. Najveća prijetnja nepristupačnim liticama na kojima obitavaju bjeloglavi supovi su turističke brodice i nautičari koji se tijekom ljetnih mjeseci približavaju mjestima na kojima gnijezde bjeloglavi supovi. Tijekom 2010. je za turističke brodice i nautičare pripremljen letak kojim se upozoravaju na pravila ponašanja kojih se kod približavanja rezervatu s morske strane valja

pridržavati. Podršku distribuciji letka dala je Lučka kapetanija Rijeka. U 2015. i 2016. godini su u suradnji s Turističkom zajednicom otoka Krka održane radionice s vlasnicima turističkih brodica o ponašanju prilikom susreta s ugroženim vrstama poput bjeloglavih supova i dupina te im je dostavljen edukativni materijal. Na zahtjev Ustanove 2016. je u Glasilu hrvatskog hidrografskog instituta (Oglasi za pomorce) evidentiran poseban režim plovidbe uz poznata gnijezdilišta bjeloglavih supova. Isti su podaci 2017. uvršteni u tiskano izdanje Peljara.

Zaštićeno područje je pod relativno strogim režimom zaštite, pa će se i tijekom naredne godine u suradnji s lokalnom zajednicom i turističkom zajednicom posjećivanje usmjeravati isključivo u rubne dijelove zaštićenog područja (Mjesečeva površina, mrgari i lokva Diviška). U slučaju potrebe tijekom godine provoditi će se aktivnosti upoznavanja javnosti sa štetnim posljedicama korištenja otrova u prirodi. Ustanova se u 2018. aktivno uključila u aktivnosti vezane za izradu Akcijskog plana za bjeloglavog supa te aktivnosti na projektu BAPP (*Balkan Anti-Poisoning Project*) koji će se nastaviti i u 2020.

U suradnji sa partnerima na projektu Centar za posjetitelje s oporavilištem za bjeloglave supove Beli nastaviti će se s aktivnostima utvrđivanja broja gnijezdećih parova u rezervatu.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- U sezoni gniježđenja bjeloglavih supova provoditi obilaske u cilju utvrđivanja broja gnijezdećih parova u rezervatu.
- Tijekom čitave godine, a poglavito ljeti, provoditi obilaske rezervata s kopnene i morske strane u cilju sustavnog bilježenja prisutnosti ornitofaune (posebno supova).
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.2. Posebni botaničko-zoološki rezervat otok Prvić

Godina proglašenja: 1972

Površina: 7000 ha

Položaj: Općina Baška

Prvić je otok neobičnih, gotovo gorskih obilježja s mnogo strmih litica, usjeklina i klisura, iako se uzdiže tek 357 metara iznad mora. Odlikuju ga glavne značajke tih najviših predjela otoka Krka – velika ogoljelost, ispranost tla, stjenovitost, okomite litice, izloženost buri i posolici te stanovite prirodoslovne neobičnosti i vrijednosti. Posebnosti otoka Prvića mogu se doživjeti i u podmorju, gdje se susrećemo s atraktivnim podmorskим krajobrazima i šarolikim bogatstvom koraligenskih zajednica. Velik broj zanimljivosti sakupljen je i na kopnu otoka. Zbog njih, a prvenstveno zbog litica sjeveroistočnog dijela, Prvić je zajedno s pripadajućim akvatorijem i liticama Golog otoka i Sv. Grgura proglašen posebnim botaničko-zoološkim rezervatom. Flora otoka broji 351 vrstu cvjetnica i papratnjača od kojih su mnogi vrijedni kvarnerski endemi. Na vršnom sjevernom grebenu, najviše izloženom jakoj buri, raste niz visinskih gorskih vrsta, a razvile su se i sasvim osebujne biljne zajednice, primjerice oko gnijezdišta ptica. Zbog zasljanjena tla i bure također su značajne specifične zajednice prilagođene takvim ekstremnim staništima. Posebnu vrijednost predstavlja gniježđenje rijetkih i ugroženih vrsta ptica kao što su suri orao (*Aquila chrysaetos*), sivi sokol (*Falco peregrinus*), orao zmijar (*Circaetus gallicus*), sova ušara (*Bubo bubo*), a od značajnije kolonije bjeloglavih supova (*Gyps fulvus*) preostalo je svega 16 parova.

Tijekom 2009. godine započela je realizacija programa redovitih obilazaka i monitoringa zaštićenog područja, a 2010. započelo je praćenje brojnosti izleglih ptića i stanja populacije bjeloglavih supova. S morske je strane potrebno sprječiti uznemiravanje supova na gnijezdima koja se nalaze na liticama iznad mora. Turistički djelatnici, ali i slabo informirani turisti, često nehotično uznemiravaju supove. Tijekom 2009. Ustanova je izradila obavijesnu ploču koja je postavljena u naselju Baška, a 2013. i 2014. godine postavljene su

još dvije obavijesne ploče sa smjernicama za ponašanje u posebnom rezervatu. Tijekom 2010. je za turističke brodice i nautičare pripremljen letak kojim se upozoravaju na pravila ponašanja kojih se kod približavanja rezervatu s morske strane valja pridržavati. Podršku distribuciji letka dala je Lučka kapetanija Rijeka. U 2015. i 2016. godini su u suradnji s Turističkom zajednicom otoka Krka održane radionice s vlasnicima turističkih brodica o ponašanju prilikom susreta s ugroženim vrstama poput bjeloglavih supova i dupina te im je dostavljen edukativni materijal. U 2015. godini postavljena je obavijesna ploča o podmorskim vrijednostima otoka Prvić izrađena u sklopu provedbe MedMPAnet projekta. Na zahtjev Ustanove 2016. je u Glasilu hrvatskog hidrografskog instituta (Oglasi za pomorce) evidentiran poseban režim plovidbe uz poznata grijezdilišta bjeloglavih supova. Isti su podaci 2017. uvršteni u tiskano izdanje Peljara.

U slučaju potrebe tijekom godine provodit će se aktivnosti upoznavanja javnosti sa štetnim posljedicama korištenja otrova u prirodi. Ustanova se u 2018. aktivno uključila u aktivnosti vezane za izradu Akcijskog plana za bjeloglavog supa te aktivnosti na projektu BAPP (*Balkan Anti-Poisoning Project*) koji će se nastaviti i u 2020. U suradnji sa partnerima na projektu Centar za posjetitelje s oporavilištem za bjeloglave supove Beli nastavit će se s aktivnostima utvrđivanja broja grijezdećih parova u rezervatu.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- U sezoni grijezdenja bjeloglavih supova provoditi obilaske u cilju utvrđivanja broja grijezdećih parova u rezervatu.
- Tijekom čitave godine, a poglavito ljeti, provoditi obilaske rezervata s kopnene i morske strane u cilju sustavnog bilježenja prisutnosti ornitofaune (posebno supova, sove ušare i sivog sokola).
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.3. Posebni ornitološki rezervat na otoku Cresu: sjeverni Fojška- Podpredošćica

3.1.4. Posebni ornitološki rezervat na otoku Cresu: južni Mali bok-Koromačna

Godina proglašenja: 1986.

Površina: 550 ha i 900 ha

Položaj: sjeveroistočna strana otoka Cresa, Grad Cres

Područje je prvenstveno zaštićeno zbog grijezdeće kolonije kritično ugrožene i zaštićene vrste ptica – bjeloglavih supova (*Gyps fulvus*). Supovi ovdje grijezde na liticama neposredno iznad mora, što je jedinstvena pojava na svijetu. Litice u rezervatu odlikuju se i nizom drugih prirodnih vrijednosti – ornitoloških, herpetoloških i botaničkih, a njihova jedinstvena krajobrazna ljepota privlači sve više posjetitelja – nautičara i ronioca koji također obilaze i mnogobrojne podmorske špilje.

Ugrožavanje grijezdećih supova zbog posjeta s kopna je razmjerno slabo izraženo zbog teško pristupačnog terena i litica. Supove najviše ugrožavaju nautičari i ronioci koji se plovilima dugo zadržavaju ispod litica. U 2010. godini Ustanova je u suradnji s vanjskim suradnicima započela s praćenjem brojnosti izleglih ptića i stanja populacije bjeloglavih supova na Cresu i otoku Plavniku. Prije desetak godina, došlo je do proširenja grijezdila bjeloglavih supova izvan postojećih granica rezervata. Grijezdenja su zabilježena na određenim liticama istočne obale otoka Cresa i na dijelu otoka Plavnika, pa je tijekom 2008. godine u suradnji s Državnim zavodom za zaštitu prirode pokrenuta procedura izrade stručne podloge neophodne za proširenja granica postojećeg rezervata. Do danas stručna podloga nije izrađena, a u 2018. je zaprimljen pisani odgovor MZOE s obrazloženjem da se zbog uključivanja čitavog otoka Cresa i Plavnika u područje ekološke mreže Natura 2000 pod

šifrom 1000033 HR Kvarnerski otoci (cilj je u području zaštiti raznih vrsta ptica, između ostalog i bjeloglave supove), prijedlog spajanja dvaju creskih ornitoloških rezervata neće provesti. Ustanova je u kolovozu 2018. ponovila zahtjev u kojem ustraje na proglašenju zaštite nad liticama Plavnika, i to u kategoriji posebnog ornitološkog rezervata jer višegodišnji monitorinzi koji se provode dokazuju da su litice na otoku Plavniku izuzetno ugroženo, a značajno stanište za gniježđenje bjeloglavih supova i ostalih NATURA 2000 vrsta kojima je potrebno osigurati primjerenu zaštitu. Temeljem očitovanja MZOE od 3. listopada 2019. godine na Prijedlog proglašenja dijela litica otoka Plavnika posebnim rezervatom, Javna ustanova „Priroda“ će u tijeku 2020. pripremiti i dostaviti tražene dodatne podatke o dosad poznatim informacijama o reprezentativnosti prirodnih vrijednosti predloženog područja za zaštitu, kao i rezultate provedenih istraživanja na tom području.

Tijekom 2010. je za turističke brodice i nautičare pripremljen letak kojim se upozoravaju na pravila ponašanja kojih se kod približavanja rezervatu s morske strane valja pridržavati. Podršku distribuciji letka dala je Lučka kapetanija Rijeka. U 2015. i 2016. godini su u suradnji s Turističkom zajednicom otoka Krka održane radionice s vlasnicima turističkih brodica o ponašanju prilikom susreta s ugroženim vrstama poput bjeloglavih supova i dupina te im je dostavljen edukativni materijal. Na zahtjev Ustanove 2016. je u Glasilu hrvatskog hidrografskog instituta (Oglas za pomorce) evidentiran poseban režim plovidbe uz poznata gnijezdilišta bjeloglavih supova. Isti su podaci 2017. uvršteni u tiskano izdanje Peljara.

U slučaju potrebe tijekom godine provoditi će se aktivnosti upoznavanja javnosti sa štetnim posljedicama korištenja otrova u prirodi. Ustanova se u 2018. aktivno uključila u aktivnosti vezane za izradu Akcijskog plana za bjeloglavog supa te aktivnosti na projektu BAPP (*Balkan anti-poisoning project*) koji će se nastaviti i u 2020. U suradnji sa partnerima na projektu Centar za posjetitelje s oporavilištem za bjeloglave supove Beli nastavit će se s aktivnostima utvrđivanja broja gnijezdećih parova u rezervatu. U 2020. također su predviđene aktivnosti istraživanja bjeloglavih supova u okviru kojih će se izvršiti prstenovanje dijela izlegnutih ptića u suradnji s vanjskim suradnicima.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi redovne aktivnosti prihvata i oporavka ozlijedjenih jedinki u oporavilištu za bjeloglave supove u mjestu Beli na otoku Cresu.
- U sezoni gniježđenja bjeloglavih supova provoditi obilaske u cilju utvrđivanja broja gnijezdećih parova u rezervatu.
- Tijekom čitave godine, a poglavito ljeti, provoditi obilaske rezervata s kopnene i morske strane u cilju sustavnog bilježenja prisutnosti ornitofaune (posebno supova).
- Provesti će se monitoring bjeloglavih supova koji uključuje prstenovanje dijela izleglih ptića.
- Nastaviti suradnju s nadležnim institucijama (MZOE) vezano uz aktivnosti proširenja granica postojećeg rezervata što uključuje i ugrožene litice otoka Plavnika.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.5. Posebni rezervat šumske vegetacije Dundo na otoku Rabu

Godina proglašenja: 1949.

Površina: 106 ha

Položaj: na središnjem dijelu poluotoka Kalifront, na području Grada Raba

Šuma Dundo može se uvrstiti u primjere najljepše očuvanih šuma crnike na Sredozemlju. Ima vjerojatno najdužu tradiciju skrbi oko zaštite i očuvanja šuma na danas uglavnom ogoljelim jadranskim otocima. Botanički pripada vazdazelenoj šumi hrasta crnike i crnog jasena. Za održavanje šume, prvenstveno staza, brine Šumarija Rab, koja u

zaštićenom predjelu ima smještenu šumarsku kuću (lugarnicu). Postojeća staza vrlo je lijepo trasirana kroz atraktivne šumske predjele i postoji mogućnost njezinog osposobljavanja za turističku valorizaciju. Geološko poučna staza djelomično prolazi kroz zaštićeno područje.

U 2008. godini postavljene su tri obavijesne i poučne ploče. Tijekom 2013. godine izrađena je brošura o zaštićenom području, a obnovljen je i dio postojeće šetnice. U 2013. godini oformljena je radna skupina u kojoj se nalaze stručnjaci iz područja geologije, te predstavnici zainteresiranih udruga, lokalne samouprave, Turističke zajednice grada Raba i Ustanove. Cilj ove radne skupine je praćenje realizacije projekta „Geo park otok Rab“, promocija Geo parka i briga za zaštitu prirodne i kulturne baštine otoka Raba.

U 2020. godini, kroz rad i sudjelovanje u radnoj skupini, poticati će se promocija i uređenje geološke poučne staze kroz zaštićeno područje.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Sudjelovanjem u projektu Geo park otok Rab, poticati promociju i unaprjeđenje geološke poučne staze te zahvate ili radnje kojima se poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje zaštićenog područja.
- Nastaviti suradnju s Hrvatskim šumama na održavanju šetnica.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.6. Posebni rezervat šumske vegetacije Debela Lipa-Velika Rebar iznad Lokava

Godina proglašenja: 1964.

Površina: 179 ha

Položaj: Na južnim i sjevernim padinama brda Debela lipa iznad Lokava u Gorskem kotaru, na području Grada Delnice i Općine Lokve

Posebni rezervat šumske vegetacije Debela Lipa – Velika Rebar nalazi se sjeverno od Lokava, u brdskom predjelu koje se naziva Velika Rebar. U rezervatu se pojavljuju dvije značajne šumske zajednice Gorskog kotara. To su šuma bukve i jеле (*Abieti-Fagetum dinaricum*) te šuma jеле s milavom (*Calamgrostio-Abietetum*) koja je poznatija pod popularnim nazivom šuma jele na kamenim blokovima.

Kroz šumski rezervat još je prije početka rada Ustanove, od strane Hrvatskih šuma probijeno nekoliko vlaka, a primijećeno je da se na određenim dijelovima rezervata obavlja sječa (posebno u njegovom sjevernom dijelu). O ovom problemu upoznata je i Komisija za reviziju granica zaštićenih područja koja je teren obišla 2006. godine, a osnovana je pri resornom Ministarstvu. Revizijom granica ovaj problem mogao bi biti riješen, međutim nadležnost u ovim postupcima je na državnoj razini, pa uspjeh i brzina provođenja ovise o zatečenoj situaciji na terenu, sređenosti i usklađenosti katastarskih podloga i zemljišnokrnjiznih izvadaka (gruntovnica) te mogućnosti da se na državnoj razini iznađu mogućnosti za učinkovitu verifikaciju i/ili izmjenu granica.

U narednoj godini nastaviti će se s obilascima i praćenjem stanja u rezervatu, a po potrebi provoditi će se i mjere sanacije.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi obilaske, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.7. Posebni rezervat šumske vegetacije Glavotok na otoku Krku

Godina proglašenja: 1969.

Površina: 1,84 ha

Položaj: na rtu Glavotok, između franjevačkog samostana i autokampa, Grad Krk

Na samom rtu Glavotok, neposredno uz more, smještena je, nedaleko poznatog franjevačkog samostana Sv. Marije, vazdazelena šuma hrasta crnike (*Quercus ilex*). Ona po svom sastavu potpuno odudara od listopadne šume koja se na nju prirodno nadovezuje s istočne strane rta. Utvrđeno je da je ova šuma uzgojena sadnjom, dakle nije samonikla. Prosječna starost danas joj iznosi oko 130 godina, a visina stabala hrasta crnike je oko 12 metara. Detaljnim fitocenološkim istraživanjima utvrđeno je da sastojina pripada zajednici crnog jasena i hrasta crnike (*Orno-Quercetum ilicis*). Vegetacija na šumskom tlu je mjestimično degradirana i uništена zbog nekontroliranog boravka posjetitelja (turista) u ljetnim mjesecima. Područje je ugroženo ilegalnim kampiranjem.

U razdoblju od 2013. do 2016. godine Ustanova je zajedno s Kampom „Glavotok“ sudjelovala u organizaciji i provedbi akcija čišćenja posebnog rezervata od antropogenog otpada i srušenih stabala koja su sprječavala prohodnost staza. Obzirom da se radi o posebnom rezervatu šumske vegetacije,drvna masa nije uklonjena iz rezervata.

U 2020. godini nastavit će se suradnja s vlasnicima Kampa „Glavotok“ sa ciljem održavanja i očuvanja zaštićenog područja te edukacije osoblja i posjetitelja.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Nastaviti suradnju s Kampom „Glavotok“ u cilju održavanja područja, ali i edukacije osoblja i posjetitelja.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.8. Posebni rezervat šumske vegetacije na otočiću Košljunu

Godina proglašenja: 1969.

Površina: 6 ha

Položaj: otočić Košljun u Puntarskog dragi, Grad Krk

Posebna zanimljivost: franjevački samostan iz 16. stoljeća i njegove bogate zbirke

Na otočić Košljun dolazi se prvenstveno zbog kulturne baštine i posebnog ozračja što ga udahnjuju redovnici – franjevci i njihov poznati samostan kao svetište i bogata kulturna riznica ovoga dijela otoka Krka. Prirodna baština u ovom trenutku možda nije dostačno promovirana, iako je otočić zaštićen i odlikuje se bujnom i raznolikom prirodom. Biološka raznolikost je razmjerno velika. Ukupno je dosad na šumskim površinama Košljuna zabilježena 151 vrsta gljiva i 389 vrsta biljaka što je za tako malen otočić impresivan broj. Unutar zaštićenog područja Ustanova je postavila informativnu tabelu.

Budući da su franjevci posebno isticali problem sušenja pojedinih starih stabala unutar park- šume, Ustanova je u suradnji s Gradom Krkom tijekom 2008. godine izradila desetogodišnji program očuvanja i zaštite područja. Radovi na uređenju prema navedenom programu provode se ovisno o raspoloživim financijskim sredstvima zainteresiranih subjekata (vlasnici te Grad Krk i Općina Punat). U 2010. godini Ustanova je donijela Pravilnik o unutarnjem redu za područje otočića Košljun.

U 2014. je u suradnji s franjevačkim samostanom osmišljen i realiziran stalni muzejski postav o prirodnoj baštini otočića. U 2015. izrađene su i 3 poučne ploče.

U 2016. godini izrađen je Prijedlog plana upravljanja za posebni rezervat šumske vegetacije otočić Košljun. Prijedlog plana upravljanja za otočić Košljun biti će integriran u Plan upravljanja ekološkom mrežom i zaštićenim područjima na otoku Krku koji će se izrađivati u sklopu projekta "Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000". Realizacija projekta započela je u 2018., a trajat će pet godina.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.9. Geomorfološki spomenik prirode ponor Gotovž kod Klane

Godina proglašenja: 1969.

Površina: 1,63 ha

Položaj: Klanjsko polje nedaleko Klane, u ponor utječe klanjska Ričina, na području Općine Klana

Ponor Gotovž nalazi se oko 14 kilometara sjeverno od Rijeke i oko 1 kilometar istočno od naselja Klane s ulaznim otvorom na 560 metara nadmorske visine. U ovaj ponor ponire bujični tok klanjska Ričina. Izmjerena dubina ponora iznosi 320 m. To je stepeničasta jama s mnogo manjih i tri veće vertikale, a istražen je samo glavni kanal, dok je više bočnih kanala ostalo neistraženo. Poznat je i u biospeleologiji jer je „*locus typicus*“ (nalazište na kojem je po prvi puta pronađena nova vrsta i opisana u znanosti) podzemnog kornjaša *Typhlotrechus bilimeki clanensis*.

U ponor uviru onečišćene kanalizacijske vode Klane. U svrhu rješavanja navedene problematike, u više je navrata organiziran sastanak s predstavnicima nadležnog komunalnog društva KD Vodovod i kanalizacija koje posjeduje obnovljenu vodopravnu dozvolu s važenjem do kraja 2023. godine. S navedenom su problematikom upoznati i HAOP te nadležno Ministarstvo odnosno nadležna inspekcija zaštite prirode. Godine 2018. izvršen je i inspekcijski nadzor zaštite prirode te nadzor vodopravne inspekcije, no utvrđeno je da postoje valjane dozvole za ispuštanje iz sustava za pročišćavanje oborinsko-kanalizacijskih voda u ponor. Bez obzira na navedeno, trenutno situacija nipošto nije zadovoljavajuća, ali zbog zatečene situacije nije niti moguće vršiti bilo kakva prirodoslovna istraživanja i utvrditi stvarno stanje ponora.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.
- U suradnji s HAOP-om i nadležnom inspekcijom MZOE poticati KD Vodovod i kanalizacija na rješavanje problema uviranja onečišćene kanalizacijske vode u zaštićeno područje prije isteka roka važenja vodopravne dozvole.

3.1.10. Geomorfološki spomenik prirode špilja Lokvarka kod Lokava

Godina proglašenja: 1961.

Položaj: jugozapadno podnožje Kamenitog vrha kod Lokava, Općina Lokve

Nositelj koncesijskog odobrenja za vođenje posjetitelja do studenog 2019.: KD Lokvarka

Jedna od najvažnijih sastavnica u mreži speleoloških objekata goranskog područja je špilja Lokvarka, najveći i najljepši podzemni krški objekt otkriven u Primorsko-goranskoj županiji. Špilja je davnih 60-tih godina prošlog stoljeća uređena za turističko posjećivanje, ali je u više navrata bila zatvorena za posjetitelje zbog dotrajalosti opreme i potrebne rekonstrukcije.

Od početka rada Ustanove, prva rekonstrukcija dotrajalog stepeništa bila je tijekom ljeta 2009. godine, a najznačajnija rekonstrukcija provedena je u proljeće 2012. godine kada je iz zajma Svjetske banke preko resornog Ministarstva Ustanovi odobren projekt za djelomičnu rekonstrukciju stepeništa i potpunu rekonstrukciju električne rasvjete u špilji. Vrijednost projekta iznosila je 200.000 eura.

Za špilju Lokvarka donesen je Pravilnik o unutarnjem redu. Ustanova je pripremila i Priručnik za turističke vodiče koji služi za edukaciju vodiča po špilji te publikaciju o prirodnim vrijednostima i značajkama špilje. Postavljene su i obavijesne ploče na ulazu s osnovnim podacima i nacrtom špilje. U suradnji Ustanove i TZ Delnica trasirana je i markirana šetnica koja povezuje dvije zaštićene park-sume Golubinjak i Japlenški vrh sa špiljom Lokvarkom.

Od 2010. godine redovito se vrši monitoring kriptoklimatskih uvjeta u špilji. Od kraja 2011. godine KD Lokvarka dodijeljeno je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja u špilji. Ugovor je obnovljen 2014. U 2015. godini izrađen je i edukativni film o posjetiteljima nepristupačnim etažama špilje. U 2017. godini je u suradnji s ovlaštenikom koncesijskog odobrenja obnovljena sigurnosna rasvjeta u špilji. U 2019. godini provedena su prirodoslovna istraživanja o šišmišima u špilji te je zbog isteka postojećeg ugovora proveden postupak dodjele koncesijskog odobrenja za prihvat posjetitelja u špilji. U 2020. nastaviti će se provedba monitoringa utjecaja posjetitelja u špilji.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje gospodarske djelatnosti prihvata posjetitelja u špilji.
- Provesti monitoring utjecaja posjetitelja (kriptoklimatski uvjeti).
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.11. Geomorfološki spomenik prirode Zametska pećina u Rijeci

Godina proglašenja: 1981.

Položaj: na području Grada Rijeke

Zametska pećina je godinama zatvorena i nije u funkciji posjećivanja, ali je tijekom posljednjih godina Grad Rijeka izrazio interes i spremnost da započne s rekonstrukcijom infrastrukture za organizirane posjete. Realizacija ove aktivnosti tijekom narednih godina ovisit će prvenstveno o finansijskim mogućnostima Grada, a Ustanova bi sudjelovala u provođenju projekta te nakon obnove koordinirala i organizirala nadzor nad radovima te stvoriti preduvjete za organizirani prihvat posjetitelja.

U 2015. godini Ustanova je izradila Ekološki elaborat Zametske pećine. Grad Rijeka je u razdoblju od u 2016. do 2017. izradio idejno rješenje i glavni projekt za uređenje infrastrukture u pećini.

2017. godine Grad Rijeka je prijavio za sufinanciranje iz Struktturnih fondova projekt pod nazivom „Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije“. U okviru projekta predviđeno je i uređenje Zametske pećine za prihvat posjetitelja. U okviru projekta Ustanova ima obvezu sudjelovanja na provedbi većine aktivnosti kroz vlastiti rad, a posebice u okviru realizacije uređenja zaštićene Zametske pećine za prihvat posjetitelja i izrade akcijskog plana upravljanja posjetiteljima. Projekt je odobren sredinom 2018. i započelo se s provođenjem aktivnosti. Predviđeno trajanje projekt je do 2022. godine.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.
- Sudjelovati u provedbi projekta „*Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije*“ sufinanciranog iz Struktturnih fondova EU te sudjelovati u aktivnostima izrade dokumentacije i uređenja Zametske pećine za prihvat posjetitelja te izrade akcijskog plana upravljanja posjetiteljima.

3.1.12. Spomenik prirode – stara tisa u Međedima

Godina proglašenja: 1965.

Položaj: u zaselku Međedi iznad sela Vučinići, Grad Vrbovsko

Nekoliko je vrlo starih stabala tise na području Gorskog kotara. Starost im često prelazi nekoliko stotina godina, a ponekad i preko tisuću, što je u pojedinim slučajevima konkretno dokazano bušenjem debla posebnim svrdlima i brojanjem godova. Takvi primjeri tise, bez sumnje, pripadaju najstarijim živućim stanovnicima Primorsko-goranske županije. Od tih vrijednih prirodnih spomenika je i tisa u Međedima. U proteklim godinama nije bilo potrebe za provedbom bilo kakvih mjera nad spomenikom prirode, pa se i u 2020. nastavlja s aktivnostima redovitog praćenja stanja.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.13. Spomenik prirode – stari hrast u Sv. Petru na otoku Cresu

Godina proglašenja: 1997.

Položaj: u selu Sv. Petar na otoku Cresu, Grad Cres

Stari hrast kod Sv. Petra na sjevernom dijelu otoka Cresa, na creskoj Tramuntani, smješten je uz put koji vodi od lokalne ceste Križić-Beli prema selu Sv. Petar. Radi se o iznimnom primjerku hrasta, čija se starost procjenjuje na više od 400 godina. Deblo je iznutra šuplje. Prsnog je obujma 565 centimetara, a u šupljину debla može se smjestiti najmanje dvoje ljudi. Kao zaštićeni pojedinačni primjerak drveća, stari hrast kod Sv. Petra ima simbolično značenje. Oko njega se pletu brojne legende i priče.

Nevrijeme 2003. godine gotovo ga je uništilo, a krošnja je morala biti podrezana i oslobođena pojedinih starih grana kako bi se vratio stabilitet stablu jer se deblo rascijepilo. Tijekom 2007. godine uslijed nevremena hrast je ponovo uništen. Sanaciju i skrb organizirala je Ustanova. Problem puknuća preostale grane ponovio se uslijed nevremena koje je na creskom području vladalo 12. listopada 2009. godine. Ustanova je ponovo provela sanaciju preostalog dijela krošnje. Stablo je obilježeno informativnom tablom te su oko spomenika postavljene klupice i uređen okoliš. U 2017. obnovljena je informativna tabela. U 2020. nastavit će se s aktivnostima redovitog praćenja stanja spomenika prirode.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.14. Spomenik prirode – stari hrast u Guljanovom dolcu iznad Crikvenice I

3.1.15. Spomenik prirode – stari hrast u Guljanovom dolcu iznad Crikvenice II

Godina proglašenja: 2002.

Položaj: na sjevernoj strani Guljanovog dolca na brdu Kotor iznad Crikvenice, Grad Crikvenica

Na sjevernoj strani brda Kotor, na rubu slikovitog travnatog Guljanovog dolca nalaze se dva hrasta medunca višestoljetne starosti (procjena oko 350-400 godina).

Nad predmetnim spomenikom prirode izvršena je u 2011. godini zabilježba u zemljишnim knjigama od strane Općinskog suda u Crikvenici. U 2012. su u suradnji s

lokalnom zajednicom postavljene i obavijesne ploče pored hrastova. S obzirom da je zabilježeno sušenje jednog od hrastova, potrebno je i nadalje pratiti njegovo stanje.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.16. Značajni krajobraz Vražji prolaz-Zeleni vir kod Skrada

Godina proglašenja: 1962.

Površina: 200 ha

Položaj: kanjonska udolina podno naselja Skrad, Općina Skrad

Nositelj koncesijskog odobrenja za vođenje posjetitelja: PINS d.o.o.

Podno željezničke postaje Skrad usječena je 350 m duboka dolina okružena šumom i strmim, djelomično stjenovitim padinama. Ovdje je smješten jedan od najljepših kanjona u Gorskem kotaru – Vražji prolaz. Kanjonskim dijelom vodi staza mjestimice usječena u stijenu, a dijelom postavljena na nosače iznad potoka. Jedan od zanimljivih detalja kanjona je špilja Muževa hižica za čiji je obilazak potrebna vlastita rasvjeta, a u kojoj je determinirana i populacija šišmiša.

Ustanova i Turistička zajednica Općine Skrad u suradnji s Hrvatskim šumama već je izradila promotivni turistički prospekt o području te postavila informativne ploče. Radi dotrajale i oštećene infrastrukture u 2012. i 2013. godini organizirani su radovi na osiguranju dijelova staze postavljanjem nove i izmjenom stare čelične užadi te na izradi i postavljanju novih gazišta i dijelova postojećih stepenica. Radovi su sufinancirani sredstvima Ministarstva turizma. Krajem 2013. godine putem koncesijskog odobrenja danog PINS-u d.o.o. iz Skrada regulirano je obavljanje gospodarske djelatnosti prihvata i vođenja posjetitelja. U 2015. godini izrađena je studija Analize stanja te budućeg razvoja i obnove zaštićenog područja. U 2017. godini izrađena je studija pod nazivom *Struktura i stav posjetitelja u Vražjem prolazu-Zelenom viru*. Također je u suradnji s ovlaštenikom koncesijskog odobrenja obnovljen dio infrastrukture koja je dotrajala i uništena uslijed vremenskih neprilika. U 2018. godini izrađeno je idejno rješenje za izgradnju infrastrukture kojom bi se povećala sigurnost posjetitelja na kritičnim dijelovima staze, a u 2019. izrađena je izvedbena dokumentacija s troškovnicima. Zbog isteka postojećeg ugovora, u 2019. proveden je postupak javnog prikupljanja i dodjele koncesijskog odobrenja za prihvat posjetitelja te je sklopljen Ugovor s ovlaštenikom koncesijskog odobrenja. U 2020. planira se obnova dijela dotrajale posjetiteljske infrastrukture.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje gospodarske djelatnosti prihvata posjetitelja.
- Obnoviti dio dotrajale posjetiteljske infrastrukture.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.17. Značajni krajobraz Kamačnik kod Vrbovskog

Godina proglašenja: 2002.

Površina: 74,44 ha

Položaj: Ulaz u kanjon smješten je nedaleko željezničke stanice u Vrbovskom

Nositelj koncesijskog odobrenja za vođenje posjetitelja: Lokvarka d.o.o., Lokve

Nositelj koncesijskog odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti: Komunalac d.o.o., Vrbovsko

Kamačnik je voden tok velike ljepote koji je usjekao kanjon u jurskim vapnencima. Kroz kanjon bući u manjim slapovima i vrtloži se u vrtložnim loncima, osobito kad nabujaju njegove vode poslije kiše ili otapanja snijega. Izgradnjom autoceste Rijeka-Karlovac kanjon Kamačnika premošćen je lučnim mostom. Na ulazu u Kamačnik nalazi se ugostiteljski objekt kojim upravlja gradsko komunalno poduzeće Komunalac d.o.o.

Na ulazu je postavljena informativna ploča te izrađena brošura o zaštićenom području, a krajem 2013. putem koncesijskog odobrenja danog „Komunalcu“ d.o.o. iz Vrbovskog regulirano je obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja. Tijekom 2017. godine u potpunosti je realiziran projekt „Panova staza“ (glazbeno-didaktička staza s pet instrumenata) započet u 2016. godini. Također je izrađena studija pod nazivom *Struktura i stav posjetitelja u Kamačniku*. Krajem 2017. potpisana je ugovor o koncesijskom odobrenju za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u objektu na ulazu u zaštićeno područje. U 2018. je u okviru projekta „Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I. faza)“ odobrenog i financiranog sredstvima Strukturnih fondova EU – Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj pokrenuta izgradnja novih infrastrukturnih sadržaja i opreme. Vrijednost projekta je 423.750 kuna. Projekt je u cijelosti realiziran 2019. godine, a u 2020. se planiraju administrativne i izvještajne aktivnosti na projektu. U 2020. planira se ulaganje u obnovu postojeće dotrajale posjetiteljske infrastrukture te ulaganje u uspostavu kućice za naplatu ulaza posjetiteljima.

Zbog isteka postojećeg ugovora, u 2019. dovršen je postupak javnog prikupljanja i dodjele koncesijskog odobrenja za prihvat posjetitelja te je sklopljen ugovor s ovlaštenikom Lokvarka d.o.o., no zbog utvrđivanja lokacije naplate ulaza, a vezano uz imovinsko-pravne odnose, sustav naplate nije uspostavljen u 2019. godini te se isto planira za 2020. godinu.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja i obavljanje ugostiteljske djelatnosti na zaštićenom području.
- Provoditi administrativne i izvještajne aktivnosti na projektu „Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I. faza)“.
- Obnoviti dio dotrajale posjetiteljske infrastrukture.
- Utvrditi lokaciju naplate ulaza za posjetitelje te omogućiti uspostavu naplate ulaza ovlašteniku koncesijskog odobrenja.
- Kao pridruženi partner sudjelovati i dati podršku u provedbi projekta „Veze prirode“.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.18. Značajni krajobraz Lopar na otoku Rabu

Godina proglašenja: 1969.

Površina: 100 ha

Položaj: na sjevernom dijelu otoka Raba, Općina Lopar

Poluotok Lopar imao je burnu geološku prošlost, posebno onu noviju, kad su djelovanjem vode i vjetrova oblikovane zanimljive pješčane piramide. Na njemu nalazimo obilje fosila iz razdoblja eocena, a tu su i materijalni ostaci paleolitskih i mezolitskih lovaca u obliku šiljaka, strugala, sjekirica i strelica. Izrađeni su od tvrdih i rijetkih vrsta kamenja.

Pretjerani broj posjetitelja u ljetnim mjesecima ugrožava prirodne vrijednosti područja. Postoji tendencija probijanja šumskih cesta kroz pješčane dijelove poluotoka Lopara što bi moglo značajnije uništiti pješčane nanose i ubrzati eroziju. Područje je ugroženo i zbog

kontinuiranog onečišćavanja područja (otpadna ulja iz automobila, stare olupine automobila, gomilanje odbačenih otpadaka i sl.).

Ustanova je do 2016. godine angažirala vanjskog suradnika koji je redovito obilazio područje te dostavljao informacije vezane uz stanje područja te o zbivanjima koja bi mogla negativno utjecati na prirodne u području. Tijekom 2008. godine obilježene su na području Lopara geološke poučne staze, vidikovci i geološke točke.

Općina Lopar uređuje pristupnu cestu i organizira parkiralište za mnogobrojne posjetitelje izvan granica zaštićenog područja. Ustanova je izradila tri poučne ploče i edukativnu brošuru o zaštićenom području. U cilju definiranja budućeg razvoja područja, tijekom 2011. godine Ustanova je izradila studiju kojom su definirane smjernice za obilježavanje i održavanje šetnica i infrastrukture. U 2012. godini uređen je dio šetnica te su postavljene nove stepenice i klupica. Tijekom 2013. godine uređen je vidikovac i postavljene su kamene stepenice na prilaznoj stazi u uvalu Sturić, a 2014. postavljeni su smjerokazi unutar zaštićenog područja Lopar. U 2016. izrađeno je idejno rješenje za novi projekt naziva „Bosa staza“. U 2018. godini izrađeno je izvedbeno rješenje.

U zaštićenom je području u 2018. započela provedba geoloških istraživanja erozijskih procesa, koja su se nastavila i u 2019., a planiraju se provoditi i u 2020. godini.

2017. godine Grad Rijeka je prijavio za sufinanciranje iz Strukturnih fondova projekt pod nazivom „Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije“. Ustanova je partner na projektu. U okviru projekta predviđeno je i uređenje interpretacijske info točke u zaštićenom području te izrada akcijskog plana upravljanja posjetiteljima. Projekt je odobren sredinom 2018. i započelo se s provođenjem aktivnosti. Predviđeno trajanje projekt je do 2022. godine.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Poticati promociju i unaprjeđenje geološke poučne staze i sudjelovati u radu radne skupine „Povjerenstvo geoparka Otok Rab“.
- Nastaviti provedbu geoloških istraživanja erozijskih procesa.
- Dati podršku provedbi projekta „*Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije*“ za sufinanciranje iz Strukturnih fondova EU te sudjelovati u aktivnostima uređenja interpretacijske info točke u zaštićenom području i izrade akcijskog plana upravljanja posjetiteljima.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.19. Značajni krajobraz Lisina kod Matulja

Godina proglašenja: 1998.

Površina: 1434 ha

Položaj: u zapadnom dijelu općine Matulji

Lisina je značajan krški krajobraz koji se naslanja na prostrano zaštićeno područje Parka prirode Učka. Pripada brdskim predjelima planinskog lanca Ćićarije i gotovo je čitav dobro pošumljen lijepim sastojinama primorske bukove šume. Tek je na malim površinama prošaran slikovitim livadama i travnatim šumskim čistinama. Ima dugu tradiciju posjećivanja izletnika, a šumska bogatstva oduvijek su privlačila i domaće stanovništvo u planinu gdje su se tradicionalno bavili drvima, ugljenarstvom i posebno lovom na puhove.

Krajem 2016. Ustanova je preuzeila upravljanje značajnim krajobrazom od Parka prirode „Učka“ koji je područjem upravljaо petnaestak godina. U 2017. godini vršio se obilazak terena radi utvrđivanja stanja zaštićenog područja te je uspostavljena suradnja s

Općinom Matulji i lokalnom nevladinom organizacijom vezano uz provedbu koordiniranih akcija čišćenja okoliša koja će se nastaviti i u 2020. godini.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- U suradnji s Općinom i lokalnim nevladnim organizacijama provoditi koordinirane akcije čišćenja okoliša, poglavito uklanjanja glomaznog otpada iz zaštićenog područja.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.20. Park-šuma Japlenški vrh iznad Delnice

Godina proglašenja: 1953.

Površina: 171 ha

Položaj: zapadno od grada Delnice, Grad Delnice

Japlenški vrh je bujnom šumom bukve i jele obrasio brdo visine 842 metara koje se uzdiže na jugozapadnoj strani neposredno iznad Delnice. Poznato je rekreacijsko područje Delničana s mrežom pješačkih staza i skijaškom skakaonicom u podnožju. Nedaleko skakaonice nalazi se ugostiteljski objekt Lovački dom, a ispod njega i skakaonice mali ograđeni zoo-vrt. Šumovit predio nastavlja se u stari delnički park pa je zaštićeno područje neposredno povezano s užim urbanim tkivom grada. Na južnom pobočju raste lijepa i bujna bukovo-jelova šuma (*Abieti-Fagetum dinaricum*) sa starim jelama. Održavanje šumskog ekosustava od strane Hrvatskih šuma (sječa stabala koja predstavljaju opasnost za posjetitelje, vjetroizvale, sušci, otpale grane i sl.) usklađeno je tijekom 2010. godine kroz šumsko-gospodarsku osnovu s namjenom zaštićenog područja i održavanjem bioraznolikosti. Tijekom 2007. godine Ustanova je postavila dvije obavijesne ploče za posjetitelje, a 2009. postavljene su poučne ploče na stazi od skakaonice prema livadi Pijaničevo. Tijekom 2008. započeto je trasiranje i markiranje, a u proljeće 2009. otvorena je markirana šetnica koja povezuje dvije zaštićene park-sume (Japlenški vrh i Golubinjak) sa zaštićenom špiljom Lokvarkom. U 2012. godini donacijom Euroherza uređena je i unaprijeđena postojeća biciklistička staza koja vodi kroz zaštićeno područje. U 2014. park-šuma pogodjena je ledolomom te su se u 2015. godini vršila botanička ispitivanja kako bi se pokušale ustanoviti moguće posljedice na floru ovog područja. 2017. godine ponovno je pokrenut postupak korekcije granice park-sume Japlenški vrh jer se unutar granica nalazi izgrađeno naselje. MZOE je zatražilo od HAOP-a izradu stručne podloge, dok će posebnu geodetsku podlogu financirati Hrvatske šume. U tijeku 2018. Ustanova je u koordinaciji s Gradom Delnicom i Hrvatskim šumama sudjelovala u aktivnostima koje su vezane uz postupak korekcije granice park-sume Japlenški vrh, a u 2019. izvršene su sve dodatne predradnje potrebne za donošenje Akta o proglašenju, čije se donošenje planira u 2020.

U 2019. u potpunosti su obnovljene turističko-edukativne tabele na području Japlenškog vrha, a Ustanova će nastaviti s davanjem stručne podrške Gradu te Hrvatskim šumama u pripremi i definiranju aktivnosti koje bi se trebale osmislit i realizirati unutar granica zaštićenog područja.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Dati stručnu podršku i aktivno sudjelovati u postupku korekcije granica zaštićenog područja.
- Dati podršku Gradu Delnice i Hrvatskim šumama u pripremi i definiranju aktivnosti kojima bi se stvorili preduvjeti za daljnji razvoj rekreacijskih sadržaja u zaštićenom području.

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.21. Park-šuma Golubinjak kod Lokava

Godina proglašenja: 1961.

Površina: 51 ha

Položaj: Na zapadnim padinama Sopačkog vrha, Općina Lokve

Nositelj koncesijskog odobrenja za vođenje posjetitelja: KD Lokvarka

Oko jedan kilometar istočno od središta Lokava, podno željezničke postaje, nalazi se šumoviti predio neobične ljepote – Golubinjak. Šuma starih jela i smreka obrasta kulisu strmih rastgranih i razvedenih stijena što se zapriječila na rubu manjeg polja. Među stijenama nalaze se brojni krški fenomeni – poput Golubinje i Ledene pećine, prirodnih kamenitih vrata, vidikovca na osamljenoj stijeni i drugih. Šuma Golubinjak ima dugu tradiciju kao izletište Lokvaraca, ali zbog blizine željezničke postaje posjećuju je i izletnici s mnogo šireg područja pa je kroz labirint stijena provedena cijela mreža šetnica i šumskih puteljaka do posebno zanimljivih prirodnih detalja.

Većina atraktivnih lokacija unutar park-sume obilježena je putokazima i označena obavijesnim pločama. Zaštićeno područje je primjereno uređeno za posjećivanje i nema naznaka o ugrožavanju njegovih prirodnih vrijednosti. U 2011. godini Ustanova je izradila edukativnu brošuru, a u 2012. godini postavila nove drvene putokaze. U 2013. godini koncesijskim odobrenjem regulirano je obavljanje gospodarske djelatnosti prihvata posjetitelja u zaštićenom području s Komunalnim društvom „Lokvarka“ d.o.o. Također, pored ulaza, ali ne unutar granica zaštićenog područja, isto komunalno društvo vodi ugostiteljski objekt te naplaćuje ulaz posjetiteljima. U 2017. godini je za ovo zaštićeno područje osmišljena nova „Risja staza“. Staza je edukativno-didaktičkog karaktera, a zbog sušenja stabala smreke i nepredviđene izvale stabala u zaštićenom području neki elementi staze još uvijek nisu postavljeni. Po uspostavi šumskog reda, očekuje se postavljanje preostalih elemenata. Zbog isteka postojećeg ugovora, u 2019. dovršen je postupak javnog prikupljanja i dodjele koncesijskog odobrenja za prihvat posjetitelja, a u 2020. provoditi će se redoviti nadzor.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja na zaštićenom području.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.22. Park-šuma Komrčar u Rabu

Godina proglašenja: 1965.

Površina: 10 ha

Položaj: na području grada Raba, Grad Rab

Naslanjajući se na zidine staroga grada Raba, proteže se prema sjeverozapadu park-šuma Komrčar, „zeleni biser“ Raba. Park je razmjerno dobro održavan i uređen. O uređivanju park-sume skrbi gradsko komunalno poduzeće Vrelo d.o.o. Rab.

U park-šumi je Ustanova postavila informativne i obavijesne ploče. U 2013. godini tiskan je promotivni materijal. Iste godine je uslijed nepovoljnih vremenskih uvjeta (velika hladnoća i jaka bura) došlo do oštećenja šetnica unutar zaštićenog područja, rušenja stabala i stvaranja klizišta. U 2013. i 2014. godini vršila se sanacija oštećenih dijelova šetnica. U suradnji s lokalnom zajednicom u razdoblju od 2013. do 2015. vršeno je uklanjanje rizičnih

stabala sa zapadnih padina. U 2016. u suradnji s Gradom Rabom, Mjesnim odborom i Udrugom prijatelja Raba izgrađeno je multifunkcionalno vježbalište u području park šume.

Obzirom da je u zaštićenom području potrebno kontinuirano provoditi aktivnosti sanacije šetnica i održavanje infrastrukture, u narednoj će se godini pružati stručna podrška lokalnoj zajednici u realizaciji aktivnosti i prijavi projekata za unaprjeđenje infrastrukture za sufinanciranje iz nacionalnih ili međunarodnih izvora.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Pružati potporu lokalnoj zajednici u realizaciji aktivnosti i prijavi projekata za unaprjeđenje infrastrukture za sufinanciranje iz nacionalnih ili međunarodnih izvora.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.23. Park-šuma Čikat na otoku Lošinju

Godina proglašenja: 1992.

Površina: 236 ha

Položaj: Grad Mali Lošinj

Područje park-šume Čikat ugroženo je nizom turističkih sadržaja koji su neprimjereni namjeni park-šume sukladno odredbama Zakona. U park-šumi nalazi se nekolicina hotela, ugostiteljskih objekata i kamp u vlasništvu poduzeća Jadranka d.d. Ustanova je angažirala vanjskog suradnika koji je do 2016. redovito obilazio područje, poglavito tijekom ljetnih mjeseci. O održavanju većeg dijela park-šume brinu Hrvatske šume, a postojeće pješačke staze u suradnji s Ustanovom označava i održava poglavito TZ Grada Lošinja. Postavljene su poučne ploče o kojima treba skrbiti i redovno ih obnavljati. Tijekom 2009. godine potpisana je Sporazum o suradnji na očuvanju i održivom gospodarskom korištenju Park-šume Čikat na području Grada Malog Lošinja, a potpisnici su: Ustanova, Grad Mali Lošinj, TZ Grada Malog Lošinja, Hrvatske šume, JVP Grada Mali Lošinj i Jadranka d.d. Cilj Sporazuma je intenzivirati radove na uređenju park-šume. Formiranje radne skupine rezultiralo je izrađenim smjernicama za buduće upravljanje park-šumom. U 2016. godine je u suradnji s Hrvatskim šumama izrađen akcijski plan obnove park-šume na malim površinama, a realizacija pilot projekta pomlađivanja šume na eksperimentalnim plohama započela je 2017.

U 2020. godini se kroz redovite monitoringe te bilježenje pojavnosti invazivnih vrsta nastavlja provođenje pilot projekta. Poduzeće Jadranka d.d. najavilo je početak osmišljavanja i realizacije projekta osmišljavanja rekreativnih sadržaja u neposrednoj blizini hotela koji se nalaze u park-šumi. Ustanova će poduzeću dati stručnu podršku u izradi projekta, njegovoj prijavi za sufinanciranje iz različitih izvora ili realizaciji.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi pilot projekt obnove park-šume kroz redovite monitoringe i bilježenje pojavnosti invazivnih vrsta.
- Pružiti potporu poduzeću Jadranka d.d. u osmišljavanju prijavi i/ili realizaciji projekta uređenja rekreativnih sadržaja u park-šumi.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.24. Park-šuma Pod Javori u Velom Lošinju

Godina proglašenja: 1993.

Površina: 39 ha

Položaj: na padini brijega iznad Velog Lošinja, Grad Mali Lošinj

Park-šuma Pod Javori obuhvaća pošumljene obronke brda Kalvarija kod Velog Lošinja na kojima je nadvojvoda Karlo Stjepan Habsburg koncem 19. stoljeća zasadio perivoj pored svog dvorca. Perivoj su projektirali bečki vrtni stručnjaci koristeći se prednostima terasastih obronaka brda Kalvarije. Visoka estetska vrijednost parkovne kompozicije sačuvala se do danas iako su mnoga nekadašnja stabla srušena u vjetroizvalama ili su se osušila. Šuma je u velikom dijelu zarasla šikarom i neprimjereno je održavana iako zaštićeno područje ljeti posjećuju brojni turisti i izletnici. O park-šumi povremeno i u skladu s mogućnostima skrbi Lječilište Veli Lošinj, i to prvenstveno za područje park-šume u neposrednoj blizini ulaza u Lječilište.

Ustanova je do 2016. angažirala vanjskog suradnika za obilazak područja. U proljeće 2007. godine u park-šumi postavljene su obavijesne i poučne ploče te su pojedini primjeri dendroflore obilježeni botaničkim pločicama (25 pločica). Tijekom 2010. godine izrađene su smjernice za buduće upravljanje područjem u kojoj je detaljno razrađena zonacija i namjena pojedinih zona unutar zaštićenog područja. Na temelju navedene studije 2012. godine u suradnji sa Županijom uređen je ulazni dio u Lječilište, a Ustanova je financirala markiranje i čišćenje šetnica koje vode od Lječilišta prema Sv. Ivanu. U 2012. godini je potpisana ugovor o koncesijskom odobrenju za prihvat posjetitelja s Lječilištem Veli Lošinj koji više nije na snazi. U cilju aktivnijeg korištenja područja u rekreativske svrhe, krajem 2017. je u suradnji sa Lječilištem Veli Lošinj izrađen projekt *Park vitalnosti*. U isto je vrijeme unutar park-šume započela rekonstrukcija i obnova stare zgrade medicinskog trakta.

U 2020. godini nastaviti će se suradnja sa Lječilištem Veli Lošinj na realizaciji projekta *Park vitalnosti*, a nastaviti će se i s davanjem stručne podrške Lječilištu Veli Lošinj u realizaciji projekta rekonstrukcije i obnove zgrade medicinskog trakta.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Surađivati sa Lječilištem Veli Lošinj na realizaciji projekta *Park vitalnosti* unutar park-šume.
- Dati stručnu podršku Lječilištu Veli Lošinj u realizaciji projekta rekonstrukcije i obnove zgrade medicinskog trakta.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.25. Park kod dvorca u Severinu na Kupi

Godina proglašenja: 1966.

Površina: 7 ha

Položaj: na području Grada Vrbovskog

Perivoj i stari frankopanski dvorac čine neraskidivu cjelinu, danas zaboravljenu i zapanjajuću. Posebna je zanimljivost prelijepi pogled na rijeku Kupu i njenu dolinu podno dvorca. Do obala rijeke vode atraktivne šetnice od perivoja po strmim padinama kroz šumu. Ovaj zaštićeni spomenik parkovne arhitekture u vrlo je zapanjenom stanju zbog toga što su vlasnički odnosi još uvek neriješeni. Dvorac i perivoj zahtijevaju temeljitu sanaciju i obnovu. Djelomično uređenje perivoja provela je lokalna zajednica tijekom 2015.

S obzirom da Grad Vrbovsko već duži niz godina vodi spor oko vlasništva nad dvorcem i perivojem, očekuje se da će Grad pokrenuti aktivnosti na izradi dokumentacije za obnovu i prenamjenu dvorca te uređenje perivoja kada se za to steknu uvjeti. Ustanova će poticati i davati stručnu podršku Gradu u pripremi dokumentacije za obnovu perivoja.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

- Poticati i davati stručnu podršku Gradu Vrbovsko u pripremi dokumentacije za obnovu perivoja.

3.1.26. Park Angiolina u Opatiji

Godina proglašenja: 1968.

Položaj: na području Grada Opatije

Površina: 2,7 ha

Park Angiolina je bez sumnje najzanimljiviji i najatraktivniji opatijski park. Odlikuje se vrijednom dendroflorom od koje treba spomenuti kamelije, velevjetne magnolie, sekvoje, cedrove, pinije, bambuse, palme i osobito lijepo lоворове гајеве. O parku skrbi gradsko poduzeće Parkovi d.o.o. koji poslove oko održavanja uspješno obavljaju te redovito zamjenjuju dotrajalu dendrofloru novim primjercima.

Ustanova je ostvarila dobru suradnju s Parkovima d.o.o. i Gradom Opatijom, osobito kod rekonstrukcije pojedinih dijelova parka. Tijekom 2010. godine postavljene su u parku obavijesne ploče, a nad parkom je od strane Općinskog suda u Opatiji u 2011. godini izvršena zabilježba u zemljишnim knjigama. U studenom 2013. godine, dio stabala je uništeno uslijed nevremena (ledoloma) te je tijekom 2014. godine vršena sanacija šteta. U 2017. Grad Opatija je pokrenuo aktivnosti na pripremi dokumentacije za postavljanje nove rasvjete u parku te prenamjenu starog rasadnika u posjetiteljski centar. Ustanova će 2020. godine pružati stručnu podršku Gradu na realizaciji projekata obnove rasvjete u parku, izgradnje posjetiteljskog centra te izrade interpretacijskog plana za sve opatijske perivoje.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Pružati stručnu podršku i nastaviti suradnju s gradskim poduzećem Parkovi d.o.o. na uređenju i održavanju parka.
- Pružati stručnu podršku Gradu na realizaciji projekata obnove rasvjete u parku, izgradnje posjetiteljskog centra te izrade interpretacijskog plana za sve opatijske perivoje.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.27. Park Margarita u Opatiji

Godina proglašenja: 1968.

Položaj: na području Grada Opatije

Površina: 1,8 ha

Park Margarita je pored Parka Angiolina drugi po važnosti opatijski park. Odlikuje se vrijednom dendroflorom i zanimljiv je spoj prirodnih lоворове гајева, samoniklih stoljetnih hrastova medunaca te egzotičnih starih kalifornijskih libocedara. O parku skrbi gradsko poduzeće Parkovi d.o.o. koji poslove oko održavanja uspješno obavljaju te redovito zamjenjuju dotrajalu dendrofloru novim primjercima.

Dosadašnja dobra suradnja Ustanove, gradskog poduzeća Parkovi d.o.o. i Grada Opatije rezultirala je zadovoljavajućim stanjem uređenosti parka. Nad parkom je od strane Općinskog suda u Opatiji u 2011. godini izvršena zabilježba u zemljишnim knjigama. U 2012. godini započet je projekt „*Endemična liburnijska flora*“. U 2012. završena je prva faza projekta koja se sastojala u odabiru i uređenju lokacije, a u 2013. se izvršila sadnja endemičnog bilja. Iste je godine pripremljena i obavijesna ploča. Od 2013. godine vrši se održavanje posađenog bilja. U 2020. godini nastavit će se sa aktivnostima održavanja vezanim uz projekt „*Endemična liburnijska flora*“ u Parku.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Pružati stručnu podršku i nastaviti suradnju s gradskim poduzećem Parkovi d.o.o. na uređenju i održavanju parka.
- Pružati stručnu podršku u aktivnostima nastavka provedbe projekta „*Endemična liburnijska flora*“ u parku.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.1.28. Perivoj sv. Jakova u Opatiji

Godina proglašenja: 2010.

Položaj: na području Grada Opatije

Površina: 0,48 ha

Iako se smatralo da je 1968. godine u sklopu proglašenja zaštite nad perivojem Angiolina, proglašena i zaštićena nad perivojem sv. Jakova, 2004. godine utvrđeno je da Perivoj nije službeno zaštićen. Slijedom navedenoga, a na zahtjev Primorsko-goranske županije, područje je Odlukom Županijske skupštine Primorsko-goranske županije 2010. godine proglašeno zaštićenim u kategoriji spomenika parkovne arhitekture. Perivoj se nalazi u središtu Grada Opatije unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline. Okružen je povijesnim građevinama, a iz perivoja se pruža pogled na more. Perivoj je bogat biljnim vrstama, a prema popisu u njemu se nalaze 44 biljne vrste. Prepoznatljiv je po neobaroknoj fontani iz 19. stoljeća čiji je autor kipar Hans Rathausky.

O opatijskom perivoju skrbi gradsko poduzeće Parkovi d.o.o. koji poslove oko održavanja uspješno obavljaju te redovito zamjenjuju dotrajalu dendrofloru novim primjercima. U suradnji s Gradom Opatijom, tijekom 2010. godine postavljene su u perivoju obavijesne ploče.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja zaštićenog područja u 2020. godini

- Pružati stručnu podršku i nastaviti suradnju s gradskim poduzećem Parkovi d.o.o. na uređenju i održavanju parka.
- Provoditi nadzor, pratiti stanje i prema potrebi upozoriti, izreći upravnu mjeru, podnijeti kaznenu prijavu ili pokrenuti prekršajni postupak zbog nedozvoljenih radnji ili zahvata.

3.2. Aktivnosti na proglašenju novih zaštićenih područja u 2020. godini

Ustanova je u proteklim godinama poslala podatke prirodoslovnih istraživanja za izradu stručnih podloga koje su neophodne za proglašenje zaštite nad područjima Obruča, dijela morskog akvatorija u Kostreni, šilju Biserujka i jamu Vrtare male na području Grada Crikvenice. No, stručne podloge za šilju Biserujka i jamu Vrtare male nisu nikada dovršene, a postupci za ostala područja nisu pokrenuti.

Isto tako, prije osnivanja Ustanove zainteresirani subjekti su dostavili državnoj razini zahtjev za proširenje postojećih ornitoloških rezervata na otoku Cresu koji su ustanovljeni 1986. godine sa ciljem očuvanja najveće preostale populacije bjeloglavih supova i ostalih ugroženih vrsta ptica koje na tom području obitavaju. Tijekom godina, utvrđeno je da je došlo do proširenja gnjezdista na dio litica istočne obale otoka Cresa i otok Plavnik odnosno na područja koja nisu obuhvaćena granicama proglašenih rezervata. Upravo je iz navedenih razloga u suradnji s državnom razinom pokrenut proces izrade stručne podloge za proširenje ornitoloških rezervata. U 2008. i 2009. godini Ustanova je aktivno sudjelovala u obilascima terena i prikupljanju podataka neophodnih za pripremu stručne podloge. Do danas stručna podloga nije izrađena, a u 2018. je zaprimljen pisani odgovor MZOE s obrazloženjem da se zbog uključivanja citavog otoka Cresa i Plavnika u područje ekološke mreže Natura 2000

pod šifrom 1000033 HR Kvarnerski otoci (cilj je u području zaštiti raznih vrsta ptica, između ostalog i bjeloglave supove), prijedlog spajanja dvaju cresačkih ornitoloških rezervata neće provesti.

Ustanova je u kolovozu 2018. ponovila zahtjev u kojem ustraje na proglašenju zaštite nad liticama Plavnika, i to u kategoriji posebnog ornitološkog rezervata jer višegodišnji monitorinzi koji se provode dokazuju da su litice na otoku Plavniku izuzetno ugroženo, ali značajno stanište za gniježđenje bjeloglavih supova i ostalih NATURA 2000 vrsta kojima je potrebno osigurati primjerenu zaštitu. Temeljem očitovanja Ministarstva zaštite okoliša i energetike od 3. listopada 2019. godine na Prijedlog proglašenja dijela litica otoka Plavnika posebnim rezervatom, Javna ustanova „Priroda“ će u tijeku 2020. pripremiti i dostaviti tražene dodatne podatke o dosad poznatim informacijama o reprezentativnosti prirodnih vrijednosti predloženog područja za zaštitu, kao i rezultate provedenih istraživanja na tom području.

Iako se ne radi o proglašavanju novog područja već o izmjeni postojećih granica, temeljem zakonskih odredbi potrebno je provesti postupak proglašavanja zaštićenog područja. Tako se za 2020. godinu planira završetak postupka proglašavanja zaštićenog područja park-šume Japlenški vrh te donošenje Odluke o proglašavanju.

3.3. Upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000

Budući Ustanova upravlja sa 103 područja ekološke mreže u kojima valja sačuvati specifične vrste i staništa, zbog ograničenih administrativnih i finansijskih kapaciteta, u tijeku jedne godine nije moguće provoditi istraživanja, monitoringe, održavanje ili druge aktivnosti u svim područjima ekološke mreže. Stoga se u dijelu provedbe Godišnjeg programa u dijelu ekološke mreže daje pregled samo onih prioritetskih aktivnosti koje se tijekom godine planiraju provesti.

3.3.1. Prirodoslovna istraživanja, inventarizacija i monitoring Natura 2000 vrsta i staništa u dijelu ekološke mreže Natura 2000

Područja provedbe:

HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
HR1000033 Kvarnerski otoci
HR2000200 Zagorska peć kod Novog Vinodolskog
HR2000643 Obruč
HR2000659 Trstenik
HR2000658 Rječina
HR2000707 Gornje Jelenje prema Platku
HR2001357 Otok Krk
HR2001358 Otok Cres
HR2000893 Jezero Ponikve na Krku
HR2001487 Bakar – Meja
HR2001359 Otok Rab
Značajni krajobraz Lopar
Geomorfološki spomenik prirode špilja Lokvarka

Prirodoslovna istraživanja i monitorinzi koji će se provoditi u zaštićenim područjima i dijelovima ekološke mreže su sljedeći:

- Geološka istraživanja (HR 2001359 Otok Rab i značajni krajobraz Lopar)
- Praćenje tragova ledenjaka u priobalju i Gorskem kotaru (HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika i HR2000658 Rječina)
- Monitoring populacije bjeloglavih supova na otocima Cresu, Krku i Prviću (HR 1000033 Kvarnerski otoci)

- Monitoring velikih zvijeri na dijelu područja Gorskog kotara s posebnim naglaskom na populaciju risa koja se smatra najugroženijom – praćenje risje populacije telemetrijskim ogrlicama (HR 5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika)
- Monitoring populacije vretenca jezerskog regoča (HR2000893 Jezero Ponikve na Krku, HR2001358 Otok Cres (Vransko jezero))
- Monitoring populacije leptira apolona (HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika)
- Monitoring cretne vegetacije (HR2000659 Trstenik)
- Monitoring travnjaka na širem području Obruča (HR2000643 Obruč, HR2000707 Gornje Jelenje prema Platku)
- Monitoring kornjaša (sva kopnena područja u Županiji, uključujući područja ekološke mreže)
- Monitoring populacije orhideje jadranske kozonoške (HR2001487 Bakar – Meja, HR2001358 Otok Cres)
- Proveda mjera zaštite populacija šišmiša u šipilji Peć va Zagori kod Novog Vinodolskog (HR2000200 Zagorska peć kod Novog Vinodolskog)
- Monitoring lokvi na otoku Krku (HR2001357 Otok Krk)
- Monitoring utjecaja posjetitelja (mikroklimatski uvjeti) u šipljama Lokvarka, Biserujka i Vrelo (HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika, HR2001357 Otok Krk)
- Monitoring invazivne strane vrste penjačice kudzu (HR2001357).

Ovisno o ugrozama i zatečenim stanjima na terenu, na području čitave ekološke mreže u Primorsko-goranskoj županiji provodit će se i ostala istraživanja te praćenje stanja. Ukoliko stanje na terenu bude zahtijevalo, moguće je vršiti i aktivnosti obnove infrastrukture, krajobraznog uređenja i održavanja staništa. U sklopu aktivnosti predviđenih za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000, Ustanova će prikupljene podatke o postojećoj flori, fauni i krajobrazu unositi u bazu podataka postojećeg GIS sustava.

3.4. Projekt izrade planova upravljanja za zaštićena područja i ekološku mrežu

Projekt će se provoditi na sljedećim područjima ekološke mreže i/ili zaštićenim područjima u Primorsko-goranskoj županiji:

Područja provedbe u ekološkoj mreži:

Otok Krk

HR2001357 Otok Krk

HR2000891 Jezero Njivice na Krku

HR2000893 Jezero Ponikve na Krku

HR2001275 Vrbnik

HR3000016 Podmorje Plavnika i Kormata

HR3000020 Mala i Vela luka na poluotoku Sokol, Krk

HR3000029 Obala između rta Šilo i Vodotoč

HR3000247 Šipilja podno Kostrija (Vrbnička šipilja)

HR3000415 Uvale Jaz; Soline i Sulinj na Krku

HR3000452 Krk – od rta Negrit do uvale Zaglav

HR3000453 Krk – od uvale Zaglav do Crikvenog rta

HR3000454 Krk – od Crikvenog rta do rta Sv. Nikole

HR3000465 Podmorje istočne obale otoka Krka

HR3000472 Podmorje oko rta Ćuf na Krku

HR4000029 Zaljev Soline – otok Krk

Otok Rab

HR2001359 Otok Rab

HR2001419 Otok Dolin – Jug

HR3000024 Supetarska draga na Rabu

HR3000025 Zaljev Kampor na Rabu

HR3000026 Dolfin i otoci - sudjelovanje uz JU Ličko-senjske županije

HR3000417 Zaljev Sv. Eufemije na Rabu
HR3000468 Podmorje poluotoka Lopar – Rab

Gorski kotar

HR1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
HR2000643 Obruč
HR2000645 Bjelolasica
HR2000658 Rječina
HR2000659 Trstenik
HR2000707 Gornje Jelenje prema Platku
HR2000782 Rečice
HR2000854 Pleteno iznad N. Vinodolskog
HR2000856 Padine Velog vrha iznad Tomišine drage
HR2001025 Matić poljana
HR2001041 Gumance
HR2001042 Lič polje
HR2001257 Potok Mala Belica
HR2001300 Zebar
HR2001302 Krmpotsko
HR2001345 Vražji prolaz i Zeleni vir
HR2001351 Područje oko Kupice
HR2001353 Lokve-Sunger-Fužine
HR2001417 Velika Belica
HR2001430 Golubinjak
HR2001433 Bjeljevina
HR2001487 Bakar – Meja
HR2001333 Kupa kod Severina
HR2001413 Šume kod Skrada

Područja u nadležnosti JU Karlovačke županije i JU Ličko-senjske županije uz sudjelovanje JU Priroda:

HR2001301 Podbilo JU Ličko-senjska županija
HR2000646 Polje Lug JU Karlovačka županija
HR2000648 Drežničko polje JU Karlovačka županija
HR2001432 Lug-Jasenak JU Karlovačka županija
HR2000654 Ličke Jesenice JU Karlovačka županija
HR2000594 Povremeno jezero Blata JU Karlovačka županija

Područja provedbe nad kojima je proglašena zaštita:

Otok Krk

- posebni rezervat Kuntrep (Glavine – Mala luka) (ornitološki)
- posebni rezervat Glavotok (šumske vegetacije)
- posebni rezervat Košljun (šumske vegetacije)

Otok Rab

- posebni rezervat šuma Dundo (šumske vegetacije)
- značajni krajobraz Lopar
- park-šuma Komrčar

Gorski kotar

- posebni rezervat Debela Lipa – Velika Rebar (šumske vegetacije)
- spomenik prirode špilja Lokvarka (geomorfološki)
- značajni krajobraz Vražji prolaz i Zeleni vir
- značajni krajobraz Kamačnik

- park-šuma Golubinjak
- park-šuma Japlenški vrh

Plan upravljanja zaštićenim područjem smatra se strateškim dokumentom kojim se utvrđuje svrha i stanje zaštićenog područja te određuju ciljevi upravljanja, aktivnosti potrebne za ostvarenje ciljeva i pokazatelji učinkovitosti upravljanja.

Kako bi se za dijelove ekološke mreže i zaštićena područja u Republici Hrvatskoj pokrenula izrada planova upravljanja na državnoj i županijskim razinama, MZOE je osmislio i prijavio projekt koji će se sufinancirati sredstvima iz Strukturnih fondova, a cilj je u koordinaciji s gotovo svim ustanovama koje upravljaju ekološkom mrežom i zaštićenim područjima izraditi prijedloge planova upravljanja za minimalno 50% područja ekološke mreže u Republici Hrvatskoj. Projekt "Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000" je u drugoj polovici 2017. odobren, a realizacija projektnih aktivnosti započela je u 2018. Predviđeno trajanje projekta je pet godina. Nositelji projekta je MZOE. Projekt se u potpunosti financira iz državnog proračuna te sredstvima Strukturnih fondova EU.

Ustanova je dobila suglasnost Župana za uključivanje u navedeni projekt, a tijekom narednih godina predviđeno je pokrenuti izradu planova upravljanja za područja ekološke mreže i zaštićena područja na Krku, Rabu i Gorskome kotaru. Zadatak je Ustanove da sukladno smjernicama nositelja projekta (MZOE), aktivno i uz podršku konzultanata izradi planove upravljanja za izabrana područja te u izradu istih uključi sve zainteresirane subjekte. Sve nabave u sklopu projekta (izbor konzultanata i organizacija izrade planova upravljanja, nabava opreme za rad i slično) provodi državna razina.

Iako je projekt započeo 2018. godine još uvijek na državnoj razini nisu stvoreni preduvjeti da Ustanova na terenu započne s konkretnim aktivnostima. U prvoj je fazi predviđeno da se nabavi oprema neophodna za rad (nabava terenskog vozila za potrebe Ustanove), a nakon toga i pokrene izradu planova za područja otoka Krka i Raba. Za 2020. godinu bio je predviđen početak druge faze provedbe, tj. izrada plana upravljanja za područje Gorskog kotara, no do kraja 2019. nije obrađeno planirano područje Krka i Raba. Stoga se u 2020. očekuje se intenziviranje aktivnosti na provedbi projekta.

3.5. Izrada akcijskih planova upravljanja posjetiteljima kroz projekte EU

Kroz dva odobrena projekta koja su odobrena u sklopu EU Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., mjera 6.c2.2. Promicanje održivog korištenja prirodne baštine, a u kojima je Ustanova nositelj ili partner, predviđena je izrada akcijskih planova upravljanja posjetiteljima, i to za objekt ili područja navedena u nastavku:

Projekt „Centar za posjetitelje o velikim zvjerima“ u Staroj Sušici – nositelj Ustanova

- Centar za posjetitelje Veliike zvjeri – izrada do rujna 2020.

Projekt „Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije“ – nositelj Grad Rijeka

- Zametska pećina, područja Obruč, Kupa, Platak, Zebar, Ličko polje, Lopar na otoku Rabu te Baška i Punat na otoku Krku – izrada do 2022.

3.6. Koncesijska odobrenja za prihvat posjetitelja u speleološkim objektima otvorenima za javnost (koji nisu proglašeni zaštićenim spomenicima prirode sukladno Zakonu o zaštiti prirode)

Osim koncesijskih odobrenja za osiguravanje održivog korištenja zaštićenih područja, koje je Ustanova izdala za zaštićena područja Kamačnik, Vražji prolaz-Zeleni vir, Golubinjak te za špilju Lokvarku, sukladno Izmjenama i dopunama Zakona iz 2018., Ustanova ima mogućnost izdati i koncesijska odobrenja za prihvat posjetitelja u speleološkim objektima otvorenima za javnost koji nisu proglašeni zaštićenim spomenicima prirode.

3.6.1. Špilja Biserujka

Tijekom 2018., na rok od 5 godina, izdano je koncesijsko odobrenje za prihvat posjetitelja u špilji Biserujka na otoku Krku. Nakon provedenog javnog poziva, ovlaštenik koncesijskog odobrenja postalo je poduzeće Šiloturist iz Šila na otoku Krku koje djelatnost prihvata posjetitelja (koristeći različite modele koje je omogućavao u tom trenutku važeći Zakon o zaštiti prirode) vrši već gotovo dvadesetak godina. Zadatak je Ustanove da u narednim godinama kontinuirano surađuje s ovlaštenikom te provodi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja u špilji.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja speleološkog objekta u 2020. godini

- Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja u špilji.
- Provesti monitoring utjecaja posjetitelja (criptoklimatski uvjeti).

3.6.2. Špilja Vrelo

Špilja Vrelo u Fužinama već je duže vrijeme otvorena za javnost odnosno za prihvat posjetitelja. Za regulaciju obavljanja navedene djelatnosti, tijekom godina su se koristili različiti modeli upravljanja koje je omogućavao u tom trenutku važeći Zakon. Velika ulaganja u opremanje speleološkog objekta za prihvat posjetitelja u proteklim godinama učinili su Općina Fužine i Turistička zajednica općine Fužine, a u razdoblju od 2008. do 2013. podršku i nadzor nad obavljanjem djelatnosti vršila je Ustanova.

S obzirom da je Izmjenama i dopunama Zakona iz 2018. Ustanova dobila mogućnost izdavanja koncesijskih odobrenja za prihvat posjetitelja u speleološkim objektima otvorenima za javnost koji nisu proglašeni zaštićenim spomenicima prirode, u 2019. je dovršen postupak za dodjelu koncesijskog odobrenja. Zadatak je Ustanove da u narednim godinama kontinuirano surađuje s ovlaštenikom te provodi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja u špilji.

Godišnji program zaštite, održavanja i očuvanja speleološkog objekta u 2020. godini

- Provoditi nadzor nad koncesijskim odobrenjem za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja u špilji.
- Provesti monitoring utjecaja posjetitelja (criptoklimatski uvjeti).

3.7. Nadogradnja sustava upravljanja zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000 uključivanjem u nacionalne i međunarodne projekte

U tijeku 2020. Ustanova će nastaviti s provođenjem već odobrenih i prijavljivanjem novih projekata u pripremi za sufinanciranje iz nacionalnih ili međunarodnih fondova. Već odobreni projekti čija se realizacija nastavlja u 2020., a prijavljeni su za sufinanciranje iz europskih i nacionalnih fondova su sljedeći:

ODOBRENI PROJEKTI U REALIZACIJI U 2020.

3.7.1. Naziv projekta: „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“

Financiranje: 100% Strukturni fondovi EU i državna razina

Nositelj: MZOE, Ustanova je partner u projektu

Vrijednost projekta: 186.000.000 kn za čitavo područje RH

Status: odobren/u provedbi

Predviđeno trajanje projekta je pet godina. Zadatak je Ustanove da sukladno smjernicama nositelja projekta, aktivno i uz podršku konzultanata za čitavo vrijeme trajanja projekta izradi prijedlog planova upravljanja za čitavo područje otoka Krka i Raba u prvoj fazi te Gorskoga kotara u drugoj fazi provedbe projekta.

3.7.2. Naziv projekta: „Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I. faza)“

Financiranje: 100% Strukturni fondovi EU Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Mjere M08, podmjera 8.5.2.

Nositelj: Ustanova

Vrijednost projekta: 423.750 kn

Status: Projekt je realiziran u 2019. godini te je uspostavljena tematska staza. U 2020. vršiti će se administrativne i izvještajne aktivnosti.

Realizacija projekta započela je u 2018., a u 2019. godine završeni su radovi na uspostavi tematske staze. Kroz projekt se unaprjeđuje i oplemenjuje postojeća posjetiteljska infrastruktura.

3.7.3. Naziv projekta: „Centar za posjetitelje o velikim zvijerima“ u Staroj Sušici

Financiranje: 70% Strukturni fondovi EU Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., mjera 6.c2.2. Promicanje održivog korištenja prirodne baštine te 15% sufinanciranje Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU

Nositelj: Ustanova

Ukupno prihvatljivi troškovi: 7.152.287,09 kn

Status: odobren/u provedbi

Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u finansijskom razdoblju 2014. – 2020. potpisani je 30. srpnja 2018. godine te je započela provedba projekta. U 2019. godini započete su aktivnosti građenja, a u okviru projekta u 2020. godini planiran je završetak gradnje i opremanje Centra za posjetitelje o velikim zvijerima. U Centru će se urediti multimedijalni stalni izložbeni postav te pokrenuti brojne popratne edukativne i promotivne aktivnosti. Planirani završetak projekta je do kraja 2020. godine.

Napomena: Za projekt je u studenom 2018. godine od Fonda za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini za prihvatljive partnerne u projektu dodatno odobren iznos do 1.062.989,30 kuna za sufinanciranje vlastitog učešća na projektu. Od ukupno navedenog iznosa za sve prihvatljive partnerne, Ustanova može sufinancirati sredstva vlastitog učešća do najvišeg iznosa od 1.050.206,95 kuna, a drugi prihvatljivi partner Općina Ravna Gora do najvišeg iznosa od 12.782,34 kuna.

3.7.4. Naziv projekta: „Interpretacijski centar prirodne baštine PGŽ“

Financiranje: 75% Strukturni fondovi EU Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., mjera 6.c2.2. Promicanje održivog korištenja prirodne baštine te 15% sufinanciranje Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU

Nositelj: Grad Rijeka, Ustanova je partner na projektu

Vrijednost projekta za Ustanovu: 212.787,31 kn

Status: odobren/u provedbi

Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u finansijskom razdoblju 2014. – 2020. potpisani je 30. srpnja 2018. godine te je započela provedba projekta. U okviru projekta Ustanova će sudjelovati na provedbi većine aktivnosti kroz vlastiti rad, a posebice u okviru realizacije uređenja zaštićene Zametske pećine za prihvat posjetitelja, izradi akcijskog plana upravljanja posjetiteljima te osmišljavanju edukativnih programa. Osim toga, kroz ovaj projekt predviđeno je izraditi i interpretacijske info točke te akcijske planove upravljanja posjetiteljima za područja Obruč, Kupa, Platak, Zebar, Ličko polje, Lopar na otoku Rabu te Baška i Punat na otoku Krku.

3.7.5. Naziv projekta: „Prekogranična suradnja i usluge eko sustava u dugoročnom očuvanju populacija velikih zvijeri u sjevernim Dinaridima - Carnivora Dinarica“

3.7.6. Naziv projekta: „Veze prirode“ - održivo očuvanje i obnova ciljnih vrsta na zaštićenim područjima Natura 2000

Financiranje: Interreg V-A Slovenija – Hrvatska za razdoblje 2014.-2020., prioritetna os 2: Očuvanje i održivo korištenje prirodnih i kulturnih resursa

Status Ustanove na projektu: pridruženi partner

Za realizaciju navedenih projekata Ustanove ne treba osigurati dodatna finansijska sredstva, ali je u mogućnosti ravnopravno sudjelovati u praćenju provedbe te koristiti rezultate projekta.

PROJEKTI ČIJA SE PRIJAVA PLANIRA U 2020.

3.7.7. Radni naziv projekta: „Unaprjeđenje i povećanje kapaciteta Oporavilišta za bjeloglave supove u Centru za posjetitelje Beli“

Financiranje: 85% Strukturni fondovi EU Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020.

Nositelj: Ustanova

Vrijednost projekta za Ustanovu: nije još definirana, u tijeku je priprema dokumentacije

Status: prijava projekta očekuje se u 2020.

Javni poziv ograničenog je karaktera odnosno samo za potrebe 11 registriranih oporavilišta za divlje životinje u Republici Hrvatskoj. Jedno od registriranih oporavilišta je i Oporavilište za bjeloglave supove koje djeluje u sklopu Centra za posjetitelje u Belom, stoga Ustanova priprema i planira prijaviti projekt kojim će se podići postojeća razina opremljenosti Oporavilišta što uključuje izgradnju dodatne letnice (volijere) za oporavak supova, nabavu dodatne opreme za skrb o supovima, uređenje ambulante i nabavku opreme za rad i sl.

3.8. Centri za posjetitelje i Oporavilište za bjeloglave supove

Tri značajna projekta Ustanove čija se provedba nastavlja i u 2020. jesu:

- unaprjeđenje postojeće ponude u Centru za posjetitelje Beli
- prijava projekta u cilju unaprjeđenja postojeće infrastrukture u Oporavilištu za bjeloglave supove Beli
- uspostava redovnih aktivnosti dovoza hrane na izdvojenim lokacijama te popravak dijelova pristupne ceste hranilištu Strganac kako bi se nesmetano omogućio dovoz hrane
- provedba projekta izgradnje i opremanja novog Centra za posjetitelje Velike zvijeri u Staroj Sušici.

Detaljnije informacije o aktivnostima koje se planiraju provesti po svakom navedenom projektu opisane su u nastavku.

3.8.1. Centar za posjetitelje Beli

Zatvaranjem Eko centra *Caput Insulae Beli*, 2012. godine prestala je na kvarnerskim otocima svaka mogućnost skrbi o ozlijedenim bjeloglavim supovima. Primorsko-goranska županija imenovala je 2014. godine Ustanovu nositeljem projekta kojim bi se u mjestu Beli (na istoj lokaciji bivšeg Eko centra) uredio novi centar za posjetitelje te izgradilo novo oporavilište za bjeloglave supove. Projekt je podrazumijevao da se na prostoru bivše područne osnovne škole u mjestu Beli u potpunosti uredi devastirana zgrada u kojoj je više od dva desetljeća bivši Eko centar vršio prihvat posjetitelja te u pripadajućem dvorištu izgradi

potpuno nova volijera/letnica za potrebe registracije novog oporavilišta za bjeloglave supove. Od 2014. do danas, partneri Ustanove na realizaciji projekta su Primorsko-goranska županija, Grad Cres, udruge Tramuntana i BIOM, Zoološki vrt grada Zagreba te Prirodoslovno-matematički fakultet iz Zagreba.

Građevinski radovi na uređenju i opremanju Centra s oporavilištem započeli su 2016., a provodili su se u tri faze. Sve su faze završene do kraja 2017., kada su i okončani građevinski radovi, a Centar stavljen u potpunu funkciju.

Prva faza, koja se provodila 2016. uključivala je izgradnju i opremanje oporavilišta u dvorištu Centra za posjetitelje i građevinske radove na uređenju dviju prostorija u kojima će biti postav. Nakon provedbe prve faze, Oporavilište je stavljen u potpunu funkciju, a prostor za prihvat posjetitelja privremeno je, tijekom ljetnih mjeseci, otvorio vrata za posjetitelje. Do kraja listopada 2016. Centar je primio 3.300 posjetitelja.

Krajem studenog 2016., radovi na uređenju Centra su nastavljeni. Do kraja svibnja 2017. u Centru je postavljen stalni izložbeni postav čiju je izradu sufinanciralo Ministarstvo turizma. Centar je ponovo privremeno otvoren za javnost tijekom ljetne sezone pa je do kraja listopada 2017. Centar posjetilo oko 4.500 posjetitelja.

Treća faza radova koja je obuhvaćala opremanje multimedijalne dvorane i nekoliko spavaonica na prvom katu Centra dovršena je u prosincu 2017. Spavaonice su namijenjene smještaju suradnika i volontera koji su voljni doći na Cres i dati doprinos zaštiti supova, očuvanju ostalih ugroženih vrsta i staništa, bioraznolikosti i očuvanju tradicijskih vrijednosti. U 2018. godini proveden je i javni natječaj za davanje u podzakup poslovnog prostora u pripadajućem dvorištu Centra. Radi se o jednostavnom ugostiteljskom objektu sa suvenircicom u kojima se svaki posjetitelj može okrijepiti napicima od autohtonog bilja ili kupiti autohtoni otočni suvenir.

U godinama od otvorenja Centra Beli 2016. do studenog 2019. rastao broj posjetitelja kako slijedi:

- 2016. godina: 3.291 posjetitelja
- 2017. godina: 4.504 posjetitelja
- 2018. godina: 7.107 posjetitelja
- 2019. godina (do studenog): 9. 637 posjetitelja.

U sklopu Centra za posjetitelje za 2020. planira se provedba redovnih aktivnosti koje uključuju sljedeće:

- provođenje redovnih aktivnosti prihvata posjetitelja u Centru
- održavanje edukativnih (odgojno-obrazovnih) programa za osnovnoškolske uzraste koji su u 2019. godini verificirani za osnovnoškolske uzraste pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja
- uspostava i nastavak suradnje s osnovnim školama, poglavito s područja Županije
- provođenje marketinških aktivnosti u cilju pozicioniranja Centra kao nezaobilazne odredišne točke posjetitelja, turista i stanovništva Cresa, kvarnerskih otoka, Primorsko-goranske županije, ali i šire (održavanje web stranica, oglašavanje na trajektima i u trajektnim lukama i sl.)
- kontinuirano anketiranje posjetitelja sa ciljem utvrđivanja njihovog zadovoljstva
- u cilju jačanja prepoznatljivosti i pozicioniranja Centra, poticati suradnju s lokalnom zajednicom i ostalim zainteresiranim subjektima
- retisak letka
- obilježavanje Međunarodnog dana strvinara i održavanje manifestacije "Dani otvorenih vrata"
- osmišljavanje i postav fotografске izložbe o podvodnom svijetu Vranskog jezera
- razvoj volonterskih programa u suradnji s Udrugom BIOM.

3.8.2. Oporavilište za bjeloglave supove Beli

Paralelno s projektom obnove i uređenja Centra za posjetitelje Beli, pokrenut je i projekt stavljanja u funkciju novog oporavilišta za bjeloglave supove u pripadajućem dvorištu Centra za posjetitelje u mjestu Beli na otoku Cresu.

Uređenje Oporavilišta, koje je uključivalo izgradnju nove volijere/letnice veličine 10x10 m, započelo je 2015. godine, a u funkciju je stavljen u srpnju 2016.

Danas je Ustanova jedino registrirano oporavilište za bjeloglave supove u Republici Hrvatskoj, a u razdoblju od 2016. do 2019. u Oporavilištu je zbrinuto 39 jedinki bjeloglavih supova koje se u suradnji s Udrugom BIOM i u skladu s raspoloživim resursima prilikom puštanja u prirodu obilježavaju GPS uređajima.

Spašavanje unesrećenih jedinki i skrb nad bjeloglavim supovima u Oporavilištu provodi se redovito, u suradnji s partnerima: veterinarima Zoološkog vrta grada Zagreba, ornitologima Udruge BIOM iz Zagreba, Sokolarskim centrom iz Šibenika, veterinarskim stanicama iz Rijeke i Lošinja, Veterinarskim institutom i drugim srodnim institucijama.

Kako bi se povećala dostupnost hrane za populaciju bjeloglavih supova koja obitava na kvarnerskim otocima, Ustanova je na izdvojenoj lokaciji opremila hranilište koje je u djelomičnoj funkciji.

Kroz Oporavilište za bjeloglave supove u 2020. planiraju se provoditi sljedeće aktivnosti:

- provođenje aktivnosti vezanih uz spašavanje bjeloglavih supova
- provođenje redovnih aktivnosti prihvata i oporavka ozlijeđenih, otrovanih, iznemoglih i na druge načine unesrećenih jedinki uz osiguravanje veterinarskih i medicinskih usluga
- praćenje bjeloglavih supova opremljenih GPS-om po povratku u prirodu
- nastavak unaprjeđenja standardiziranja postupaka i razvijanja protokola rada u oporavilištu
- nastavak suradnje s Veterinarskim fakultetom iz Zagreba po pitanju analiza uzorka krvi supova iz oporavilišta (hematologija i biokemija) u cilju dobivanja boljeg uvida u njihovo zdravstveno stanje i proces donošenja odluka
- iznaći mogućnost i partnera u utvrđivanju koncentracije olova i ostalih teških metala u krvi (kostima) bjeloglavih supova
- nastaviti i nadalje ugovornu suradnju s Hrvatskim veterinarskim institutom – Centrom za peradarstvo vezano uz obavljanje usluga patomorfoloških pregleda i „post mortem“ bakterioloških i virusoloških analiza
- provoditi edukciju kadrova koji rade u Oporavilištu putem predavanja, seminara i namjenskih radionica
- nastaviti suradnju s nacionalnim oporavilištima i međunarodnim dionicima u Europi koji se bave zaštitom i oporavkom supova, usvajajući dobre prakse i razmjene iskustava
- nastaviti, u suradnji s Udrugom BIOM, nabavku GPS odašiljača s kojim će se opremati bar dio ptica koje se puštaju natrag u prirodu te pratiti njihovo kretanje
- pokrenuti s partnerima inicijativu da se dio ptica oprema krilnim markerima
- sudjelovati u obilasku trasa „opasnih dalekovoda“ i cilju evidentiranja elektrokucije i surađivati s operaterom distribucijskog sustava u cilju bržeg rješavanja problema
- surađivati s lokalnih stanovništвом vezano uz pružanje pomoći oko spašavanja supova (posebno na moru)
- surađivati s lokalnim OPG-ima i PZ Cres u osiguravanju „ispravne“ hrane za supove za potrebe rada Oporavilišta
- redovno objavljivati novosti na fb i web stranici Centra i Oporavilišta
- nastavak aktivnosti vezanih uz zaštitu bjeloglavih supova s nadležnim Ministarstvom zaštite okoliša i prirode za proglašenje litica otoka Plavnika zaštićenim područjem, budući na njima grijezdi 10% grijezdeće populacije supova u RH. Također s

Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture nastavak aktivnosti vezanih uz reguliranje pristupa plavničkim liticama s morske strane, i to dopuštenjem za postavljanje plutajuće granice, bova, natpisa i slično.

- uspostaviti redovit dovoz hrane na hranilište
- u sezoni grijanje bjeloglavih supova provoditi obilaske sa cilju utvrđivanja broja grijezdećih parova na kvarnerskim otocima te prstenovanje dijela izlegnutih ptica
- prijaviti projekt " Unapređenje i povećanje kapaciteta Oporavilišta za bjeloglave supove u Centru za posjetitelje Beli " za sufinanciranje EU sredstvima te u okviru projekta povećati kapacitet Oporavilišta i unaprijediti infrastrukturu oporavilišta sukladno dobroj praksi, urediti i opremiti mali ambulanti prostor i prostor za intenzivnu njegu, izvršiti rekonstrukciju letnice i izradu nove dodatne letnice.

3.8.3. Centar za posjetitelje *Velike zvijeri* u Staroj Sušici

U cilju bolje valorizacije prirodne baštine te sa ciljem uspostave sustavnog vrednovanja i korištenja zaštićenih vrsta u promidžbi i brendiranju Gorskog kotara, tijekom 2014. godine pokrenute su prve aktivnosti na osmišljavanju, izgradnji i opremanju novog centra za posjetitelje u kojem bi se javnosti predstavila populacija velikih zvijeri: vuk, medvjed i ris. Kao idealna lokacija za smještaj Centra, prepoznat je kompleks Stara Sušica (Općina Ravna Gora) koji je u vlasništvu Primorsko-goranske županije. Predmetna lokacija u potpunosti zadovoljava realizaciju ove ideje s obzirom na riješene imovinsko-pravne odnose, postojeću komunalnu infrastrukturu, dobru prometnu povezanost, postojeće sadržaje u neposrednoj blizini (u sklopu kompleksa već djeluje županijski Centar za poljoprivredu i ruralni razvoj) te samu atraktivnost lokacije.

Projekt je krajem 2015. godine pozitivno ocijenilo povjerenstvo Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, koji je tijekom 2016. godine u potpunosti financirao izradu studije izvedivosti, projektnog zadatka (koncept projekta), projektne dokumentacije unutrašnjeg uređenja i njegovog vizualno-grafičkog identiteta te pripremu prijave na natječaj za Strukturne fondove EU. Tijekom 2017. godine pripremljena je sva potrebna dokumentacija i prijavnica pa je u ožujku iste godine za sufinanciranje iz Strukturnih fondova EU, Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., mjera 6.c2.2. Promicanje održivog korištenja prirodne baštine prijavljen projekt pod nazivom *Centar za posjetitelje o velikim zvijerima u Staroj Sušici*.

Krajem srpnja 2018. godine projekt je odobren te su uslijedile administrativne pripreme za njegovu provedbu. Provedba projekta planirana je do konca rujna 2020. pa se tijekom 2020. planiraju provesti sljedeće aktivnosti:

- obnoviti i izgraditi novu zgradu budućeg Centra za posjetitelje
- u potpunosti opremiti budući Centar za posjetitelje
- organizirati završnu konferenciju projekta
- izraditi prototipove suvenira inspiriranih prirodnom baštinom i izraditi igru memorije
- izraditi dvojezičnu slikovnicu/bojanku i Goranski bestijarij
- osmisli i provesti manifestaciju "Dani velikih zvijeri"
- provesti promidžbene aktivnosti
- osmisli edukativne radionice
- izraditi marketinški plan i akcijski plan upravljanja posjetiteljima budućeg Centra
- redovito izvještavati nadležna tijela o provedbi projekta.

3.9. Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode

Sa ciljem podizanja razine znanja, razumijevanja, podrške javnosti, promocije zaštite prirode i jačanja suradnje s nevladnim organizacijama i obrazovnim institucijama, u nastavku se daje kratko obrazloženje aktivnosti koje će Ustanova realizirati u 2020. godini.

3.9.1. Priprema publikacija o prirodnim vrijednostima

U 2020. godini planiran je tijekom godine retisak već pripremljenih brošura o vrijednim prirodnim područjima, retisak letka za Centar Beli te priprema i tisak letka upozorenja o ugroženosti, zaštićenosti i nedozvoljenom izlovu periski. U okviru projekta *Centar za posjetitelje o velikim zvijerima* tiskati će se dvojezična slikevica/bojanka, knjiga Goranski bestijarij te publikacija o Centru „Velike zvijeri“.

3.9.2. Promicanje zaštite prirode

U cilju izobrazbe lokalnog stanovništva i posjetitelja te promocije vrijedne prirodne baštine, Ustanova će nastaviti s obilježavanjem prigodnih dana: Dana voda, Dana planeta Zemlje, Dana biološke raznolikosti, Dana zaštite okoliša i Dana planina. U Centru za posjetitelje Beli je u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana strvinara 2020. Održati će se višednevna manifestacija „*Dani otvorenih vrata*“.

Predviđeno je da se aktivnosti provode kroz osmišljavanje i tiskanje prigodnih plakata, pripremu edukativnih članaka u javnom glasilu te organizaciju izložbi i radionica za zainteresiranu javnost.

U cilju promicanja i zaštite vrijedne prirodne baštine, Ustanova će u skladu s mogućnostima nastaviti i s objavljivanjem znanstvenih i stručnih radova te sudjelovanjem na kongresima i konferencijama iz područja zaštite prirode. Ustanova će također nastaviti i s pružanjem stručne podrške ostalim dionicima koji na sličan način provode aktivnosti promicanja prirodne baštine na području Županije.

3.9.3. Suradnja s nevladinim organizacijama i obrazovnim institucijama

Ustanova će u skladu s mogućnostima i interesima dionika, nastaviti suradnju s nevladinim organizacijama i obrazovnim institucijama. Ustanova će navedene subjekte uključiti u provedbu svojih aktivnosti u segmentu organizacije raznih manifestacija, radionica, predavanja, akcija čišćenja, uklanjanja invazivnih vrsta i održavanja staništa, provedbe prirodoslovnih istraživanja i monitoringa.

3.9.4. Informiranje javnosti o aktivnostima Ustanove (održavanje web stranica)

Ustanova će sve zanimljivosti i informacije vezane uz rad i provedene aktivnosti kontinuirano objavljivati na svojim internetskim stranicama (www.ju-priroda.hr i www.belivisitorcentre.eu). Tijekom 2020. Nadograđivati će se nova internetska stranica Centra za posjetitelje *Velike zvijeri* (www.centar-velikezvijeri.eu).

3.10. Sudjelovanje u postupcima utvrđivanja i provođenja mjera zaštite prirode

Ustanova će sudjelovati u postupcima ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu i utvrđivanja mjera zaštite prirode u zaštićenim područjima. Sukladno zaprimljenim zahtjevima, nastaviti će i s davanjem mišljenja na prostorno-plansku dokumentaciju i ostale razvojne dokumente koji će se pripremati na regionalnoj ili lokalnim razinama.

3.11. Nadzor i obilasci zaštićenih područja i dijela ekološke mreže

Sa ciljem smanjivanja direktnih pritisaka na prirodne vrijednosti, Ustanova će u skladu s raspoloživim kapacitetima, finansijskim sredstvima i zatećenim stanjem na terenu kontinuirano i sustavno provoditi obilaske i nadzor nad zaštićenim područjima i dijelom ekološke mreže u Županiji. Aktivnost će se provoditi samostalno i/ili u suradnji s nadležnom inspektoricom zaštite prirode, policijskim upravama, Lučkom kapetanijom Rijeka te ostalim zainteresiranim subjektima.

4. Cjenici

4.1. Cjenik usluga Javne ustanove „Priroda“

U cilju pružanja usluga zainteresiranim subjektima, Ustanova ima utvrđen cjenik usluga. Ovim se **Cjenikom utvrđuje iznos naknade za obavljanje usluga stručnog vođenja posjetitelja, ali i naknada za obavljanje jednokratnih djelatnosti u zaštićenim područjima** (u trajanju ne dužem od 7 dana), kao što su održavanje sportskih manifestacija, natjecanja, fotografiranja i slično. Važeći Cjenik usluga utvrđen je u veljači 2014. i prikazan je u tablici 2.

Tablica 2: Cjenik usluga Javne ustanove „Priroda“

VRSTA PROGRAMA/ DJELATNOSTI/ USLUGA	JEDINICA MJERE	IZNOS (kn)
Dolazak djelatnika Javne ustanove "Priroda" službenim vozilom sa ciljem stručnog vođenja posjetitelja (uz uvjet poštivanja napomena 1, 2 i 3)	paušalno po grupi i po jednom području	500,00
Naknada za održavanje sportskih utrka i natjecanja (biciklizam, orientacijsko trčanje, penjanje i sl.) (uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4)	paušalno po događaju	500,00
Naknada za održavanje pustolovnih utrka kroz zaštićena područja (uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4)	paušalno po događaju	500,00
Naknada za održavanje ostalih natjecanja (npr. kuharski kotlići, gljivarijade, bundevijade i sl.) (uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4)	paušalno po događaju	500,00
Naknada za održavanje ostalih manifestacija (npr. prezentacije, koncerti i sl.) (uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4)	paušalno po događaju	1.000,00
Naknada za fotografiranje u komercijalne svrhe (uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4)	paušalno po danu	500,00
Naknada za snimanje u komercijalne svrhe (uz uvjet poštivanja napomena 3 i 4)	paušalno po danu	1.000,00
Napomene:		
1. Grupa može imati najviše do 50 posjetitelja.		
2. Cijene se ne odnose na vođenje posjetitelja u zaštićenim područjima kojima upravlja Javna ustanova "Priroda", ako vođenje obavlja ovlaštenik koncesijskog odobrenja.		
3. O pravovremenom pribavljanju dozvola za provođenje navedenih aktivnosti skrbi organizator. Organizator skrbi i o provođenju propisanih uvjeta i mera zaštite prirode te o osiguravanju potrebne infrastrukture za realizaciju aktivnosti.		
4. Organizator na sebe preuzima i obavezu ishođenja svih potrebnih dozvola i plaćanja ostalih naknada koje sukladno važećoj zakonskoj regulativi proizlaze iz organizacije navedenog natjecanja, utrke, manifestacije, fotografiranja i snimanja.		
5. Ukoliko određena jednokratna aktivnosti (događanje) ima humanitarni karakter ili je provode novinari u cilju promidžbe zaštićenog područja ili edukacije šire javnosti (snimanje, fotografiranje ili priprema tekstova o zaštićenom području), u takvim slučajevima, sli isključivo na pisani zahtjev, ravnatelj Javne ustanove "Priroda" može korisnika zaštićenog područja osloboditi plaćanja naknade utvrđene ovim Cjenikom.		
6. Javna ustanova "Priroda" nije u sustavu poreza na dodanu vrijednost.		

7. Ovlaštenik koncesijskog odobrenja može biti oslobođen plaćanja naknade, ukoliko se radi o humanitarnoj ili nekomercijalnoj djelatnosti i sl., a odluku o tome donosi ravnatelj/ica Javne ustanove „Priroda“.
8. Cjenik važi od 6.2.2014.

Ovim se Cjenikom ne utvrđuju cijene ulaznica u zaštićena područja u kojima je Ustanova za prihvat posjetitelja izdala koncesijsko odobrenje.

Radi se o područjima park-šume Golubinjak, špilje Lokvarke, značajnih krajobraza Kamačnik i Vražji prolaz – Zeleni vir. Cijene za ulazak u navedena područja određuje samostalno ovlaštenik koncesijskog odobrenja. Popis ovlaštenika koji određuju cijene ulaznica po pojedinim zaštićenim područjima u Primorsko-goranskoj županiji, dostavlja se u tablici 3.

Tablica 3: Popis ovlaštenika koncesijskih odobrenja za prihvat posjetitelja u Županiji

DJELATNOST	DATUM ISTEKA UGOVORA	OVLAŠTENIK KONCESIJSKOG ODOBRENJA
Prihvat i vođenje posjetitelja u špilji Lokvarci	studenzi 2019.	do trenutka izrade ovog dokumenta nije sklopljen novi ugovor
Prihvat i vođenje posjetitelja u Kamačniku	srpanj 2024.	Lokvarka d.o.o. Lokve
Prihvat i vođenje posjetitelja u Vražjem prolazu i Zelenom viru	travanj 2024.	Pins d.o.o. Skrad
Prihvat i vođenje posjetitelja u Golubinjaku	travanj 2024.	Lokvarka d.o.o. Lokve
Prihvat i vođenje posjetitelja u špilji Biserujka na Krku	rujan 2023.	Turistička agencija "Šiloturist", Šilo
Prihvat i vođenje posjetitelja u špilji Vrelo	travanj 2024.	TZO Fužine

4.2. Cjenik Centra za posjetitelje u Belom

Nakon otvaranja Centra za posjetitelje u Belom, Ustanova je donijela **Cjenik kojim se utvrđuju cijene ulaznica i održavanja tematskih i specijaliziranih radionica u Centru za posjetitelje u Belom.**

Tablica 4: Cjenik Centra za posjetitelje Beli

VRSTA USLUGE	Razdoblje naplate I (1.4.-31.10.)		Razdoblje naplate II (1.11.-31.3.)	
	REDOVNA CIJENA	ZA POSJETITELJE ATRAKCIJA S KOJIMA CENTAR IMA SKLOPLJEN UGOVOR O SURDNJI (UZ PREDOČENJE ULAZNICE)*	REDOVNA CIJENA	ZA POSJETITELJE ATRAKCIJA S KOJIMA CENTAR IMA SKLOPLJEN UGOVOR O SURDNJI (UZ PREDOČENJE ULAZNICE)*
<i>Ulažnica individualna</i>				
Odrasli (po osobi)	40,00 kn	30,00 kn	25,00 kn	20,00 kn
Djeca od 7 do 14 godina (po osobi)	20,00 kn	10,00 kn	10,00 kn	5,00 kn
Djeca do 7 godina (po osobi)	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
<i>Ulažnica grupna</i>				
Grupa minimalno 20 osoba (po osobi)	20,00 kn	15,00 kn	10,00 kn	5,00 kn
<i>Redovna tematska radionica o bjeloglavim supovima (uz prethodnu najavu i rezervaciju termina)</i>				
Za minimalno 10 osoba (po osobi)	50,00 kn	50,00 kn	40,00 kn	40,00 kn
<i>Specijalistička radionica (uz prethodnu najavu i rezervaciju termina)</i>				
Naknada za stručno vođenje (po danu)	600,00 kn tijekom cijele godine			
Grupa minimalno 10 osoba (po osobi/danu)	50,00 kn	50,00 kn	40,00 kn	40,00 kn

* Cijene se odnose na posjetitelje Centra koji predoče ulaznicu iz sljedećih atrakcija kulturno-povijesne i prirodne baštine ili Centar posjećuju temeljen potpisnog sporazuma o suradnji s partnerima:

- INSTITUT PLAVI SVIJET – Plavi svijet Institut za istraživanje i zaštitu mora (VELI LOŠINJ)
- MUZEJ APOKSIOMENA (MALI LOŠINJ)
- LOŠINJSKI MUZEJ (MALI LOŠINJ)
- ŠPILJA BISERUJKA (RUDINE, KRK)
- ADRIATIC AQUARIUM BAŠKA (KRK)
- AQUARIUM – TERRARIUM KRK
- TROPICAL AQUARIUM KRK
- ZOOLOŠKI VRT ZAGREB

S obzirom na iskazane interese nakon turističke sezone 2019., u 2020. planira se potpisivanje sporazuma o suradnji s agencijama koje organiziraju specijalizirane ture za ljubitelje prirode i izlete za osnovnoškolske uzraste.

5. Izvori financiranja i planirana sredstva za realizaciju Godišnjeg programa

U 2020. godini su za rad Ustanove iz Proračuna Primorsko-goranske županije i vlastitih prihoda osigurana sredstva u visini od 8.468.300 kuna. Od navedenog iznosa, iznos od 5.909.600 kuna osiguran je a realizaciju aktivnosti i zadataka koje se navede u ovom Godišnjem programu.

Proračunska sredstva osigurana za provedbu Godišnjeg programa dosežu iznos od 2.472.300 kuna, a za istu je namjenu iz vlastitih prihoda Ustanova osigurala 3.437.300 kuna. Vlastiti se prihodi najvećim dijelom planiraju ostvariti iz EU projekata, zatim od naknada na ime izdanih koncesijskih odobrenja ili temeljem pružanja usluga zainteresiranim subjektima.

Osigurana sredstava po svakoj planiranoj aktivnosti u zaštićenim područjima i dijelu ekološke mreže prikazana su u Tabelarnom prikazu Godišnjeg programa koji kao Prilog 1. čini sastavni dio ovog Godišnjeg programa. Visina osiguranih sredstava navedena je u *Excel listu broj 5 naziva Aktivnosti ZP*.

Dio troškova koji se odnosi na provedbu zajedničkih aktivnosti u većem broju zaštićenih područja i/ili vrijednih dijelova prirode, nije prikazan po svakom vrijednom području zasebno, već je ukupan trošak provedbe prikazan u jedinstvenom iznosu. Primjerice, radi se o zajedničkom prikazu troškova provedbe održavanja web stranica, troškova provedbe programa izobrazbe (kao što su osmišljavanje i održavanje edukativnih radionica, objava članaka u sredstvima javnog informiranja, priprema prigodnih plakata i slično) ili troškova obnove i redovitog održavanja već postavljenih informativnih tabela po zaštićenim područjima.

6. Tabelarni prikaz Godišnjeg programa (Prilog 1)

Sukladno smjernicama MZOE, godišnji program mora se iskazati i u tipiziranom obrascu odnosno tabelarnom prikazu kojeg je za potrebe javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim dijelovima prirode izradio MZOE. Obavezni sadržaj tabelarnog prikaza Godišnjeg programa je sljedeći:

Naslovница

1. *Podaci o izradi programa*
2. *Podaci o Javnoj ustanovi*
3. *Ocjena stanja za zaštićena područja i područja ekološke mreže u Primorsko-goranskoj županiji kojima upravlja Javna ustanova "Priroda"*
4. *Ocjena provedbe plana upravljanja (s obzirom da ustanova još nema Planove upravljanja koji su stupili na snagu ova je sekcija ostala nepotpunjena)*
5. *Aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja i dijela ekološke mreže u Primorsko-goranskoj županiji kojima upravlja Javna ustanova "Priroda"*
6. *Popis istraživanja i monitoringa*
7. *Projekti Javne ustanove "Priroda"*
8. *Cjenik usluga i koncesijska odobrenja.*

Tabelarni prikaz se kao Prilog 1. dostavlja u privitku ovog Godišnjeg programa i čini njegov sastavni dio.

Popis literature

1. Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“ 80/13, 15/18 i 14/19)
2. Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“ 72/17)
3. Direktiva Europske unije o očuvanju divljih ptica (Directive 2009/147/EC)
4. Direktiva Europske unije o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta (Council Directive 92/43/EEC)
5. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“ 80/19)
6. Pravilnik o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže („Narodne novine“ 15/14)
7. Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu („Narodne novine“ 146/14)
8. Prostorni plan Primorsko-goranske županije („Službene novine Primorsko-goranske županije“ 32/13)
9. Prijedlog finansijskog plana Javne ustanove „Priroda“ za 2020. godinu s projekcijama za 2021. i 2022. godinu
10. Projekti iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova

Popis slika

Slika 1: Kartografski prikaz zaštićenih područja u Primorsko-goranskoj županiji

Slika 2: Kartografski prikaz obuhvata europske ekološke mreže Natura 2000 u Primorsko-goranskoj županiji – Područja očuvanja značajna za ptice

Slika 3: Kartografski prikaz obuhvata europske ekološke mreže Natura 2000 u Primorsko-goranskoj županiji – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

Popis tablica

Tablica 1: Osobna iskaznica Javne ustanove „Priroda“ (studenzi, 2019.)

Tablica 2: Cjenik usluga Javne ustanove „Priroda“

Tablica 3: Popis ovlaštenika koncesijskih odobrenja za prihvat posjetitelja u Županiji

Tablica 4: Cjenik Centra za posjetitelje Beli